www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

موسيقي، موسم ۽ تبسم

عبدالغفار ''تبسم''

خليل جبران پبليڪيشنز

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪتاب جا حق ۽ واسطا اداري وٽ محفوظ

ڪتاب: موسيقي، موسم ۽ تبسم

شاعر : عبدالغفار تبسم

پهريون ڇاپو : جولاءِ 2003ع

پبلشر : خليل جبران پبليڪيشنز

ڪمپوزنگ ۽ لي آئوٽ سيٽنگ:

سنڌيجا پبلشرز ۽ پرنٽرز

ڪراچي فون: 7771618

تعداد : هڪ هزار

ملهه : پڪو جلد -/180 روپيا

POETRY

MOSIKI,
MOSAM
AIN
TABASSUM

BY:

ABDUL GHAFFAR TABASSUM

Price at USA, USD 10/-

at UK Pound 8/- only

The composing, page making and layout designing of this book has been occurred on Xp 2002 Sindhi enable window environment on the basis of Sindhi Computing by Abdul Majid Bhurgri. The fonts has been used in this book are designed and developed by ChandkaSoft according to the uni-code standards first ever in the history of Sindhi computing.

Layout and Page Making by Sindhija Publishers & Printers, Karachi

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ارپنا

ڪائنات جي سيني سچائين جي نانءِ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

لوڪ جا سينا، جڏهن آئينا ٽين ٽا پرين،
بغض ۽ ڪينا بدلجي نگينا ٽين ٽا پرين،
تڏهن حيات جا ”تبسُمَ“ باقي بچيل سجدا_
جُهڪڻ بنا ئي سمجهجن، ادا ٽين ٽا پرين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

فهرست

ڪجھ پنهنجي پاران	11
او آقا تنهنجي ڪرشمہ سازي	19
ڪيسوئن جي ڊگهين قطارن	20
او ڌرتي! مان تنهنجي	22
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون	26
سفيرانِ حرم	40
ڀٽڪي نيڪ روح	43
توسان جوڙيل غمن	48
چانڊوڪين ۾ اڪيلي	49
خمار ۾ ٻڏل گهڙيون	50
ڏيري ڏيري هل	51
عشق اهڙو ڪو اوکو	52

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪڏهن منهنجي گهر ۾	53
سڪ سوز فراق جي	54
ستارن جي تتم	56
سهيڙي سهيڙي ٽڪو	57
تنهنجي يادگيرين جا ٽانڊا	58
ڪلاچيءَ جي ڪن مان	59
وفا پسند هيو هو	60
ويران موسم ۾	62
چانڊوڪيءَ ۾ ميت	65
لاشن کي ايڏي هوم ۾	66
ڪو عجب رستو آ	67
خبر ناهي وڇوڙن جي	68
درد گهڻ آهي	69
مند. بارش. هوائون	71
حسين چهرن جي سرخين	72
منهنجا حسين خواب	74
آزمائش ۾ جان ڏئي	75
لڙڪ ازخود لهو ٿي	77
پرهه جو ٻلين مان	78
تنهنجي ٻانهن جون	79
خوف جو عالم آ	80
تو وٽان خوشبو پڳي	81
سوچي سوچي آخر مان	83
ڪا پڪي دوستي	85
وڇڙڻ ڪانپوءِ غم	86

وساري نئين دل لڳيءَ ۾	87
حسين خوابن جو چنڊ	88
وفائون تلاشينديون	89
هن جي حسين بدن جون	90
ڪڏهن هن حياتيءَ	91
فاصلن ۾ شام	92
وفا جي ابتدا ڪان پوءِ	93
ڪوئلين ڪي چئو	95
اوهان جي ديد لئه	97
هيءَ عورت جا عظمت	99
هڪ وڇوڙن جون	100
تنها مسافرين ۾	101
ابتدائون عظيم تبديون هن	103
تنهنجي شهر جي ڳلين ۾	105
هي منهنجا زخم هن	107
اسانجين پٽين تي وليون	109
نغارن جا سپ تال	110
راٽا او راٽا تنهنجي پڇاڻان	111
قطعا	112
اڳينءَ شاعريءَ مان چونڊ غزل	
جيون تماشو آهي	117
آرائين تنهنجا جهول	118
سوچن جي سرحدن تي	120
ڪا دلفريب زندگي	122
اسان آڳر ۾ جيڪڏهن	124

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مان سونهن جي سُرورَ جا	125
چاهه آهي ڪوچرچو	127
نير ۾ڪ ۾ اوهان	129
بند اکين ۾ روشني	130
مان خزائن جي فصل کي	131
بد نام زندگيءَ متان	133
سمونڊ ۾ مان ٻئي سانجهه	135
عشق ڪُرِڪيو	137
جهرڪي ڪڙڪيءَ کي	139
ننڊ مان اٿيس ته	140
او سرحدن جا چنڊ	141
اوڙي سر تي باک ڦٽي	143
هوا جهاڳ اپ تي	144
هو جو دردن جي وادين ۾	145
چنڊ آهليو ته	147
يادن جي گذرگاهه	148
مان وسارڻ جو وس ڪيان ٿو	150
رونق سان جو شخص	151
ڪلندي ڪلندي روئاري ويو	153
درد جي رات هئي	154
دل ۾ اڄ رات تنهنجي	155
شوق چولين منجهه	156
خطا ڪڙڪيءَ مان ڦاڙي	157
ميڪدن ۾ شراب آواره	158
تنبور جي تارن ۾	160

ڪڏهن لچبو ڪڏهن پچبو	161
اک عشق تي هر ڪي آ	162
ڪنڌيءَ تي ڪو ڳيرو	164
روشنين ۾ اونداهيون	165
تنهنجو نالو ته لار جهڙو هو	167
ڪي خالي لفافا ڪي خط تنهنجا	168
هوءَ ملي ٿي مس	169
ها مان تنهنجي بنا	170
جڏهن ٿي سامت ۾ آيو	171
دونهاتيل دونهاتيل حياتي	173
در وٽ پيپل گلدان ڪي	175
محبتون ورچيندي	176
هرٽيءَ جي اک ۾	179
ڏنڌ پاڇن ۾ حياتي	180
ڪوڙ سپنا ساپيان جي	181
ويندي ويندي گلاب ڏيندي وئي	182
رات ننگر جي ياد	183
اوبرڪا رت جي چانڊوڪي	184
نيڻن جي ڪائنات ۾	186
چنڊ اجالن هوندي	188
اپ تي اداس يادون	189
هڪ درد دلفريب	190
ساگر تان اڏيا سپنا	192
شهر جي ڏنڌ پاڇن ۾	194
ڏيري ڏيري جهولن يادون	196

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هيڊو وشال ساگر	197
عاشقي، درد، جنون	198
گهر جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾	199
زندگيءَ جون خواهشون آهن	200
جڳ نڪري تہ ننڊ آر ڪري	202
لار لڙڪن کي پيار	204
پوپٽ جي پرن جهڙا	206
آئينن جون اداس تصويرون	208
عشق جون تهمتون هزار الڳ	210
پرينءَ پڄاڻان چنڊ جو	212
درد کي آتنون ڏنيون وڃجو	216
هي ڏينهن منهنجي هٿن منجهان	215
اُپ تي اڏامندڙ پکي	217
در تي مينهن آهي	219
حياتي حادثو گذري اجان	221
تانگهہ تنهنجي جي تار	222
آءَ تہ وڇڙڻ کان اڳ ۾	223
صحرا مسافرن کي رڃ	224
هڪ سرءَ رات ۾	226
ڏک جو آثر نہ ونبو	228
هوءَ سمنڊ ڪناري تي	230

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪجھ پنھنجي پاران

همسفر هل ته هلي چنڊ جون ڦارون ٽا ڪيون

هيءَ مختصر حياتي جنهن ۾ هر نفس کي پنهنجو پنهنجو مقرر ٽيل حصو جيئڻو آهي ۽ منهنجي پنهنجي سوچ موجب تہ ان مقرر ٽيل مدي ۾ سندس حصي جو ڪم بہ متعين ٽيل آهي. ماڻهوءَ کي ان مخصوص ٽيل عرصي دوران چا چا ڪرڻو آهي ۽ چا چا هو ڪري چڪو آهي عمر واري پهر جي ونڊ ورچ واڌو ۽ ڪاٽوءَ وارو ليکو ان جو سيڪنڊن، منٽن، ڏينهن مهينن ۽ سالن جو جم ڪان موت تائين جو وچور هڪ باشعور ۽ ذميوار فرد کي خوداحتسابيءَ جو بار بار احساس ڏياريندو رهي ٿو ۽ ان خود احتسابيءَ واري عمل کان سواءِ ماڻهوءَ جي زنده رهڻ جو ڪو ڪارج يا اهميت بظاهر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نتي نظر اچي. ايئن ئي جيئن خوشبوءَ کان سواءِ گل. بنا روشنيءَ جي بلب يا بغير تصوير جي ٽيليويزن هجي. ڪائنات ۾ نيڪيءَ سان گڏ بدي به پنهنجي قوت جو اظهار ڀرپور نموني ڪندي آئي آهي، ڪندي رهي ٿي ۽ ڪندي رهندي. جيسين هن ڌرتيءَ تي آخري نفس به باقي آهي،تيسين اهي ٻئي قوتون پنهنجي ڀرپور سگهه سان حريف نفس تي حملي آور ٿينديون رهنديون. ماڻهوءَ جي مٽي ڳوهڻ وقت چوٽي آهي ته چڱائين واري چاٽي ۾ ڪو شيطاني قوت جو رت به رلي ملي ويو هو. جنهن ڪري انساني فطرت ۾ وحشت ۽ سفاڪيت به شامل رهندي اچي ٿي ۽جنهن ڪري هن ڌرتيءَ تي هيڏا سارا ڪلور ۽ هاڃا ڏينهون ڏينهن وحشتن جي نت نوَن اندازن سان سامهون ايندا رهن ٿا. هي اڄ جون وحشتون، بي رحميون هڪ حساس ۽ آدرشي ماڻهوءَ جي سهپ کان ڇڙهي ويون آهن. مچجي ٿو ته تاريخ جا اڳيان صفحا هن اچوڪن حادثن، المين، ڪلورن ۽ قيسن کان وڌيڪ ڀريا پيا آهن. انساني خود غرضيءَ جون روايتون اچوڪين بي حسين کان ڪيئي حصا وڌيڪ تاريخ ۾ رقم ٿيل آهن. قبل مسيح ۽ پسِ مسيح جون خونريزيون اچوڪن سا نحن کان سوٽيون وڌيڪ هونديون.

تاريخ ۾ جبر، ڏاڍ، ڏمر ۽ انساني تشدد جا انيڪ مثال رقم ٿيل آهن. هڪ ته فاتحن جو مفتوحن تي ظلم، وستيون، واهڻ، آباديون، لٽي تاراج ڪرڻ، شهنشاهن، تاريخي قزاقن هتان لکين هزارين وسنديون، علمي ادبي ادارا، درسگاهون ساڙيون ، لٽيون، ڦريون ۽ تهس نهس ڪيون ويون. مذهبن جي نالي تي به ڪروڙين قهر ٿيندا آيا آهن. انساني آه زارين جون مذهبي تعصبن، استحصالن، انيائن ۽ خون خرابين خلاف ڪائنات جي ابتدا کان وٺي هيل تائين جون احتجاجي پڪارون، التجائون، بي ياروَمددگارن جي بي وسيءَ وارن پڙاڏن جا ورلاپ هر دؤر جو حساس قلمڪار، چترڪار ۽ ڪلاڪار محسوس ڪندو ۽ رت رئندو آيو آهي ۽ ان اُولاٽمرن جي ڏهڪائن خلاف پنهنجن پنهنجن لفظن جي اٽت. هنر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

فڪر ۽ فهم سان اندر جي ڏڪار ۽ نفرت جو اظهار پڻ ڪندو آيو آهي.
هتي مان اها ڳالهہ بہ واضح ڪندو هلان تہ فنڪار محض فنڪار ۽ قلمڪار، صرف قلمڪار ئي هوندو آهي. وقت جو سچو فنڪار پنهنجي نِرت، صدا ۽ برش واري ڪلا سان انهن نفرتن جو نماءُ، صرف انجمن ۽ عاليہ واري ڏانءَ سان نہ پر موجوده دور جي شيماڪرمانيءَ ۽ انيلا سندر جهڙين سندر نارين جي سندرتائن واري روپ ۾ بہ ڪري سگهي ٿو. شيما ڪرمانيءَ جڏهن، پنائي رحہ ڪان پوءِ سنڌي ٻولي جي نهايت جامع ۽ عظيم شاعر شيخ اياز سان 1992ع ڌاري سنڌي ادبي سنگت FTC بلڊنگ ۾ شاندار شام رچائي هئي تہ دودي چنيسر واري شيخ اياز جي لکيل منظوم نظم تي جنهن نرتيہ ڪلا سا ن تاريخي اوپيرا ۾ پنهنجي انگ جي لوچ سان لُچي اُنهن ڪڙن ۽ ڪروڌي ڪردارن کي ننگو ڪري واڪو ڪيو هو. اُهو اڄ بہ منهنجي چا. پر سين حاضرين جي ذهنن تي نقش ٿيل هوندو. ساڳي ئي سال دبئيءَ ۾ انيلا سندر جا،هندوستان جي سنڌي سندر نرتڪا آهي. اُن جي وڊيو فلم جاچيندي جڏهن پنهنجي سنڌي سماج ۽ سوسائٽيءَ ۾ مروج رواداريءَ، وضعدارين، رائج الوقت مروتن، رسمن ۽ مختلف ڏڻن ملهائڻ ، هوائي جهازن واري دور کان اڳ واپار لاءِ وڻجارن جو ٻيڙن تي اُسهڻ ۽ سندن واپس ورڻ جي آس ۾ سندن ونين جون درن ۾ ديدون وجهي ويهڻ، ڏياريءَ، دسهڙي، ناتال ۽ هوليءَ جون رنگين رنگ ڏارائون ۽ اُن اُڏامندڙ ڏارائن. پچڪارين ۾ چُنري ۽ چوليءَ جورنگ رنگ چٽجي پوڻ، ڏوڪلي، اسي موريءَ راند جا نينگ ٽپا، چيچ شادمانا، هزارين هيج ڪنيون هيءَ ناري اُن وڊيو ۾ تي ڪلاڪ پنهنجي شاندار پرفارمنس (اداڪاري) ڪندي رهي ۽ اهي تي ڪلاڪ ان ''سنڌيت جي سُرهاڻ'' واري عنوان سان هن ڪيسٽ ۾ سنڌ جو هڪ زنده دور سمايل هو. هِنَ ۽ سندس سٽ، جنهن ۾ سندس ورُ بہ شامل هو جو پنهنجي روشنين واري هنر سان اسٽيج جي پردي تي پاڻيءَ جون چلڪندڙ چوليون ڏيکاري رهيو هو جنهن ۾ ٻيڙن جي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

آهي ۽ ورق ورق تي جا مڪمل تاثر ۽ پيريان مهڪ وڻجارن جي وڇوڙي جو گيت هوا بڻجي پيئي، جنهن تي انيلا سومهڻين ۽ باڪن جو بندر تي بيهي وڻجاري جي اوسيئڙي پران جي اجهڻ واري آس ڪنهو تر ڀُهاريندي نظر اچي رهي هئي. تـہ ڳالهہ پئي ڪيم اهڙن وقتن جي سچن ساهتڪارن جي جيڪي پنهنجي رڳ رڳ ۾ سچايون پري جيئندا ۽ دنيا جي ڪج روش تي روز لڇندا مرندا رهن ٿا ۽ پنهنجي پنهنجي اربيل ذات سان ان سماجي قدرن جي پرچار ڪندا رهن ٿا. دنيا جي شهنشاهت ۽ اقتدار جي حوس ۾ حڪمرانن جي حڪمن هيٺ صرف رومي ۽ يوناني خدائن جي عتاب ۽ نافرمانين جي سزائن عيوض يا مذهبي اطاعتن جي بغاوت ۾ لکن ڪروڙن معصوم انسانن جو خون وهايو ويندو هو. 169 ق.م مسيح ۾ هڪ يوناني شهنشاهہ ”اينٽاڪس“ Antiochus جڏهن مصر کي فتح ڪرڻ ۾ ناڪام ويو تہ هن يروشلم تي ڪاهہ ڪري هزارن لکن يهودين کي هيڪل سليمانيءَ واري مندر ۾ قتل ڪري انهن جي خون جي ڦوهارن سان هيڪل سليمانيءَ جون ديوارون رنڱي ڇڏيون هيون. ان مذهبي نافرمانيءَ واري تشدد جي ڪارروائي بعد يهودي مذهب تي بندش مڙهي وئي هئي. ڪيترن جيئرن يهودين جي بدن جون هڏيون سوئرن کي کارايون ويون تہ اهڙن تاريخي المناڪ ڪربلائن جي پس منظر ۾ اجوڪي صديءَ جو شاعر يا قلمڪار جڏهن ورق اٿلائي ٿو تہ جڻ انهن هڏين چباڙجڻ جا رڙڪا ۽ تن رومي محلن جي پٿين تان تمندڙ انساني رت جا ريگاڙا اجا ۽ اج بہ پنهنجي دل، قلم يا ڪلڪ جي نب تان ڳڙندي محسوس ڪري ٿو. اهڙين ئي موجود عراق ۽ اتحادين، افغانستان، بوسنيا ۽ ويٽنام جنگين ۽ ماضيءَ جي حقيقتن حقائن کي محسوس ڪندي منهنجو هن ڪتاب ۾ هڪ طويل نظم ”دنيا جو نوحو“ بہ شامل آهي، جنهن ۾ انهن تاريخي سانحن جي محسوسات سان گڏ هاڻوڪي انساني روزمره جي وارتائن جي بيان ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي اٿم. غمن، خوشين، محرومين، خودڪشين جا

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

الميا، لڳ لاڳاپا ڇڏي ڏور ويندڙن جون پنهنجن وارثن وٽ دردن جون ڇڏيل ڊيپارٽون، تاحيات رهندڙ يادن جي خلش، الوداعيون، محبتون، وفائون، جفائون، ميل ميلاپ، وڇوڙا، ياريون باشون، وقت پٽاندڙ بدلجندڙ محبتن جا قدر ڌرتيءَ ۽ مٽيءَ جون مهڪارون، ان جي سُرهاڻ جو هبڪارون، مست نظارا، وشال سمونڊ تي سج ۽ چنڊ جا جرڪندڙ سونا روپا ڪرڻا، حسين سارونڻين جون شامون ۽ راتيون، ان يادگيرين ويلي ڪويل جون آڳ لڳائيندڙ ڪوڪون ڪنهن پپيهي جي هيانءُ وڍيندڙ هوا ۾ ٻرندڙ صدا، اهي سڀ ڪيفيتون توڙي جو دنيا جي هر شاعر جا موضوع رهيا آهن ۽ منهنجي پڄاڻان پوءِ بہ ساڳيون ئي رهنديون ۽ وقت جو قلمڪار انهن موضوعن کي ڪٽي ڪوتا گري پيو ڪندو رهندو پر فرق رڳو هر دل ۽ هر نظر جي اُپٽار يا منظر نگاريءَ جو رهندو آهي.

هن ڪتاب سهيڙڻ مهل سوچيم تہ هن ڪتاب ۾ ڪجهہ اڳين ڪتابن جا غزل بہ شامل ڪيان تہ جيئن منهنجي جملي غزلن جو ڪجهہ حصو سهيڙجي هڪ ڪتاب ۾ اچي. جيتوڻيڪ اڃا هن ڪان بہ ٻيٽا تيٽا ڇپيل ڪتابن جا غزل رهيل آهن. جي حياتيءَ ساٿ ڏنو تہ ايندڙ ڪتابن ۾ شامل ڪندس منهنجو ايندڙ ڪتاب نظمن جو هوندو جنهن ۾ ساڳي ئي طرح هن ڪتاب وانگر نئين شاعري ۽ اڳين نظمن جي چونڊ وارو حصو شامل ڪندس. پر اهو سڀ ممڪن آهي هن عمر، هن پساهہ جي باقي سٽن سان.

شاعر هجڻ ناتي اها آس اٿم تہ جيسين حيئرو هجان هن ڌرتيءَ جي خوشحاليءَ انساني اُپ وستين جي سرگذشت جا گوناگون قصا پيڙائن ۽ بي وفائين جا روح راڙا، وفائن جي لمحن جا گيت ڳائيندو رهان ڇيڇن ۽ شغلن کي پسي من ايئن ئي ڇوليون ڇلندو رهي ۽ آئون پوئين پساهہ تائين من جي مشاهدن سان اهو سڀ ڪجهہ سميٽي پنهنجي سٽن ۾ اوتيندو رهان ۽ اهو سڀ تڏهن ممڪن آهي جڏهن اوهان پنهنجي ياڪرن

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

جي پرين ۾ سيني سرجڻهارن کي پري ۽ پيچي رکندؤ ۽ تن سان گڏ مونسان به اوهان جو چاهه ساڳيو رهندو. استاد بخاريءَ چيو هو ته:

هونءَ ته مٽيءَ جي چپٽي آهيان،
جيئي سنڌ ته سيڪي آهيان،
سانگين سان گڏ سالگره مان،
وچڙي ويس ته ورسي آهيان.

هن ڪتاب سهيڙڻ ۾ منهنجي وڏ ۾ وڏ مدد ڪندڙ پنهنجي بيماريءَ جي حالت ۾ به منهنجون ڪچيون ڦڪيون لکڻيون اُتاري فيئر ڪري مهل سر ڏيڻ ۾ غلفت نه ڪندڙ فقير محمد وفائيءَ ۽ پنهنجي پياري شاعر دوست محترم رکيل مورائيءَ جو نهايت ٿورائتو آهيان جنهن پڻ سڏ ۾ سڏ ڏئي هن ڪتاب کي اوهان جي هٿن تائين پڄائڻ ۾ منهنجو ڀرپور ساٿ ڏنو.

توهان جو
ع.غ. تبسم
ڪراچي

خليل جبران پبليڪيشنز
Khalil Jibran Publications
112/2, 8th lane phase VII
Off Khayaban-e-Rahat
D.H.A Karachi, Sindh
Pakistan

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم
گيت
۽
غزل

تنهنجي پايل جي ٻـڙاڏن مان پَڳَه ڪنوڻـين ڪـنبا،
ميگهَه واسيا وار تـنـهـنجا سيـگهَـه ۾ سارنـگ پِـنو

موسيقي، موسُم ۽ ”تـبسُـم“ تـئـي نشي ۾ چُـور هـا!
رقصَ جي رنـگيـن وَراڪـن رات ڪـي ويـتـر رنگـيـو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

چوڏهينءَ رات چَڪورُ اُڏاميو آڪاش ڏي،
چاڙِهي ”تَبسُمَ“ چنڊ کي ڳَڪِرين چِڪَ چَوگَور،
چانڊوڪين جو چور، وِڻين سان وڙهندو رهيو.

■

او آقا! تنهنجي ڪرشمي سازي، سويرو سج مان ڦٽي رهيو آ.
او لوڪو! اُڀ ڏي نظر تہ ڦيريو شعاع نند مان اُٿي رهيو آ.

اونداهہ وادين جي دلدلن مان سنموري شب جو سفر لتاڙيون،
پهاڙ ٽڪريون، جهُڙاليون ڪڪريون اُڪاريون سُورج وري رهيو آ.

ندين جا گهونگهَٽَ کنيون نظارا حسين رخن کي مٿيون ڏين ٿا،
۽ منظرن کي ڳراٽيون پائڻ ڪو آسمان ڪان اچي رهيو آ.

مَنهنَ، چنَنِ، چؤڏگن يا چؤنرن، ٽڙن تي تِڙڪي جو پهريون پاڇو
ننگر، اُتر، لاڙ ڪاڇي وارو، ذرو ذرو واسجي رهيو آ.

واهيري جي وَر چڙيون پکيئڙا نہ ڇاڻان ڪنهن پَرِ اُڏار ڪن ٿا،
تنهنجي ❶آڏر تي چڙيون پکَن کي وڳر ❷اُتاهون وجي رهيو آ.

پاتال جي پنگهٽن تي ڪنگڻن ۽ پايلن جو ٻُرن صدائون،
چنن چنن چن وڄن ٽيون واديون، وراٽيون سُرتال ڏئي رهيو آ.

گلابي، ناسي، نيرن رنگن سان نفيس غنچن جون سبز ٻاريون،
ڪلين جو جوڀن ڪيارين مان، ليئاڪيون لامون لُڏي رهيو آ.

وِشال ساگَرَ ۽ آبشارن جي تيز لهرن تي روپا ڪرٽا،
شفاف جهرڻن جي وهڪرن جو ❸ربَابُ ”تبسُمَ“ وڄي رهيو آ.

❶سهارو ❷ مٿانهون ❸ ساز جو قسم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نيون ڪربلائون

ڪيسوڦل جي ڏگهين قطارن جي شايد،
هيلوڪين بهارن جي ٻارين تي شايد،
حسين پوپٽن جون اُڏارون نہ ٿينديون،
چنبيلن تي ٻيهر سي شامون نہ اينديون.
نہ ڪي آڳرن ۾ ڪي رابيل ڪڙندا،
نہ ڪيارين، ڪونڌين ۾ رَتن، جُوتِ ڦٽندي،
نہ بصري ۽ بغداد جي سرحدن کي،
نہ ڪوڪنهن اَبهم ٻار جي هونگڙين کي،
صبوح جا سويرا ڀليڪار چوندا،
ربابن تي رقص ۽ رُباعيون نہ ڇڙنديون،
نہ صحرا جي خيمن ۾ لڳندا جهميلا،
نہ ڪونجون سنجهائن جو ورنديون وڻن ڏي،
نہ اوچين ڪجين ڪان ستارا تڪيندا،
نہ ونين کي پڇنديون وصل جون نويدون،
نہ واريءَ کي چمندا ڪتين جا سنيها.
ڇوجو هيل ٻيهر ڪنهن ماريءَ جي مُکَ تي،
انساني آزاديءَ جي بنيادي حق تي،
بمن، بارودن واري موسم وري آ.

❶ ننڍڙي ٻار جا آواز

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪروزن ۽ اسڪڊ ميزائلن جي ڇَرَ سان،
وري ڪا زمين ٿامڻي ٿي ٻري آ.
وري ڪالهه وانگي صفا مروه وچم،
حياتيون جياپو تلاشڻ ڏڪن ٿيون.
وري بيوسيون ڪي، ڪرشما ٿيون چاهن،
نيون بي‌حسيون ڪربلائون گهرن ٿيون.
او آقا جهانن کي الفت کپي ٿي،
امن آشتيءَ جي بشارت کپي ٿي.
خليجي بازارن ۾ قتلامَ آهن،
ڪيڏا ❶ڪارِزارن ۾ ڪُهرام آهن.
لهوءَ ليٽرِيل لاش ٽينڪن ۾ چٽجي،
ضميرن کي نوڪي لپاٽون هڻن ٿا،
وڏي واڪ دنيا تي ٺُوڪي چون ٿا.
ڪيسوڦل جي ڏگهين قطارن تي شايد،
هيلوڪين بهارن جي ٻارين تي شايد،
حسين پوپٽن جون اُڏارون نہ ٿينديون،
چنبيلين تي ٻيهر ڪي شامون نہ ايندديون.

❶ جنگ جو ميدان

(عراق ۾ اتحادين آمريڪا، برطانيہ،اسپين، ۽ آسٽريليا جي جنگ جي پس منظر ۾ 2، اپريل 2003 تي لکيل نظم)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڌرتي، سرتي

او ڌرتي! مان تنهنجي رَخَتِ ڏينـدي ڏينـدي،
رهندو تنهنجو قرضي مان ٿيـنـدو وجـان ٿـو.

منهنجي جسم واري مٽيءَ جي حصـي کـي،
تنهنجا تورا، جـو ڪُـن ۾ فَـيَـڪُـونَ ويـلـي،
پنهنـجا وارثـي ڏئـي تـو پـنـهـنـجـو بڻـايـو
نـه ڇاڻـان نـه ڇاڻـان تـو ڪـيـڏن جُـڳـنِ کـان،
منهنجو خـاڪـي چـاڻـو تـهـن ۾ لـڪـايـو
مـنـهـنـجـي ذات ۾ ذات جـو تـاجـي پـيـتـو
اَلـولـيـن، اُداسـيـن ۾ لـوچـن جـو ڪـيـتـو
چٽين چاندوڪين، باک، بلبن جون جـوتـون،
حياتيءَ جي ٭ حسناڪين واريون سـوچـون،
وڇـوڙي جـا نـوحـا وصـل جـا جـمـالا،
غـلامـيءَ، غـريـبـيءَ جـا پـتـڪـا، پـاجـارا،
تـاسـارن چـپـن ڪـاڻ، سـنـڌوءَ جـي ڌارا،
بکئي پيٽ لئہ سنگ، ڪـٽـڪـن جـا پـارا.

٭ خوبصورتين

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

منهنجي ياڳي وارا بچائي رکيا ها.
صدين کان تو مون لئہ سنڀاري رکيا ها.
”تبسم“ جي متيءَ پنوڙي تي ڌرتي،
سندس جسم جي هر ذري تي او ڌرتي،
مڃيان تو تہ اڄ ڪٿ اڪيچار تورا.
مگر ٿُنهنجو تنهن کان اُتم تورو آ جو،
منهنجين ڌڙڪنن، دل جي هر دڪدڪي جو،
جياپي، جنون جي سچي فلسفي جو،
سچي نيڪ ناميءَ ۽ شهرت جو مرڪز
غزل، گيت، وائيءَ، هائيڪي جو محور،
سدا سبز گوشي جي سهڻيءَ گهڙيءَ تي،
تنهنجي پاڪ پوترتا واريءَ متيءَ تي،
او ڌرتي! جيڪا سونهن سرتي رهي ٿي،
سا سرتي تہ منهنجي سچي شاعريءَ ۾،
سندرتا جون سهسين رنگينيون پري ٿي،
وجن جان وراڪن ۾ گونجون گجي ٿي،
پري کان پُڇي پاس گم ٿي وڃي ٿي،
صبوح شام سوچن ۾ لهرون لڙهي ٿي،
شفق ۾ لهي چاندنين ۾ ڪِڙي ٿي،
وڙهي ٿي رُسي ٿي، رُسي روئي پئي ٿي،
وڏي ڳالهہ منهنجين ڳراتين وجهڻ تي،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

وري ساڳيو مونساڻ پرچي پوي ٿي،
سِٽن ۾ سيپيتا جون سُرڪيون پري ٿي.
تنهنجين سانورين سانجهين ۾ او ڌرتي،
مِنين منچَلين موسمن ۾ او ڌرتي،
هُڳائن سان پنهنجي حسين بُتَ کي مهٽي،
سڳنڌن سان وهنجي سُرهاڻيون سجائي،
سنڌوءَ پر تي گهاٽا ڏگها وار چوڙيون،
گُجر، ❶هُرمچي تي نوان ويس پهريون،
ڪڪوريل انگن کي اُجاريون، هلي ٿي،
چُنيءَ کي ڏندن ۾ چڪي جو تڪي ٿي،
پٽيهر پيرن ۾ جو پايل پڏي ٿي،
۽ توتي جڏهن ڊيل وانگر تلي ٿي.
تڏهن منهنجي اندر جي پاتال ۾ تون،
او ڌرتي! ويتر پختيون پاڙون هٽين ٿي،
تون ادراڪ ۽ احترامن جون زياده،
اجان زور سان مون ۾ ميخون جَڙين ٿي،
تنهن بعد ئي تصوف جا ورد ۽ وظيفا،
متيءَ سان ماٺهوءَ جي سنبنڌ جا سرشتا،
چمين، چاه، چُسڪين ڳراٽين جا ڪشتا،

❶ اوائلي پرت جو نمونو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نباتن، پتاشن، ڳنڌيرين جا ڳُتڪا،
انوکين ادائن، اشارن جا چُتڪا،
۽ منهنجي مني سنڌ تون تي پوين ٿي،
جيڏل ٿيئن تون جند ساڻ جڙجي پوين ٿي.
تون ايڏا جو اُتساهه آڇيون اچين ٿي،
پساهن سان گڏ پيار پاٻوهه ڏين ٿي،
تڏهن مان ته پنهنجي سڄي شاعريءَ ۾ ،
پنهنجي آپ ٻيتيءَ واريءَ ڍائريءَ ۾،
ڳائيندو وڄائيندو لکندو وتان ٿو
۽ ڌرتي مان تنهنجي رَخَتِ ڏيندي ڏيندي
رهندو تنهنجو قرضي مان ٿيندو وڃان ٿو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

دنيا جو نوحو

همسفر هل تہ هلي چنڊ جون ڦارون ٿا ڪيون،
ڪي ڳيا نان، تہ ڪي گهر جون ديوارون ٿا ڪيون.

آس جي تاس ۾ جنمن کان اُجايل ماڻهو
روز دردن جا بيابانَ لتاڙيندو رهيو
ڪيترا چنڊ ❶اُلهيا، ڪيترا سورج اُڀريا،
وقت، ڪتين ۽ ستارن کي ڏڪائيندو رهيو
ڪيتريون موسمون بدليون، ڪيڏيون تهذيبون مَٽيون،
درد پوءِ بہ نہ گهٽيو پوءِ بہ اُداسيون نہ گُٽيون،
روم، يونان، مصر، قيصر و ڪسريٰ جا محل،
ڪوه ڪافن جون پريون، ديوَ خزانا دفنيل،
تاج، تختن ۽ طلسمن جون فريبي ڳالهيون،
ريشمي ويس، اُچا طعام، پوشاڪيل ٿالهيون،
ڪا لٽي ليڙ، ننگي انگ کي اوڍي نہ سگهيون،
ڪنهن بکئي پيٽ کي ويلي تي ڳيو ڏئي نہ سگهيون،
تون ۽ مان تن جون چوجانان پو پچارون ٿا ڪيون،
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون ڦارون ٿا ڪيون.

❶ لهي ويا، غروب ٿي ويا

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مفلسين وارو سڄو سارو سرابن جو سفر،
غربتون جن کي نہ فاقن نہ بيمارين جو ٿمر،
ڪو جياپي جو حسن، آس نہ اُتساهہ سُجهي،
ڪمترين ۾ يا غلامين ۾ عمر ڪٽبي رهي،
نامرادين جو تسلسل نہ ڪوئي زور ٽٽي،
بيوسيون پَهڻَ بدنَ ميڻ جان پگهرائي وڃهن،
جن جوانين کي اُداسيون صفا چيڙائي ڇڏن،
ڪاوڙين ۾ سي پنهنجا ڳات رَسين تي چاڙهن،
سرد لاشن کي چمي، مائرون موڙون جو ٻڏن،
اهڙن المين ۾ ڪچا ذهن ڪلاتيون ڪائن،
غم جي اوتر ۾ نہ منصف نہ مسيحا کي مڃن،
باغي ويساهہ ڇَونِ ڪنهن کي ڪو ڪارون تا ڪيون،
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون قارن تا ڪيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

دَردَ دولاب، دُکن بعضي دلاسن جون پَرِڇون،
موسمن، ميل ميلاپن ۽ مُرادن جون خوشيون.
مست جوڀن جا اکين منجهه سجيل تاج محل،
دلبريون، دوستيون، ديوانگيون، شادين جا شغل،
اوچتو درد جي قيتي ۾ وچڙجي تا پون،
عشق، ادراڪ ۽ غَمَ پيٽ جا گڏجي تا پون،
عارضي ڪيف تڏهن طيش ۾ سگريٽ پري،
موت مادن کي سِرنجن يا پائيپن ۾ جهلي،
بند ڪمري جي ويرانين جا حصا تي تا پون،
پنهنجن جگرن جون دَوائون نہ دُعائون ماڻن،
رخصتين واريون رُباعيون نہ وداعيون ماڻن،
اهڙن دردن جون اسان دل ۾ مزارون تا ڪيون،
همسفر هل تہ هلي چنڊ جو قارون تا ڪيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هي سياست جا سرشتا منافقن جا گروهه،
خانَ، سُلطان، رئيسن ۽ نوابن جا انبوهه،
پنهنجين عزتن کي اُتاهان، اُچا خطاب ڏئي،
پنهنجي نطفن کي اعليٰ نسل جا القاب ڏئي،
باگڙين، ڪولهين جوگين ۽ جماندارن کي،
ڪڙمي، ڪمدار، آڏن نوڪرن ۽ راڇن کي،
قسمتن بدلجڻ جون ڪوڙيون آٿتون ڏيئي،
شُودرن واريون فيصلن ۾ تهمتون ڏيئي،
ڪن حوازادين جا انگ اُڏيڙيندا رهيا،
هي ڪُتا، ڪا نہ ڪا ❶مختيارن اُگهاڙيندا رهيا،
ڪن جي مجبورين کي مفلسين جي آرين ۾،
بک جي ڪارائين دردن جي مُڏن ڪرتن ۾،
ڇيري ڦاڙي وڍي تڪرن ۾ ڪپي پور ڪري،
هڙ جياپي جا وسيلا بنه ڪمزور ڪري،
ڪانئن ورڪر يا نعريباز جي ونگار وٺن،
اُچي منصب تي پڄي آسرن جا عرصا ڏئي،
سندن عمريون پنهنجي اڳ پوءِ ۾ خرچيندا وتن،
اهڙي مَڪارَ ❷منّش تي مَلامتُون ٿا ڪيون،
همسفر هلي تہ هلي چنڊ جون ڦارون ٿا ڪيون،

---

❶ پنجاب جي ڳوٺ جو قصو جنهن ۾ ڳوٺ جي وڏيري نجي فيصلو ڪري مختيارن بيبيءَ سان زنا ڪرڻ جو............ ماڻهن کي حق ڏنو ۽ پاڻ بہ سرعام عزت لٽي، مختيارن جي ڀاءُ جو ڏوهہ اهو هيو جو هو وڏيري چواڻيءَ تہ شودر ۽ ڪم ذات هيو ۽ سندس ڀيڻ سان عشق ڪندو هو.
❷ ماڻهو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪنهن بہ سُقراط، يِتائيءَ نہ ڪو برٽينڊرسل،
ٽالسٽاءِ، مارڪس نہ لينن نہ ونسٽن چرچل،
ڪنهن بہ رجنيش، مهاوير، گروءَ، گوتم کان،
۽ نہ ارتقا جي محرڪ عظيم آدم کان،
آڍيسين، مثنوين، چچ نامي شاهنامن کان،
آسمانن جي مقدس الهامي نياپن کان،
پنڊتن، پانڌن، لوڪن نہ راڄ ڏاڻين کان،
نظرين ۽ نہ ڪو مذهب جي فلاسافين کان،
مسجدن، مندرن، چرچن جي چؤديوارن ۾،
سنت، صوفين نہ سنياسن جي آستانن ۾،
ڪنهن بہ ❶آشرم ۾ هي ڪم ذات مطمئن نہ رهيو
نفس بي نفس پنهنجي سوچ ۾ بي چين رهيو
ڪن پڃاڻن لئہ پاتالن ۾ پڪارون تا ڪيون،
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون ٿارون تا ڪيون،

❶ مذهبي عبادت جي جاءِ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مذهبن، فرقہ بندين، نسل پرستين جا عمل،
ڏوهہ ڏهڪاءَ، جي دنيا ۾ آنيائن جا شغل،
مڪتبن، مدرسن، واعظن جي بارگاهن ۾،
رهبرن، مرشدن، راهبن جي خانقاهن ۾،
عدل جي ڪٽهڙي، ڪورٽن ۾ ڳُل ني ٽاٽن ۾،
مجلسن، ادبي نشستن، پرين بازارن ۾،
جرم، جنسيات ۾ طبقاتي موضوعن ڪانسواءِ،
ڪي بہ اخلاق نہ ادراڪ جا افڪار رهيا،
گفتگوئن جا سليقا نہ ئي معيار رهيا،
ايشور، الله ۾ پريوءَ جي پريچائن ڪي،
عيدگاهن يا نمازن جي هڙني خطبن ڪي،
مطلبي مقصدن سان مادي ترجمانيون ڪري،
شرح، تفسير، حديثن جون پنيرايون ڏئي،
اُولاًامرن جي حوالن سان منحرف ڪوني،
فاسقن، آمرن، فسطائين جي ٽولي هٿان،
مور ماٺهن ڪي هو مذڪور مِتائيندا رهيا،
تيل ڪٽچين يا ڪہ گهاٽن ۾ پيڙائيندا رهيا،
ڪوڙ سقطراط ۾ منصور مارائيندا رهيا،
اهڙن عملن جون اسان دل سان ڏڪارون ٿا ڪيون،
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون ڦارون ٿا ڪيون،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪيترين عشق ڪهاڻيون ڪتابي ورقن تي،
ڪي رقم ٿيون ته ڪي راوين وٽان رهجي به ويون.
وارتائون، جي اِدارن نه رسالن ۾ ڇپيون،
دوستيون جن کي ڪي پوريون نه پذيرايون مليون،
موقعي مهلن جا ڏگها عرصا انتظار ڪندي،
سنگسارين ۽ سزائن جي وَرِ چڙهي به ويون.
خنجرن، تيز ڦرن، گولين تيزابن سان،
ڪيترا اُجرا جسم ڪارا ڪري ماريا ويا،
لاش جن جا نه تذا ۽ نه عذر خواهيون ڪجن.
فاتحائن نه ڪو ڪفنن جون پريشانيون ڪين،
ڪيڏارن، مرثين، آهن نه ڪو ❶اوسارن ۾
وصل، ❷ورچڙ نه وڇوڙن جي ڪن ترانن ۾،
آڊ، يا لانگ-پلي اوپيرا نه ٿيئٽر ۾،
عالمي حقن جي خبرن نه پڌرنامن ۾،
ڪوڙ الميـن جو نه چرچو نه ڪو پڙلاءُ رهيو
جن وفائن جو ڪنهين جاءِ نه ورجاءُ رهيو،
تن سچائين جون سچي عمر سنيارون ٿا ڪيون.
همسفر هل ته هلي چنڊ جون ڦارون ٿا ڪيون،

❶ روئڻ ۾ پارَ ڪيڻ ❷ ڪَڪِ تيڻ، خفي تيڻ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هاربي واري حياتيءَ جي المناڪ ڪتا،
بدنصيبين ۽ ٻُڪن وارا ڪربناڪ قصا،
هڪ پنهنجي ڪيت ٻيو حالات کي سانَهر ڏيندي،
عمر سنوتن جي سودائن ۾ گذاريندو رهي،
سُک جو ڳولائو اُميدن جي ڊگهين پارين ۾،
خودفريبين جا زمينن ۾ ٻيجارا پوکي،
پوه پارن ۾ آواندن کي واهوندي جو اُتي،
ڳنڍَ ڏيندو تہ ڪڏهن ڳنڍَ ورائيندو وتي،
پيهي تي ليٽندي گرمين جي رجيل راتين ۾،
باڪَ جا شعاع بعضي پنهنجا پکل ڪيت ڏسي،
جهار هڪليندي پريان ايندي جي آهٽ کي ٻڌي،
تِڪَ ٻڌي تمڪندڙ تارن جي قطارن کي ڳڻي،
ڏيءَ جي ڏاجي تہ ڪڏهن ليپي جي لاڳت جوڙي،
ول کي وائريندي ڊگهيون آسون اُڏاريندو رهي.
ديري جي واهتن ڪٽتن جا انتظار ڪتي،
نيث بتئيءَ ۾ اڳئينءَ رهت جا وياج ڏئي،
هيلوڪي پاڻ ۽ ٻج واري رخت ساڻ ڪنيون،
خالي باچڪن ۾ سُجائين کي وجهي روئي چوي،
سُڪين پهرن جو سڌون پاڻ اجايون تا ڪيون.
همسفر هل تہ هلي چنبڊ جون ڦارون تا ڪيون،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪاپڙين، ڪوهه ڪشالن ۽ سنياسن جا سفر،
هنگلاجن جي لَڪن، پاهڻن، پنڌن جون پِتون،
جوڳين جي ساز سرودن، ڏُتُن، ڏهاڳن جون،
❶ڪينرن، ❶ناد ❶نفيلن، ❶دفن، دمامن جون،
پالوا واريون پتون، ساڏوهين جون ساروٽيون،
جوڳ، ويراڳ، وڇوڙي، وطن جا اوسارا،
بروي، رپ، رامڪليءَ، يمن آسا، راڻي جا،
سسئيءَ، سهڻيءَ، سورٺ، ليلا، سُر حسينيءَ جا،
ڪاپائتي، ڪيڏاري، ڪاموڏ، ڪارايل جا قصا،
ڪربلا جهيڙينديءَ آلِ رسول۔ جو قضيو
ميگهه ملهار، تتر، تاڙي، ابر آگم جون،
هِيرَ، هُبڪارَ وَڳَرَ، ويسَ، سُڪَ سانباهن جون،
ماڻڪن، سمنڊ سيواڪن، ❷ڪاٿر جون خوشحاليون،
اوسيئڙن، بندرن، وڻجن ۽ واپارن جا ذڪر،
ساري عالم سميت، سنڌ سڪاريءَ جا فڪر،
پٽ ڏٺي تنهنجي ڪاهوڙين جون ڪيڪارون تا ڪيون.
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون قارون تا ڪيون.

❶ سازن جا قسم ❷ ترجو حصو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هي سيه فام نسل وارا متيءَ جا پُتلا،
منڊيلا، مارٽن لوٿر، يا غزنوين جا اياز،
دل ۾ بي-لوث وفادارين جا ڪوڙ ڪنيون،
نسل در نسل غلامين وارا پنجوڙ ڪنيون،
حڪمرانن جي ڪُڏن سياه ڪارنامن کي،
بادشاهت جي غرورن ۾ ڪيل گناهن کي،
جانشينن جا جرم، شوق شاهزادين جا،
شاهي محلن جي ڪنيزن يا حرم خانن جا،
نيرين روشنائين بعضي بلوط پاڇن جا،
ڪي سچا عشق تہ ڪي داستان عياشين جا،
پنهنجن سينن ۾ ڪنيون پنهنجي زبانن کي سبيون،
ڪنهن بہ مؤرخ نہ فاتح جي ڏيڍن ڪان ڏنا،
مسعود محمود، قصوريءَ جهڙا باڪو نہ ٻڌيا.
حبشين جهڙيون اسان ڪاتي سچائيون تا ڪريون،
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون قارون تا ڪيون،

❶ + ❷ ذوالفقار علي ڀٽي صاحب جي ڪيس جو اهم شاهد ۽ سا ڳئي ئي ڪيس جو مکيہ سرڪاري وڪيل

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

بعضي اونداهه بعضي ضوفشان اُجالن مان،
احتسابن جي زوالن ڪڏهن عروجن مان،
فاتحن، جابرن تاريخي ⁰قزاقن جي هٿان،
ڪڏهن شڪست ڪڏهن جيت ڏياريندي رهي،
جيئري دفنايون، ڪنهن کي ماريون جياريندي رهي،
هيءَ متي ڇا ڇا عجب رنگ ڏيکاريندي رهي،
زلزلن، آتشي جبلن جي زهري مادن سان،
سيلابي وهڪرن، دريا جي رُخ متائڻ سان،
روز تهذيبون جوڙي روز متائيندي رهي،
وقت جي لاهين چاڙهين مان اُڪاريندي رهي،
هي متي ڇا ڇا عجب رنگ ڏيکاريندي رهي،
برپتن، باغيچن گهاٽين ڇدين آبادين جا،
نرم، مضبوط ڪُره ارض جي وجودن جا،
ڪِولين، هاتين، پتڻن، وڻن، پهاڙن جا،
ڪڏهن اُکوڙيون ڪڏهن پير کپائيندي رهي،

⁰ ڦورو

موسيقي، موسم ۽ تبسم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پيٽ ڄاون کي جنم ڏيندي اُجاڙيندي رهي،
پنهنجي وارثن کان ڪئي امتحان وٺندي رهي،
هيءَ مٽي رنگ ڪڏهن ڍنگ ڏيکاريندي رهي،
ڪي ڏڌا ورثا ڪري قومي تحفظ ۾ ڏيون،
ميوزمن وارا خفا نسل جي ذمي سونپيون،
بانورجي استوپا جي آس پاس ليٽي رهي،
ڪيس ڇا پهر تہ ورثن کي سنڀاليندي اسين،
هن عجوبن جي افاديت کي ڏڪاريندي اسين،
سندس صدين جا يادگار پوري خاڪ ڪري،
سمگلرن سان نواردات جا واپار ڪري،
سوداگرين جي هوس ۾ وفائون عاق ڪري،
قومي ڪردار جون پئسن جي لالچن ۾ اڇي،
مجرمن وانگي اسين روز لٽاڙون ٿا ڪيون.
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون ڦارن ٿا ڪيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

گونگي پولار جي سيني ۾ صدين جون چيخون،
آٿتن وارا ڪفن پايون دفن ٿيندين رهيون،
رومين، تاتارين، چنگيزي جشن گاھن جا،
نازين، توڙي فرنگين جي قيدي ڪيمپن جا،
خوني شينهن جي ڳياڙين مِرُن جي پيٽن مان،
ڳاڙهين آنڌين، ڪاري پاٽيءَ جي انڌين وادين مان،
روز مجبور غلامن جا گذر ٿيندا رهيا،
بي گناھن جون لهوءَ منجهہ لوواڙيل ہوتيون،
بنديخانن جي ديوارن تي ريگاڙيل ہوتيون،
سرخ ماسن جا ٽُڪر قاتلن جا داغ ڪنيون،
ڦرڪندڙ عضوا سفاڪيت وارا سُراغ ڪنيون،
❶"وانحن اقرب" واعدن جي انتظاريءَ ۾،
قالو بلي واري قولن جي پاسداريءَ ۾،
پنهجي "تذليل" جا اسباب پچائيندا رهيا،
روئي خالق کي چَوَنِ ڪهڙيون خطائون ٿا ڪيون!؟
همسفر هل تہ هلي چنڊ جون ڦارون ٿا ڪيون،

❶ قرآن شريف جي آيت جنهن ۾ پروردگار
جو ساھہ کان ويجهو هئڻ جو ذڪر آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اولمپڪ، آسڪَر،تفريح واريون تقريبون،
سونهن سرسين جا جهميلا حسين نارين جا جسم.
عيد، ميڙن يا دسهڙن جا ڍُهل دمباها،
موسمن بدلجڻ، ڪِنِ صحتيابين جون خوشيون،
راڪين جي ٻَڌڻ يا سفرن جي اُسهڻ جا ضامن،
هولين جون رونقون، رنگن جون ڏنڪ ڏارائون،
ڏوڪلي راند، ڏِڻن، ڏياتين، ڏيارين جا جشن،
شادين، طوهرن جون ٻُڪيون، جهمريون ڇيچ شرنايون،
جنم موقعن يا عقيقن جون عجب آسيسون،
ويلنتائين ڏهاڙن جا وچن ورجاٽيون،
سرڪسن، ڪارنيوالن ۽ چوڏيلن جا مزا،
سال جي آخري سورج جي الوداعي رسم،
يارين باشين جي گشن، ٻاڙ ڏُشن جا ميلا.
چنڊ راتين جون چوياريون ۽ دوستين جا نشا،
او ويَل ويل! تنهنجيون روز تنواروں تا ڪيون.
همسفر هل تہ هلي چنڊ جو ڦارون تا ڪيون.
ڪي ٻَيا نان تہ ڪي گهر جون ديوارون تا ڪيون!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سفیرانِ حرم

اب کے تم ہم سے بچھڑ کر جو چلے جاؤ گے۔
اے سفیرانِ حرم یاد بہت آؤ گے۔
کن اذیتوں سے گذر کر ہم یہ تقریبِ وداع،
آپ لوگوں سے بچھڑنے کی سجا پائے ہیں،
کیسے بتائیں کہ ہم کتنے عذر لے دے کر،
اپنے اس ضبط کو بہلا کے ادھر لائے ہیں،
ہاں مگر دردِ گراں جب بھی تلملایا تو،
اے سفیرانِ حرم یاد بہت آؤ گے۔

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پوہ کا چاند جہازوں کے نڈر جسموں پر،
اب کے بھی ویسا ہی کچھ ہوشربا اُتریگا،
گیلریوں میں کھڑے لوگوں کی سسکیوں کا سماں،
چاند کو اب کے بھی گرہن سی لگا جائیگا،
اُن بلکتی ہوئی آنکھوں کی اُداسی میں،
اے سفیرانِ حرم یاد بہت آؤ گے۔

تم کو اندوہِ وفا کوئی جلا دے کہ نہ دے،
آبلہ پائی منزل کا پتہ دے کہ نہ دے،
یہ مگر طے ہے کہ اس صحرانوردی میں تجھے،
تیرے اربابِ وفا تیرے رفیقوں کے ہجوم،
یاس کی طشت لئے دشت اُتر بولیں گے۔
اے سفیرانِ حرم یاد بہت آؤ گے۔

اب کے تم ہم سے بچھڑ کر جو چلے جاؤ گے۔
اے سفیرانِ حرم یاد بہت آؤ گے۔

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

جن دریچوں پہ ستاروں کو جلایا تم نے،
کُہر کے دھندلکوں میں چاند دکھایا تم نے،
تیری یادوں کی نگارش تیرے باتوں کا فسوں،
اس پری خانے میں تعظیمِ محبت کے شگوں،
تیرا ہم نام لئے پھر بھی منائیں گے مگر،
اے سفیرانِ حرم یاد بہت آؤ گے۔

ہم ابھی فرطِ رفاقت سے حزیں بھی نہ ہوئے،
کہ مہ و سال سے، لمحوں کی نزع آ پہنچی،
گومگو میں ہی کھڑے تھے کہ اپنے اہلِ سفر،
حیرت و یاس کی پرچھائیوں میں چھوڑ چلے،
ہم جو مبہوت کھڑے رفتگاں کو کہتے رہے،
اے سفیرانِ حرم یاد بہت آؤ گے۔

اپنے پی آئی اے کے کچھ دوستوں کی الوداعی تقریب
کے موقعہ پر پڑھے گئے کچھ اشعار۔

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

بھٹکتی نیک روح

شب گذر جائے گی آؤ گے تو کیا پاؤ گے۔
بام و بالیں پہ تب تک نہ چراغاں ہونگے۔
نہ کسی آس کے تارے نہ قہقہے ہونگے۔
نہ کہنہ شہر کی گلیوں میں زندگی ہوگی۔
بدنصیب آنگنوں کا بے در و دیوار وطن،
جس میں کچھ باقی اقربا عزیز لاشوں کے،
ہاتھوں پاؤں کو سمیٹے سسک رہے ہونگے،
یا کسی ملبے تلے آخری سی سانس لئے،
کتنی معصوم تتلیاں تنوں سے لپٹی ہوئیں،
B-52 کے بارودوں جنگی جہازوں کی،
گھن گرج میں ہی گھٹی چیخیں مرگئی ہونگی،
اینٹ سے اینٹ بجادی گئی فصیلوں پر،
زرد، ویران جلے دشت اور پہاڑوں پر،
ہیمنت کے چاند کے معدوم منقسم سائے،
لہولہاں سی گلیوں میں اُبلتی دھوپیں،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اور یہ پتھرائی ہوئی آنکھیں، ہوائیں، موسم،
جنکے سرہانے میں نے عمر بتادی جانان۔
کتنے جنموں سے تیرے لمس کے تانے بن کر،
عشق، ادراک، وفا، فہم کے فریضے لئے،
پارساؤں کے دہرم شالوں، خانقاہوں سے،
شہنشاہوں کے حرم خانوں عیش گاہوں سے،
توہم پرست تنزل نژاد قوموں سے،
ننگے روحوں کے نوالوں سے تن چھپاتی رہی،
ان گنت صدیوں سے اب تک کے یگذاروں میں،
تیری سانسوں کی مہک تیری ودیہ میں کھوئی،
تیری روداں تیری آرزو میں پھرتی رہی،
تیری سرگوشیوں کی سرسراہٹیں سن کر،
تیرے واعدے پہ اپنی کوکھ کو بچاتی رہی،
کیونکہ اک بار تم نے نینوا کی وادی میں،
دجلہ و فرات کنارے بابل کی گلیوں میں،
یاد ہے تونے کہا تھا کہ اے حوازادی
میں تیری کوکھ سے اک پارس جنم دوں گی
جو نسل اونچ نیچ ذات پات رسموں کو،
آمروں، فاتحوں، فاشسٹوں اور فرعونوں کو،

خون کی ہولی مناتے ہوئے ملعونوں کو،
ہوس کی آگ میں گوندھے حقیر لوگوں کو،
ظلم کی آندھیوں انیاء کے بگولوں کو،
اپنی للکار سے اُٹھیگا لرزاں کردیگا،
اپنے پیشواؤں کی ساری صداقتیں لے کر،
خدائے ذوالجلال کی وسیع دنیا کو،
اس جلتے گولے کے آتش فشان دہانے کو،
ہمارا سورما بیٹا سورگ کردیگا،
دہکتی دنیا کی آتش کو ماند کر دیگا،
یاد ہے تونے کہا تھا کہ اے حوازادی،
میں تیری کوکھ سے اک پارسا جنم دونگا۔
اور میں تیرے اُسی وعدہ حسنہ کو لئے،
ڈھلتے جوبن کی سسکتی ہوئی شبینوں میں
سارے ارمان دبائے اُنچے منڈیروں پر،
اندلس، روم، فلورنس کی ڈھلانوں پر،
قصرالحمرا، آگرہ، کبھی اہراموں پر،
ٹوٹی تلواروں، زرہ بند، چھلنی سینوں پر،
ہیروشیما تو کبھی بصرہ کے مکینوں پر،
آگ بارود کے ڈھیروں شکستہ ٹینکوں پر،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

کھیتوں، سڑکوں پہ سڑتی سینکڑوں سی لاشوں پر،
سوکھی پیاسی سی وہ ہی کوکھ لئے پھرتی ہوں۔
دشت سے آتے ہوئے شہسوار لوگوں کو،
تیری شبیہ جیسوں ساروں ہی نرینوں کو،
کبھی دہلیز و دوارے پہ سر جھکائے ہوئے۔
نوواردوں کو بڑی حسرتوں سے تکتی ہوں،
کہ کب کو تو یا تیرا کوئی پیامبر پہنچے،
جو یہ بتائے کہ میں اپنی اس جوانی کو۔
تیری آنے کی اُمیدوں پہ کب تلک رکھوں،
تو بتادے کہ وہ کب پارسا جنم لے گا،
کب میری کوکھ وفاؤں کے تبرکات لئے،
اپنے اُس عہد ساز تخم کو جنم دے گی۔
جو ان جھلستی ہوئی وادیوں کی گلیوں کو،
ماؤں، بہنوں یا بیواؤں کے رِستے زخموں کو،
وہ مسیحا کی طرح مرہمیں لگائیگا،
ان گنت بوڑھے بلکتے یتیم بچوں کے،
وہ آنسو پونچھیگا، کب ان کا مداوا ہوگا؟
میں نے مانا کہ تم عہد کی تجدید لئے،
میری اس والہانہ آس کی مدارت کو،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

میری تسکین کو کبھی لوٹ کر تو آؤ گے،
صرف اک ڈر ہے کہ تب تک نہ اٹھی روحیں،
اپنے خونخوار شکم سیری کے ارادوں سے،
اس کرۂ ارض کو اپنا نہ نوالہ کردیں،
اور میرے ہمنشیں میں اپنی کفِ تاسف کو،
اس ہزیمت سے کسی آلا و پشیمانی تلک،
ہین ممکن ہے کہ اک بار بھی لے جا نہ سکوں۔
میں جلی دنیا کی اُس خاک کو چٹکی میں لئے،
تیری دہلیز تلک مانگ سجانے کو کبھی،
یا کہ مژگاں کا لہو رنگ دکھانے کو کبھی،
میرے محبوب تیری پاس کبھی آ نہ سکوں۔
ہاں مگر تم جو کبھی صدیوں کے دورانے میں،
بھولی بسری ہوئی یادوں کی گذر گاہوں سے،
پھر کسی دن میرے ملنے کو اگر آؤ گے،
شب گذر جائے گی آؤ گے تو کیا پاؤ گے۔
بام و بالیں پہ تب تک نہ چراغاں ہونگے۔
نہ کسی آس کے تارے نہ قمقمے ہونگے۔
نہ کہنہ شہر کی گلیوں میں زندگی ہوگی۔

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

تو سان جوڙيل غمن ۽ خوشين جا پهَرَ،
توسان جنمن جا ناتا صدين جا سفر

منهنجي بيگاه سجدن جو محور پڻ تون،
دانھَ، دعائن، سُکائن جو مرڪز پڻ تون،
منهنجي پهرينءَ ۽ پوئينءَ دُعا جا اَثر.

زيب، زينت، سڳيون سينڌ سرما پڻ تون،
هار، ①ڌُهريون سَريونِ، ويس، وينڊا پڻ تون،
موڙ ميندين، خوشين ديد جا ديدوَرَ.

منهنجي سُونين سَنجهائن جو سپنو پڻ تون،
رڻ تتين ۾ پنل واءُ جهوٽو پڻ تون،
مون لئہ آرهڙ جي سيڪن ۾ جُهڙ جا ڪڪر.

آسَ، ②اِملاڪ، ③اَڌِڪارُ آسيس پڻ،
عرض، ادراڪُ، اُتساھُ ④وسواس پڻ،
⑤آتما جي اُمنگن جا اُجرا سَحرَ.

چيچَ، شُوخيون، شُغل، شادمانا پڻ تون،
ساٿَ، سِينگارَ، ڳُڻ، ڳيچ، ڳانا پڻ تون،
مانَ، مڳين سندا عاشقيءَ جا فَخُر.

توکان وڇڙي بران جُونِ وانگي جلان،
تنهنجي ڇاتيءَ لڳي نار تي آئونِ ٺران،
بعضي تبسُمَ لئہ آڙاھُ بعضي ڇپَرَ.

① زيور جو قسم ② ملڪيت ③ حق ④ اعتبار، يقين ⑤ روح

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

چاندوڪين ۾ اڪيلي ڇري ڇوڪري،
نيڻ ❶ڪجليا ڪيون ڇال ڇلندي وتي،
اوڀري پوپري، ❷ائنٽري ڇوڪري،
وار ڇوڙيون گهٽائن سان گهمندي وتي.

ڄاڻي واڻي الائي ٻي خبريءَ منجهان،
ڪهڪشائن جي پُل ۾ يا نازن وچان،
منهنجي پنبڻين مٿان پير رکندي وتي.

آتِنگلن سان اول، دل تي دستڪَ ڏِئي،
ڏڙڪنن ۾ ڪا جهٽ آهلڻ جو چئي،
دل جهروڪن ۾ جهاتيون پئي وجهندي وتي

ساهَہ سُرهاڻ ۾ موج موسُمَ ڪري،
خوشبوئن سان ڪنو ناچ "تبسُمُ" ڪري،
هِير هُبڪار جِي ❸هيجَ هلندي وتي.

❶ ڪَجَلُ لڳل ❷ ڪيچلي ❸ خوش جهُومَ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

خُمارَ ۾ بدل گهڙيون،
هزارين حسن جون پريون،
متل، رتل آ ميڪدو،
عجب سُرور تم چڙهيو،
ڪِران ٿو آئنجان ٿو مان،
ونو، متان ڪِري پوان!
پيئان ٿو اج پريون پريون ...

قدم قدم تي مي ڪشي،
صراحين سان سرڪشي
رندن جون مست ٽوليون،
غُبارَ سيني ۾ ڪنيون،
ڪنهن آجپي جي آسَ ۾-
گِلاس ڪَنَن ڪَرڪيون،
سرشتي جي سڌارَ تي،
سماج جي بگاڙ تي،
بغاغا، هُلَ، بحث ڪري،

دليل ڏئي ڏُکا هٽي،
پيئن ڪٽي پري پري،
وفا، وصال يار جي،
عمر جي پهرين پيار جي،
ٿي ڪين جو خلش اُٿي،
تہ ٿي پوَنِ ذريون ذريون،
پيئان ٿو اج پريون پريون ...

زماني جون شِڪايتون،
هزارين غَمَ حِڪايتون،
ڏُکن ۽ ڪَربَ جا قصا،
سين جي مختلف ڪَتا،
نشن ۾ پٽڪندا وتن،
ٿِڙَنِ ڪِرنِ، ڪِري اُٿن،
مون واري پيگ ڪي جهلي،
چُڪو چُڪو سيئي وجهن،
هَوسَ ۾ تنهن ڪانپوءِ پي،
مان پنهنجو ڏار ٿو پريان،
پتو ئي ڪين ٿو پوي،
تہ چِتِ، يا مان پيو ٿِران،
پتين، ڪُنڊن جي آڏ وني،
ٿابڙجي، ٿڙڪندي بچي،
ميخانو مس ڇڏيو اتم،
وچان ٿو پنهنجو ڏَڳُ وتيون،
پيئان ٿو اج پريون پريون ...

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڏيري ڏيري هل! او چنڊ تون ڏيري ڏيري هَلُ.
رات جي ريشمي رستن تي منهنجو ماضي آ وِڪريل.

جهولِن جيجل ماءُ جون جهوليون،
چلڪن ٻوليءَ واريون چوليون،
لولِين جوهر لفظ اجان پيي، چاتيءَ تي چاپيل.

پيارَ وفا جا پهريان زمانا.
ٻانهون ويهاڻا، وار وڇاڻا،
مرڪون، ميلا، رنجَ، رُساما،سڀ ڪجهه تَمر سانيل.

جوين وارا پورپون تا،
نيسارا تي نير تمن تا،
ڇهنڊيون، چيٽيون، سينڊيون، گانا، شودن وارو شغل.

وقت جَهروڪن مان جهلڪي تو
اڄ سارو اندر اُٿلي تو.
”تبسمُ“ جي عڪسن کي اُپي تان، اڄ تہ نہ ڪرا وَجهل.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

عشق اهڙو ڪو اوڪو ٿيندو آ.
ڏونگرَ ڪان ڀي ڏکيو هوندو آ.
مان نہ پئي جاتو.
بيني برن ۾ وليون ويڙهن،
واري، وچون، واسينگ وڪوڙن،
انتظارن ۾ پٿر ٿيو آ.
مان نہ پئي جاتو.
ڪاڄُ خوشيون، سُکَ سپ وچڙن ٿا،
مُرڪون، مزا، موقعا وسرن ٿا،
اهڙين جدائين تي رتُ روئيو آ
مان نہ پئي جاتو.
آس جي ”تبسُمَ“ اوڙاهن ۾،
سوداءَ جي اُونهن سمونڊن ۾،
ماسُ چَمَ تان سڄو روڙيو آ،
مان نہ پئي جاتو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪڏهن منهنجي گهر ۾ اچي ڏس تہ اڪيون،
تنهنجن اهتمامن ۾ ڪيئن پيهجن ٿيون،
اُميدون عمر جي ڪنارن تي ويهي،
ڏِگهن انتظارن ۾ ڪيئن پيهجن ٿيون.

اچي ڏس تہ منهنجون ڪل ئي ڪائناتون،
وڏي تنهنجي قدمن کي ڪيئن سجدا ڪن ٿيون،
۽ قدمن تہ چا تنهنجيٰ وک وک جي دز کي،
چمي آجيائن ۾ ڪيئن پيهجن ٿيون.

۽ واقعي اوسيئڙن جي هن موسمن ۾،
او جانان جي سچ پچ اچي ٿو پئين تون،
اهو سوچيندي سڀ عمر جون نہ جاڻان،
خوشيون سيسرائين ۾ ڪيئن پيهجن ٿيون.

”تبسُمَ“ جي توريءَ اُداسين جي دنيا،
وڇوڙن، ويسُورن سودائن جي دنيا،
تون پهچين تہ پوءِ ڏس اُمنگون بدلجي،
جمالن ۽ جهمرين ۾ ڪيئن پيهجن ٿيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سِـــڪَ ســـوز فـــراق جـــي سُـــورنِ ۾،
تـــوڪـــان وڇـــڙڻ جـــي وبـُـــورنِ ۾،
مَـــن! عـــيـــد جـــي شـــغـــلـــن، مـــيـــلـــن ۾،
مـــنـــهـــنـــجـــو آڳ تـــي مـــاتـــم جـــاري آ.

لـــوڪ ڪـــان پـــنـــهـــنـــجـــي لـــوچَ لـــڪـــايـــان،
مـــنـــهـــن تـــي زوريءَ مُـــرڪ ســـجـــايـــان،
لُـــونءَ لـــوُنءَ پـــنـــهـــنـــجـــي لاتِ بـــڻـــائـــي،
شـــهـــرت اُچـــلـــي چـــيـــريـــون پـــايـــان،

سُـــورَ وڇـــوڙا صـــدمـــا ڳـــائـــي،
نـــاچـــو بـــڻـــجـــي نـــغـــمـــا ڳـــائـــي،
ڳُـــوڪـــارون ڪـــيـــان سُـــڏڪـــارن ۾،
مـــنـــهـــنـــجـــو آڳ تـــي مـــاتـــم جـــاري آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هير جو ڪوئي جهوٽو بڻجي،
ميـنديءَ وارو پوٽو بڻجي،
سُهڻي مان تنهنجي سينڌ سجايان،
چمڪان چڳن ۾ چوٽو بڻجي،

بعضي خوشبو بڻجي ڪنڊران ٿو
ڪڏهن آجيان خاطر اُڏران ٿو
وينو وِرِهُ وسايان واٽن ۾،
منهنجو آڳ تي ماتم جاري آ.

مجنون نه ڪو مان ميهر آهيان،
تِن جو نه ئي مان ثاني سڏايان،
تنهنجو منهنجو پنهنجو ناتو،
هر عاشق جو پنهنجو ڪاتو،

نه ليليٰ نه تون ڪا سهڻي آن،
تون "تبسمَ" جي مَنَ مُهڻي آن،
جَڳُ چيا ٻه چوي افواهن ۾،
منهنجو آڳ تي ماتم جاري آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ستارن جي تم تم تڪيندي مسافر،
خيالن جي صحرا ۾ گم ٿي ويو آ.
وفائن جي اڻ ڪٿ مسافت ۾ ٿڪجي،
❶ڳوي سوچ ڏارا ۾ گم ٿي ويو آ.

عجب رات! آسُن نراسن ۾ گم آ،
اُفق پنهنجي اونهن سناٽن ۾ گم آ.
هجومن هوندي هيڪلائين ۾ گم آ،
ڳوي پنهنجي ڪِوتا ۾ گم ٿي ويو آ.

ڊسمبر جي سردين ۾ ٿڙڪن ٿيون لهرون،
اُجالن ڏي اُيري اُڏامن ٿيون لهرون،
ڳراٽين لاءِ ڪنهن کي تلاشن ٿيون لهرون،
سمنڊ هورا ڪورا ۾ گم ٿي ويو آ.

اڙي چنڊ عڪسن جا اولا نہ ڪر تون،
شمعدان تي چولين تي نہ ٻرُ تون،
ڪويءَ کي ڪي پيون دلربائيون نہ گهرجن،
هُو پنهنجي محبوبا ۾ گم ٿي ويو آ.

قطارن ۾ ڪتين ستارن جون بتيون،
ڪناري تي ڪيارين ۾ بلبن جون بتيون،
ٻرن ۾ وسامن ٻتيلن جون بتيون،
سمان ڪنهن ❷سُندرتا ۾ گم ٿي ويو آ.

❶شاعر ❷خوبصورتي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

سهيڙي سهيڙي تڪو آهيان جيون،
جيون آ، جو مون کان نٿو ميڙجي.
انوکن آلاپن جا پيچا کيان ٿو
مگر ساز مون کان نٿو ڇيڙجي.

اُڏامي ٿو اُپ تي ڏسان ٿو پکيءَ کي،
ڪا اَڄ ڳولهي بعضي تلاشي سکيءَ کي،
هوائن نہ ڄاتيون سندس ❶پاونائون،
نہ دک ويسلي جو مونکان ووڙجي.

❷کيڏارن سان❸ڪونتل دلين جون ڪٿائون
دُکن هاٽيون ديپڪَ سُرن ۾ صدائون،
نہ سونهون نہ سرتون نہ جڳ ❸آشنايون،
رِٽن جي سفر ۾ ڪنهن سان روئجي.

هي گونگيون زبانون ۽ بوڙا زمانا،
دُکن ۽ دِلاسن جا جهونا فسانا،
جُڳَن کان وچوڙن جا ساڳيا ترانا،
پراٽين کهاٽين کي ڇا ڦولهجي.

❶ خواهشون، محبتون ❷ ماتم وارو سُر، ويڙهہ، غم سان پريل راڳ، جنهن ۾ قتل جو ذڪر اچي ❸ دوستيون ❹سينگاريل، سجايل

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

تنهنجين يادگيرين جا تاندا دُکن ٿا.
او من ميت، توريءَ اُداسين جا ڪيڏا،
نگاهن ۾ اڄ ڪٽ ستارا ٻَکَنِ ٿا.

تنهائين ۾ هيءَ رات سگريون ٻري ٿي،
اوهيرا ڪيون يادگيري لهي ٿي.
پڙاڏا عجب مون کي آواز ڏين ٿا.

سنڌاتن جي دامن ۾ سڏڪن هوائون،
صدائن ۾ سيڪن سوين التجائون،
او وڻجارا! تنهنجا وڇوڙا وڍن ٿا.

تانڌاڻا آڌيءَ جو ٻي منزل اُڏاڻا،
اونداهين ڳلين ۾ پرينءَ جا پُڇاڻا،
پريشان رستن تي پاڇا ڦرن ٿا.

اُماوس ۾ اُڌري اوسيئڙن جي موسم،
اُداسين مان ڳَنڍري ڪوهيڙن جي موسم،
او "تبسّمَ"! ويرانين مان سڏڪا ورن ٿا.

هر جي رات تي مينهن جو اُچل

ڪَلاچيءَ جي ڪُنَ مان ڪهاڻي ٿو ڳولهي،
اَوهيرن نہ ڪو ڪيس آنڊين جو اُنو
هي ❶گهاتو اچا گَهِرو پاڻي ٿو ڳولهي.

ڪوهيڙن، ڪُنن کي ورانگهيون وَرن ٿا،
پري کان پکيئڙا اُڏاميو پُڄن ٿا،
ڪانڌاڙو ڪَرن مان ڪانياڻي ٿو ڳولهي.

ڪَلهن ساڻ ❷ڪينر ۽ ڪشڪول لايون،
ڪو ڪَنَ ٿاڙُ گيڙُوءَ رتا پوش پايون،
ڪنهن سهڻيءَ، سسئيءَ جهڙي ❸ڪاڻي ٿو ڳولهي.

صدين کان سُڻي ٿو، پتڻ جون پڪارون،
پرانهن پنڌن جون انوکيون اُڪارون،
سفر ڪاڻ سنگتي ❹سُڪاڻي ٿو ڳولهي.

ڪالهوڪن ❺ڪاڙن کي صبوح شام ساري،
هي ❻آڙوآڏين تائين ڪانڌين کي ٻاري،
اوائل جي گم ٿيل آکاڻي ٿو ڳولهي.

❶ سمنڊ ۾ مڇيءَ جو شڪار ڪندڙ ❷ ساز ❸ ڏڪوئيل
❹ ٻيڙياتو، ملاح ❺ اُڪير، سِڪَ ❻ ڪَرڙو، پوڙهو

■

وفا پسند هيو هُو، وفا پرست نہ هو!
رُڃڻ ۾ ڪيئن هلي ها،سَفَرَ جو سخت نہ هو.

سَمنڊَ جو شُور هيو سَمنڊُ خود پري هو اڃان،
⁰هِراسجي ويو سندس حوصلن تي ضبط نہ هو.

گلابي منڊ جو پؤنرو اُڏاڻو موسم سان،
گُلن کي ويندي چيون ويو "نِباهُہ شرط نہ هو."

❶ خوف ۾ اچي ويو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مجسمي ساز کي فرهاد تو کي چيو آخر،
”فَنِ تراش ۾ هاٿي اڳوڻو خبط نہ هو.“

سفر کُٽڻَ کان اڳي ڇانورن ۾ ويهي رهيو
❶مُهمجُو ٽولي جو هي فيصلو دُرست نہ هو!

سدائين ڪِڙندو سدا سينورن ۾ ڇٽندو رهيو
ڪَراڙَ جو هي ڪنول، پو پيي دل شڪست نہ هو!

زماني پِرِڪوڏئي ڪنهن جي پذيرائي ڪئي.
مان ڪَنايوُ تہ بهرحال منهنجي سمت نہ هو.

اسان الائي تہ ڪنهن ڪنهن جو اُٽيوسي جيون،
اسان جي پنهنجي حياتيءَ تي ڪوئي پرت نہ هو.

جُڳن کان پردي نشين پاڻُ سجاٽيندي ٿڪو
❷ثبات ۾ بہ سندس عڪس هئا، خود تہ نہ هو.

تعلقاتَ، تڪلُفَ، تميزداريون پيي،
زماني دار هو ”تبسُمَ“ ڪنهين جو دوست نہ هو.

❶ مشڪلاتن کي مُنهن ڏيڻ وارو، معرڪي باز
❷ بيهڪ، مضبوطي، وجود

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ويران موسمن ۾ ماتام منهنجا رستا.
سنسان سانجهين ۾ ڪُهرامَ منهنجا رستا.

هڪ مُند هجي تہ اُن جو ماتمُ ڪري مسافت،
هر موسمن ۾ ٿين ٿا، نيلامَ منهنجا رستا.

ڪن آٿنن جي آڌر ❶وِسرام جي بهاني،
رُڪجي بيهي رهن ٿا، هربام منهنجا رستا.

❶ ٿڪُ ڀڃڻُ، ساهي پٽڻُ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سارا سُجاڻ وارا، سنگِ ميل ئي ڪنيون ويو،
بي نانءُ وجود منهنجو بي نام منهنجا رستا.

پَنَ ڇَڻَ جي زردين ۾، توکي نہ آئڙيا پر،
تنهنجن تصورن ۾، گلفامُ منهنجا رستا.

سانجهين جي دنگ پرسان سڏڪي بيهي رهن ٿا،
اُونداهَ ٿا لنوائن، هر شام منهنجا رستا.

هن راهہ ويندي ❶رمتي، ٿڪي چيو لِڦُنِ کي،
اڻ ڪٿ مفاصلن ۾، آرام منهنجا رستا.

صدين جي لمبي پنڌ ۾، سنجي ٿو پئي مسافر،
ڪيئن ڇپَ ڪڍيون پيا هِن، هر لامَ منهنجا رستا.

تون پي تہ ڄاڻي واٽي، هيءَ مند ڪيون ٿي موٽين،
سُڌ ٿئي سَرَءُ ۾ ٿين ٿا، قتلام منهنجا رستا.

سوچن جي تسلسل ۾، سينديون سلام ڪن ٿا،
بي وقتي آجيان لئہ، بدنام منهنجا رستا.

❶ رستي ويندڙ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هِڪَ پيچري جو سوچي، سَوَ پيچرا اُڪاريم،
منزل جي ❶آگهين ۾، اِلهامَ منهنجا رستا.

منهنجي عاشقيءَ جو مڪمل هِڪ سِٽُ ۾ هينئن قصو آ،
آغاز کان اڳيئي، انجام منهنجا رستا.

منهنجو سمورو ماضي، تُنهنجي ياد جو تسلسل،
منهنجي حافظي جا محرڪ، پيغام منهنجا رستا.

خاموش وادين ۾، پايل ڪري پڙاڏا،
هر پاسي کان ڪنائن، هم نامَ منهنجا رستا.

”تبسُمَ“ نہ توڙ پهتو ڪو ٻيي سِرو سفر جو
توڙي جو همسفر ها، ❷هر گامَ منهنجا رستا.

❶ اڳواٽ خبر پوڻ جاڻ
❷ وِکَ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

چانڊوڪيءَ ۾ ميت، جيئن تو، گيت ڪو ڇيڙيو نئون.
مرڪندي سنگيتَ سهڻيءَ، رات جو گهونگهٽ ڪنيو.

تنهنجي پايل جي پڙاڏن مان ٻَڳهَ ڪنوٽين ڪنيا،
❶ميگهه واسيا وار تنهنجا، ❷سيگهَه ۾ سارنگ ڀِنو.

مُرڪندي ❸ميندون ڏئي، سينڌيو تو چپ ٿيل ساز کي،
تيور ۽ ڪومل سُرن، ❹سوسٽ ٻيري سرگم هنيو.

گفتگو آروهي ۽ اَمِروهي خاموشي ٻرين،
❺سپتڪن آلاپ کي چپڙن منجهان چائي چميو.

وادي، سموادي‌ءَ سُرن جي دادلي آهين سکي،
❻ديس، ❻دُرگا، ❻مالڪوس ۽ ❻ماروا توکي مڃيو.

مئي جو ماٺُو اڻ منداڻتو مان نـ ڇاتو ڪيئن ڪُليوا؟
مي پياڪن کي ❼ڪُمهِلو ڪنهن پتو منهنجو ڏنو.

موسيقي، موسُم ۽ "تبسُم" ٽئي نشي ۾ چُور ها!
رقصَ جي رنگين وراڪن رات کي ويتر رنگيو.

❶مينهن، برسات . ❷ جلدي، تڪڙ ۾. ❸ ڳائڻ مهل، ننڍي تان هڻڻ، جنهن سُر تان ڳائڻ شروع ڪجي مُرڪون ڏئي وري ساڳئي سُر تي موٽي اچڻ. ❹ هارمونيم جي سُرن جي ترتيب. تيور ۽ ڪومل سُر ڪانسواءِ راڳڻيءَ جي شڪل يا خاڪو نـ ٺهندو آهي. ❻ ڪل راڳڻين جا نالا❼ بي مهلو اوچتو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

لاشن کي ❶ايڌي هوم ۾ ڇڏيون هليو ويو،
❷تدفين جو وقت ڪاٿي هو مصروف لوڪ کي.

اڳ ۾ ايڌيون ڪٿي هيون، ڏِسندي وڏي ويون،
بي رحمين جون عادتون ماڻهوءَ ملوڪ کي.

ڪردار جي زوال جو مڄجي تہ مُک سبب،
لوڪن ٻڌڻ ڇڏي ڏنو اندر جي ❸ووڪَ کي.

ناصح تہ خود معيار جي پستين ۾ پيو ڪري،
ڪهڙا مثال ڏيندو بلندين جا خلق کي.

پروردگار! نرگسيت واري فريب کان،
باقي بچي دم بچائج، ”تبسُمَ“ جي ڪِلڪَ کي.

❶عبدالستار ايڌيءَ جو خيراتي ادارو
❷ڪفن، دفن ڪرڻ
❸دانهن، رڙ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪو عجب رستو آ، جنهن تي سدا پليو آهيان،
عمر وڪن تي رکي، عمر پر رُليو آهيان.

ليڙون لباس، پِٿون پيرَ، جسم شل منهنجو
شايد تہ عشق جي آوه ۾ اچي ويو آهيان.

هو اجنبي هو، قطعي آشنا نہ هو منهنجو
دل جو ضد آ، تہ نہ اڳ ئي ساڻس مليو آهيان.

سي حسين عڪس جي هلندي نظر جهٽي ورتا،
اُنهن جا پيچا ڪندي، ڊوڙندي، ٿڪو آهيان.

هڪ تہ سي واٽون جن جي منزلن جي چاڻَ هجي،
ٻيو ٻي سمت سَفَر، جن ۾ مان منجهيو آهيان.

بي ربطيون ڳالهيون سڻي درگذر ڪجو مون کي،
دنيا جي ❶گَرَش ۾ بي ضبط ٿي پيو آهيان.

جي منهنجا ٽهڪ ٿو سارين سو منهنجو ماضي هو
حالُ هي ٿم جو ❷"تبسُمَ" لئہ سِڪي مئو آهيان.

❶ هجوم، رش ❷ مرڪ

موسيقي، موسم ۽ تبسم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

خبر ناهي وڇوڙن جي اڄان ڪيسين رهي موسم.
اڪين ۾ انتظارن جي ڪيڏو عرصو ڪڙهي موسم.

ڏکن جي برفباريءَ ۾ تہ هاڻي ساهہ تو نڪري،
ڪو آهي ڪيس ايلازي تہ اڳتي پي رڙهي موسم.

وڇوڙا پلوَ ۾ ويڙهيون خزان جون ڏاڪڻيون ناهي.
مان بي وطني جي پتين تي چوطرفن کان چڙهي موسم.

عيدن شغلن جي موقعن تي سنياليون وارَ صدمن جا،
اچي منهنجي ❶اعصابن تي هميشه تي لهي موسم.

وِساريون ويني آ وينگس، مگر ❷رياڪار ڏُر بڻجي،
سهيليءَ سان نتي اتڪي، اسان سان تي وڙهي موسم.

"تبسُمَ" واري تختيءَ جي اڳيان پويان بہ گهر آهن،
واري سان چونتي تن جا، پتا نالا پڙهي موسم.

❶ عضوا
❷ طرف ونندڙ ڏِر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

دَرِدُ گهٽ آهي يا گهڻو آهي،
زندگيءَ کي ته گهارڻو آهي.

شام ٿيندي ڇُهاوَ ڳولهن ٿا،
بند ٻلبن کي ٻارڻو آهي.

هيل هيڪانت ۾ لٿو ٿو وڃان،
دوستن کي ٻڌائڻو آهي.

نڙگهٽن کي وڏي لٿون نه رکو
کوس، گهر جو ٻي قاعدو آهي.

هڪڙو ❶ديوداس هڪڙي ❷پارُو هئي،
سُکين وقتن جو ❸هاواڻو آهي.

کو پَهرُ ڇانورو گهران ٿو جو
هاڙهه جو سج لنوائڻو آهي.

(❶ + ❷) ديوداس ۽ پارو عشقيه داستان جا ٻه مُکيه ڪردار
❸ افواه

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

موسمون اچڻيون وڃڻيون هِن سرتا!
موسمن تي نه پاڙڻو آهي.

جيستائين آهيون جهان مان،
ڏانڌلين کي ڏڪارڻو آهي

محبتن جي حسين تحفن کي،
دوستين ۾ ورهائڻو آهي.

موسمن جا اثر اَوس ليڪن!
لَهس کان گهر بچائڻو آهي.

تنهنجي دردن کي پوئين دم تائين،
بدنظر کان بچائڻو آهي.

رات اُجري يا سانجهه ڏُنڌ هجي،
پاڻ کي ڏيئو ٻارڻو آهي.

ڇا تجربن ۾ ڇا حيات ڏنو
جو مليو سو سنڀالڻو آهي.

نرتڪين کي سڏيو ڪي طُولَ رکو
اڄ ”تبسُمَ“ ريجهائڻو آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

منڊ، بارش، هوائون ڳولهن ٿيون،
ويندڙن کي صدائون ڳولهين ٿيون.

مان سندس ماضي هان کو چئيس وڃي،
ڪيس ساڳيون وفائون ڳولهن ٿيون.

بدگمانيون، مفاصلا، مون کي،
ڪهڙيون ڪهڙيون سزائون ڳولهن ٿيون.

واءُ جهوٽن ۾ ميڙ جِهمڪي ٿي،
باک کي التجائون ڳولهن ٿيون.

هُنَ وَيلَ پَهَرَ جان وساري ڇڏيو
هن کي اَڄُ يي پُڇائون ڳولهن ٿيون.

دَرَدرين مان پڙاڏا سڏڪن ٿا،
ڪنهن کي ”تبسُمَ“ غفائون ڳولهن ٿيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

حسين چهرن جي سُرخين ۾ ڏکن جا پهر تا جاڳن.
اُداسين جا وڳا پهريون سمورا شهر تا جاڳن.

دريءَ کي ٽيڪ ڏئي شاعر سموري رات ٿو سوچي،
سماجن جي مزاجن ۾ بلا جا قهر تا جاڳن.

سَرءُ جي چنڊ کي روڪيو نه اڄ جي رات اورانگهي.
❶اُماوس جي سناٽن ۾ عمر جا زهر تا جاڳن.

❶اونداهه

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

بيابانن کي ڇئو پنهنجُن ❷سفاڪين ۾ ڪميون آٽن،
سرابن کي اُڪارڻ لئه، ❸سراپيل سحر تا جاڳن.

سدائين ياد جو اوتر ڪنيون هر مُند تي موتي،
❹پذيرائين ۾ شاعر جا سمورا فڪر تا جاڳن.

الهن تلهن جي اُڻ تُڻ ۾ عجب حالت بڻي گَهر جي،
بعضي گهر جو ڏٽي بعضي پَٽِيون ۽ پَڃرَ تا جاڳن.

عمر جي نتهڻن خاطر لتائي چانورا پنهنجا،
نماشامن جي پاڇن ۾ وهيءَ جا ڏڪر تا جاڳن.

دلاسن ڪاڻ دل ڪولي تنهنجو دامن پسايان پر،
تنهنجي آتت جي دلبي مان جرح جا پٿر تا جاڳن.

ازل کان پيار پهرن جون آسيسون ساهه ۾ سانيي،
سنياسين جي صدائن ۾ وفا جا وکر تا جاڳن.

پنهنجون محروميون ميڙيون گهٽا ڏينهن تيا گذاري ويو،
چَون تا پر "تبسُمَ" جا اجان پيي شعر تا جاڳن.

❷سختيون ❸پؤمرورتل ❹استقبال، اهتمام

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

مُنهنجا حسين خواب ستارا نہ ٿي سگهيا!
بي نُور زندگيءَ جا سويرا نہ ٿي سگهيا!

مُروت ۾ تو الائي ڪہ سچ ۾ رکيو عزيز،
تنهنجي ❶اٿاهہ دل جا اندازا نہ ٿي سگهيا!

ڪشتيءَ جو سمنڊ جو يا هوائُن جو ڏوهہ هو!؟
ٻڏندڙ کي بهرحال ڪنارا نہ ٿي سگهيا!

ساري عمر اکين ۾ رهيون جهُڙ جون موسمون،
نيڻن جي بارشن جا نيسارا نہ ٿي سگهيا!

پنڇي لُڇي قَفَس مان مرهم گهري رهيو هو
قاتل مزاج لوڪُ کان ❷پوپا نہ ٿي سگهيا!

دل جي مٿان تَبسُم ڏَرِ ڏَرِ دانهي ٿڪو پر،
دل سان سندس اجان ڪي نبيرا نہ ٿي سگهيا!

❶ ٻُوڙهو، گهِرو
❷ ڪپڙي يا ڪپہ جا ٽُڪرَ زخمن تي رکبا آهن

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

آزمائش ۾ جان ڏئي ويٺس،
عشق جو امتحان ڏئي ويٺس.

زندگي تنهنجي نانءَ هئي تڏهن،
زندگيءَ تي ايمان ڏئي ويٺس.

تون خوشين جي جهان کي ماڻين،
مان تہ پنهنجو جهانُ ڏئي ويٺس.

موت ۽ زندگيءَ جي خانن مان،
موتَ سامهون نشان ڏئي ويٺس.

تو تہ مقطع جي ارپنا پئي گهري،
توکي پورو ديوان ڏئي ويٺس.

تنهنجي چاهت وجود هو منهنجو
مڪين نہ رهيو مڪان ڏئي ويٺس.

دوستي جنهن تي ماڻ هو ”تبسمَ“
تنهن ڀرمَ جو گمان ڏئي ويٺس.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هي ڪنهن جو گهر آ، منهنجي رستي تي.
روز محشر آ، منهنجي رستي تي.

روز گذران ٿو، روز پڄران ٿو،
ڪو عجب دَرُ آ، منهنجي رستي تي.

بخت ڪي ٻوڙي پهچجي ليڪن،
وقت ڪي وَرُ آ، منهنجي رستي تي.

دل جي ڪاڙهن ڪي چانورا گهرجن،
سخت اوبرُ آ، منهنجي رستي تي.

مان تہ ❶مؤذن جبين جهڪائي چڙهي،
منهنجو منبّر آ، منهنجي رستي تي.

پيلن بلبن جون زرد ويرانيون،
درد منظر آ، منهنجي رستي تي.

ڪنهن ❷عزه دار ڪي تلا شي ٿو،
ڪو ❸نوحہ گر آ منهنجي رستي تي.

❶ بانگ ڏيندڙ
❷ ماتم ڪندڙ غم ۾ شريڪ
❸ نوحا پڙهندڙ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

لڙڪ ازخود لهو تي ڇلڪن ٿا،
درد جو جَرُ آ، منهنجي رستي تي.

اي حياتي! ٻـ پهر ترس اجان،
ڪو ❶پيامبر آ، منهنجي رستي تي.

سُونهن ساوڪَ کي ماڻجي ليڪن،
هڪ سُڪل ٿر آ، منهنجي رستي تي.

واءُ،واچوڙو ٿي پچان هان پر،
غم جو اوٿر آ، منهنجي رستي تي.

گند ڍيرين مان ڪاڄ ڳولهي ٿو
ڪوئي ڇوڪر آ، منهنجي رستي تي.

مان سڄي شهر کي ٻُهاريان ٿو
جو تنهنجو ٿر آ، منهنجي رستي تي.

بدنصيبين جون بارشون "تبسُمَ"،
جن جو نيڪر آ، منهنجي رستي تي.

❶نياپو آڻيندڙ

▣

پِرهَہ جو ٻِلين مان پڪارون ڪيون ويو.
ڪو جوڳي انوکيون صدائون ڏيون ويو.

درين جي وِٿين، گهرَ جي نديڙين پٽين کان،
عجب نينهنَ وارا نياپا رکيون ويو.

او لوڪو! عجب ڪاپڙي هو جو مون کي،
جهلي پاپڙين کان ڪسيون دل کنيون ويو.

الائي تہ رمتي ڪي ڪهڙا رَمَل ها،
عمل ساڻ جنڊڙيءَ ۾ جنتر جڙيون ويو.

اَسُر جو آهستي ڪڙي کي وڄايون،
ڳُجهن ۾ ڳالهايون موهيون دل مُنڌيون ويو.

پنيرڪيءَ جو منهنجيءَ سيرانديءَ کان پٽڪيو
تهان پوءِ منهنجيون ننڊون ئي نيون ويو.

السَتِيءَ آلاپن جا ورلاپ ”تَبسُمَ“.
ڳُوڪاريون ڪنن ۾ شوڪاريون ڇڏيون ويو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

تنهنجي ٻانهن جون پناهون گهرجن.
سخت سانوڻ ۾ گهٽائون گهرجن.

پينو ناهيون نہ تاڪَ ٻيڪڙ تون،
دردمندن کي دوائون گهرجن.

اڻ ڏٺل واٽ جي سناٽن ۾
سانجهہ پهتي آ صدائون گهرجن.

هڪ نہ ٻي حادثي ۾ اُلجهي رهي،
هن سڄيءَ عمر کي ساهيون گهرجن.

ڪهڪشان ۾ نہ ڪا ڪتي اُڀَ ۾
دربدر آهيان دِشائون گهرجن.

سونهن چاهيان تہ سونهن ماڻيان تہ
عاشقيءَ ڪاڻ غذائون گهرجن.

پنهنجي نيڻن کي چُمڻ ڏي مونکي،
هِنَ شرابيءَ کي صُراحيون گهرجن.

تنهنجي "تبسُمَ" کي رِڻَ مسافت ۾
آئتون ۾ ڪي دُعائون گهرجن.

o طرف

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

خوفَ جو عالم آ تنهنجي شهر ۾
زندگي ماتم آ تنهنجي شهر ۾

دردَ کائيندو، لهو پيئندو وتي!
هي عجب آدم آ تنهنجي شهر ۾

ڪِنڊڪين مان خواب ٽُٽڪن ٿا پيا،
ننڊ ڇو ❶نادم آ تنهنجي شهر ۾

رات دردن جي صدائُن ۾ پئي،
چاندني مدهمُ آ تنهنجي شهر ۾

ڪاوڙين ۾ ڦاهيون ٿو گهرندو وتي،
لوڪُ ڇو ❷برهمُ آ تنهنجي شهر ۾

منصفن جي مسندُنِ مان ❸راڄيا،
جان کي ❹جوکمُ آ تنهنجي شهر ۾

ڳوٺ واسي! تنهن کي تون ❺ڏڙيون نہ ڏي
هڪڙوئي "تبسُم" آ تنهنجي شهر ۾

❶پشيمان، لڄي ❷ڏمريل، ڪاوڙيل ❸اي راڄ ڏٽي
❹ڀؤُ، خوف، خطرو ❺دڙڪا، دهمانَ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

تو وٽان خوشبو پڳي، چيم: ”اُڏي آجيان ڪيان.“
واءُ چيو: ”پر يار جي، ساهن ڇهڻ جي آ منع.“

ڇيڙهہ چوٽين ۾ هٿن ۾، پاند جون ٽُڪريون ڏسي،
چيائين: ”سڪ وندين کي سُرخين جي هٽڻ جي آ منع“

ڪانءُ ڪانس تي لنوبو ۽ هيانءَ ۾ روٽيون پيون.
جهورين جهڄندي چيو: ”ڪُوڪن ڪرڻ جي آ منع.“

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

آهــتــنَ جــي آس تــاڻــي رات پــر رُئــنــدي رهــي،
پــرهــ کــي اُونــدهــ چــيــو: ”تــوکــي اڇــڻ جــي آ مــنــع.“

عشــقَ ۾ آلــيــون اکــيــون، لازم پــنــل دامــن کــپــي،
ورنــ ڪــنــهــن پــي دم زنــيءَ، دعوي ڪــرڻ جــي آ مــنــع.

درد جــا اوتــر گــهُــلــيــا، دل چــيــو: ”دل کــولــي رُئــان.“
عشــق چــيــو: ”روئــڻ تــ ڇــا، آهــن پــرڻ جــي آ مــنــع.“

تولئہ سنبريس پئي تہ سنَڌَ سنَڌَ کــي ســٽــي ســيــڻــن چــيــو:
”گــهــر ۾ ويــنــل ويــاءَ کــي، ســيــنــگــارجــڻ جــي آ مــنــع.“

ڇَــوِرايــائــيــن غــم تــي ”تــبــسُــمَ“، پــل مــنــاســب روئــجــي،
درد جــي پَــڳَــهــن تــي پــر، لــوتــيــن ڀــڏڻ جــي آ مــنــع

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

سوچي سوچي آخر مان ٿڪجي پيو آهيان.
الائي اُنهن کي اجان ڇو ٿو ساريان.

ڏکهين يادگيرين جا برپٽ تہ جھاڳيم-
منجهيو هان پرينءَ جو ويڙهو ڪيئن ورانگهيان.

پورا ڪارا بادل، ڪو پل بيهہ جيسين،
تڏن ڇانورن ۾ تتل عمر نارييان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اوچتو تنهنجي اُجرن اُجالن کي پڇندي،
ڪا جهت ڏسِ تہ ويهي ڪٿي ٽڪ پيچان مان.

پڻُن، پاهڻن جو ڪو ويسور ڪونهي،
سفر جي رڳو طي ڪا منزل ڪيان مان.

رُڻانيل اکين ۾ اُداسين جا اوٿر،
وڇوڙن جا هيڏا مان رڻ ڪيئن اُڪاريان.

آڌيءَ رات ڏاران ڪنهن وڄندڙ گهُنگهُروءَ جي،
پڙاڏن مان دردن جون پاڙون ٿو ڳولهيان.

ٻڌان ٿو پريان وڻ تي ڪويل ٿي ٻولي،
سوچيان ٿو سي ڳُوڪون سُڻان يا لنوايان؟

هوائون نہ ”تبسُمَ“ کي هيڪل ڇڏيو جو،
ڏجي ٿو تہ ڏپ ۾ نہ مان هيانءُ هاريان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪا پڪي، دوستي، زندگي تي گهري.
عاشقي، ڏر ٿي، زندگي تي گهري.

ريشمي چانڊنيون، شبنمي روشنيون،
ڪهڪشان ۾ ڪتي، زندگي تي گهري.

ڪنهن نديءَ جو ڪپر، ڪو پرين همسفر،
عشق جي اَڌُ رَتي❶، زندگي تي گهري.

ماٺهڙا! ميڙ ڪي واءُ ويجهو نہ رک،
جهِمڪندڙ مُنهن-بتي زندگي تي گهري.

رات جون راڳڙيون، پَلَ خوشيون ناچڙيون،
واءُ خوشبوءَ وتي، زندگي تي گهري.

ناسي، ڪارا ڪڪر رنگ رتولي پهر،
سُڪَ جي ”تبُسمَ“ پتي، زندگي تي گهري.

❶ ماپ يا تور جي پيمائش واري ڳڻپ جيئن ماسو تولو يا
رَتي وغيره.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

وچڙڻ ڪانپوءِ دَردُ رُئاري تہ ڇا ڪجي؟
چنڊگن مٿان ڪوتيل جي هاري تہ ڇا ڪجي؟.

ڪانڌيُن ڪان وبندي وبندي حياتي پُڇڻ لڳي،
ڪنهن ويلَ جي هُوسيڻُ ڏُتاري تہ ڇا ڪجي؟

ڏُونهان مَتا، پيڙ ڀَريا ۽ خاڪ تي بہ ويا،
وسميل ڏِڳين ڪي واءُ اُڏاري تہ ڇا ڪجي؟.

پاهڻَ ڪري پروڙَ، ٻَرن ۾ ڏُڪون پري،
ڪنهن ڪي جي نُينهن ايئَن نڪاري تہ ڪجي؟.

ٽُند تيزُ واچوڙن اڱيان”تبسُمَ“ ڏيئا رکيون،
روشنين جي آس ۾ جي گذاري تہ ڇا ڪجي؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

وساري، نئينءَ دل لڳيءَ ۾ لڳي ويو
اسان ڪيس ساري، عمر تا گذاريون.

ملي ڇياٿين مون کي سڃاتل لڳو تا.
تتل شيخون هن منهنجي دل ۾ ڪپايون.

روئي تا سمهون ۽ رڙي اڪ تي پٽجي،
ساڀياڻن ڪان ٻيٺيون ننڊن ۾ سنياڙون.

تنهنجا، توسان گڏ پنهنجا فوٽو پئي جاچيا،
تہ آنڌي هٿن مان وئي البم ڇڏايون.

اسان هُن کي چاهيو، اسان جو ئي ڪم آ،
تہ پنهنجي وڍيءَ کي، ڇا مرهم تا لايون.

اُجالن، انڌيرن، سنجها، چانڊوڪين جون-
نہ ياٺن تيون هاٺي، اسان کي پُڪارون.

سڃاٺي نہ جاٺي اُها هن جي مرضي،
اسان پنهنجي ''تبُسمَ'' وفا تا نڀايون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

خوابن جو حسين چنڊ جي ساپيان ۾ گهر اڇي،
منڊ راتِ جي آغوش ۾ مدهوش ٿي مچي.

محبوب جي يادن جو نشو لوچ اندر جي،
جڙ ميينهن ۾ ڪو مور مگن ڏن ٻُڏي نچي،

هُن سينڌ تان ٿيان گهوريا گل ڪي مِنيون ڏيان،
محبوب جي چوٽيءَ ۾ جَڙيل ڪيئن نه ٿو جچي.

ڏڙڪن ۾ دَردَ، سَرِدُ پهر چنڊ رات جا،
سانول جي سار جر ڪا ڪيون پئي اندر پچي.

موسم جا واس، ڪيف ۽ ڪينواس سوچ جا،
نينهن جي ورونهن ريج ڪيون رڱن ۾ رچي.

”تبسُمَ“ ڪو ڪيس چئي ته ڪڏهن ساريندو ڪري،
هِڏڪي، نه ته ٻيي، سَٽَ ته ڪڏهن ساهه ڪي اڇي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

وفائون تلا شيندي وکري پياسين،
حياتي لتاڙيندي زخمي ٿي پياسين.

لڦُنِ کي لنوائي، وکونُ وَر کنيون پر،
پهاڙن ڏي گهُوري پگهرجي پياسين.

مِٺُوءَ وانگي ميندِن ۾ بوليو اسان سان،
اسان لوڪَ لهجن ۾ وڃي پياسين.

گُلن کي جو خارن جي سنگت کان روڪيو،
تہ رهندو ڪنڊن جي نظر ۾ ٿي پياسين.

اڪيلائين جي رفاقت جا عادي،
هُجومن ۾ پهچي دهلجي پياسين.

تتل سج هو سِرَ تي، سفر جو جنون هو
نِمَن هينان پهتاسين ٿڪجي پياسين.

تبسُمَ کان "تبسم" جي اصليت نہ پڇجو
چيو عشق، "رنگبين! تہ رنگجي پياسين."

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هُن جي حسين بدن جون ❶ حسناڪيون بي تحاشا،
هَرِ مُرڪَ لار جهڙيءِ چَپَ چاشنيون پتاشا.

ڪنهن باڪَ ڏاري پنهنجون پلڪُون ڪٽي ڪري هوءَ،
آرس ڀڃي تہ موسم، انگ انگ تي ڏئيس بوسا.

لهجن جي تازگيءَ ۾ هٻڪارون هير جهڙيون،
احساسَ گفتگوءَ جا ❷ آرهڙ ۾ ڇانو پاڇا.

هڪ دل چوي تہ هن کي سَجّ، چنڊَ، ڪتين سان ڀيٽيان،
ٻي دل نندي پرينءَ جي سونهن کي ڀي ڪٿبو آڇا.

پهچي تہ آجياڻا، سهسين سنگيت ڳائن،
مجمعا لڳائي "تبسُم" ڇا ڇا وجهي تماشا.

❶ رنگينيون
❷ اونهاري جي گرمي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪڏهن هِنَ حياتيءَ، ڪڏهن تُو روئاريو.
عمر پر عجب، ڪشمڪش ۾ گذاريو.

پيڙائن ڪي چئو ڪا پوئين شب تہ ناهي،
اڃان جيئرو هان، ڪو ⓿ڏيرج تہ ڏاريو.

وصل جي اڃا آس ناهي وساڻي،
اڃان آڃيان چئي ڪا مشعل تہ ٻاريو.

الائي پرينءَ ڪيئن ڏتاريا مگر مان،
پنهنجن پاڪرن کي مسين چپ ڪرايو.

اوا تارن پري رات تنهنجي پڄاڻان،
نهارن ۾ ڪوبي نہ منظر سمايو.

جهميلن، جَڳتَ جي نہ ميلاڳرين ۾،
نہ "تبسُمَ" توکي رونقن ۾ وساريو.

⓿ صبر، حوصلو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

فاصلن ۾ شام ٿيندي پئي وڃي.
قاتلن ۾ شام ٿيندي پئي وڃي.

ڪجهه وفا جي ياد ڪجهه پڇتاءَ ها،
سارونڻين ۾ شام ٿيندي پئي وڃي.

دردوندن ڪي سنيپاليو جو سندن،
بوتلن ۾ شام ٿيندي پئي وڃي.

سِجُ تڪي سِڙهُ ڪولجو اي ٥ناڪئو
ساحلن ۾ شام ٿيندي پئي وڃي.

نتهڻن ۾ سوچيون ٿا ڏاہو ڪيون،
فيصلن ۾ شام ٿيندي پئي وڃي.

يادگيرين جي پترڻ تي بيهندي،
بارشن ۾ شام ٿيندي پئي وڃي.

هل تہ وستين جي دنگن وٺ ئي پڄون،
جهنگلن ۾ شام ٿيندي پئي وڃي.

٥ ٻيڙي هلائڻ وارو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

وفا جي ابتدا ڪانپوءِ وفا، جي انتها ناهي،
سزا جي امتحان ڪانپوءِ سزا جي انتها ناهي.

هميشه هُو پُڇي مون وٽ، پڇي ٿو مرض جو ڪارڻ،
هميشه سوچيان ٿو هُن وٽ، ادا جي انتها ناهي.

رڳو اُجهڪو ٻڏي منهنجو مون جيان مرجهائجي ويو آ،
جي اڳتي پِي سُٺي سانوَلُ، ڳتا جي انتها ناهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نچان ٿو نينهن ڳايان ٿو ڇڄان ٿو ڇيريون پائي،
ڇون ته تون اڃا ڇئين ٿي، وفا جي انتها ناهي.

خريدارن جي صِفَ ۾ مان، سُري سامهون وڃي بيٺس،
وفا جو ڪُجُ پَسي چيائين: ”بَها جي انتها ناهي!“

ڪاريگر آءُ! وَڍِ آنگرا ٻڌائج يار جان ٻوتو
متان سمجهي ته نِسبتَ ۾ اسان جي انتها ناهي.

نوان ماڻهو نئون آهين، نٿو ڄاڻين تون شهرين کي،
سندن پِرڪارَ پُڇ مون کان، دغا جي انتها ناهي.

ٻڌو ٿم ٻاڙو ٿو ٻولين، هٽي مَس ميلُ منزل جو
ڳسارن جان نه هَلُ رمتا، ڏِسا جي انتها ناهي.

جڏهن ڪنهن طي ڪيو ”تبسُمَ“ وفائون ڪرٽيون ئي ناهن،
تنهن کي دل جي اڃان تانگهي، خطا جي انتها ناهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪوئلين ڪي چئو ڪا تہ ڪُوڪارَ ڪن.
شهرَ وارين خاموشين مان ڏپ تو لڳي.

در، ديوارن، ڳلين جي اُداسين نہ پر،
دل ڪي ويڙهيل ويرانين مان ڏپ تو لڳي.

اُب جي پيلن، ڦڪن چنڊ ڪرڻن سان گڏ،
زرد موسم جي پاڇن مان ڏپ تو لڳي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اي هوائو هلو ڪاتہ هُوڪارَ ٿي،
سانت وارن سناٽن مان ڏپ ٿو لڳي.

دل جي تنهائين، پوءِ مان پٽڪيو پئي،
هن غفا جي گونجارن مان ڏپ ٿو لڳي.

وحشتن، خودڪشين، خُون خَبرُنِ ڪانپوءِ،
❶ارتقا جي دعوائن مان ڏپ ٿو لڳي.

هنَج پڙڪا، ٺهوڪا نہ ڪُرلاءَ هِن،
هِنَ اُساٽيل اُڏارن مان ڏپ ٿو لڳي.

تاڪ شو ۾ ڳَهيلن ڳالهايو پئي،
حاڪمن جي مزاجن مان ڏپ ٿو لڳي.

بي سبب چو تون ساگر ٿي خاموش آن!؟
تنهنجي مائن ارادن مان ڏپ ٿو لڳي.

او "تبسُمَ"! تون مامن ۾ ميندیون نہ ڏي،
سنئون سڌو چئہ سرابن مان ڏپ ٿو لڳي.

❶ انساني ترقيءَ جو شروعاتي دؤر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

اَوهان جي ديد لئہ دل جون ڏِشائون منتظر آهن،
دِلِ ❶مضطر جون بيتابيون ڇمڻ لئہ چشم تر آهن.

❷اَکٽ اَدراڪ جون اوتون اَلک اِتهاس جا اوتر،
اوهان جي ❸دَيِنِ آداتا اَگهيا اپرا وکر آهن.

دلين جي نسبتن آڏو وضع دارين جي ڇا وقعت،
رواداريِن جي مصلحت کان عقيدا بالاتر آهن.

❶ پريشان ❷ بيشمار ❸ مهرباني

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اوهان جي شهر جون ڳليون، ڳلين جي سونهن جا منظر،
جهان ديديءَ جو سُنهن مون کي، جهان کان اعليٰ تر آهن.

قريني سان قطاريان تو ، سفر پنهنجي سفيني جو
اوهان جي نگهبانين جون، نويدون همسفر آهن.

بانهن کي پرَ بڻائي مان، ڪيان پرواز يثرب ڏي،
اوهان جي ❶نُدرتن جا جت، نِظارا ديده ور آهن.

ڏئي تفصيل تهمت جو پڇيو ڪاتب تہ "ڪو چارو"
چيم، "سامهون سيہ ڪمليءَ سان منهنجا چاره گر آهن."

❷شوريده دل جي شورش کي، ❸شڪيبائيءَ جون تسڪينون،
سين پاسن کان پهتيون پر، اوهان جا پيا اثر آهن!

ڪڏهن ❹قصداً تي ڪوتاهي، ڪڏهن ڪنهن نامہ بر دلبيو
پشيمانيءَ جي پلڪُنِ تي مداين جا مِڪر آهن.

❶ خوبيون، سنايون
❷ پريشان، غمن ۾ ورتل
❸ صبُر، خاموش
❹ جاڻي واڻي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هيءَ عورت جا عظمت جو مينار آهي.
خدا جي خُدائيءَ جو اظهار آهي.

وفا هُن جي عادت ۽ ايثار جذبو،
سراسر صداقت سان سرشار آهي.

علم سوجهرو آ، علم روشني آ،
جِهالت لاءِ جيڏل جو هٿيار آهي.

رڳو انفرادي نه پر قومي قسمت،
مَتائڻ ۾ ملڪي مددگار آهي.

ڪٿي پيڻ، نياڻي، ڪٿي گهر ڏياڻي،
ڪٿي ماءُ جو اعليٰ ڪردار آهي.

سُچيتائين سان سنواري ٿي دنيا،
اگر ناري سياڻي سمجهدار آهي.

گهريلو يا "تبسُمَ" اهم معاملن ۾،
سين سلسلن ۾ حصيدار آهي.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن طرفان ڇپايل "پريات" سنڌي صورتخطيءَ "بالغن " واري ڪتاب جي ٽائيٽل لاءِ سنڌن گذارش تي لکيل هيءُ شعر ادي دلشاد مرزا جي آواز ۾ ريڪارڊ ڪيو ويو آهي. جيڪو فائونڊيشن جي اسڪولن ۾ ترانئي طور هر صبوح واري اسيمبليءَ ۾ ڳايو ويندو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هڪ وڇوڙن جون هيڏيون وڏيون سرحدون،
تنهن مٿان هن عمر بي وفا جون ٽڳيون،

تيستائين حياتي اَجلَ کي رسي،
جيستائين وڪون تنهنجي در تي پُڄيون.

ليڪجڻ ۾ بظاهر وڏا فاصلا،
ماپجن ها تہ تنهنجيون اَنائون رڳيون.

اي زمانا تون مون لئہ ڏڪارو نہ ٿي،
مون جِيان نوڪرون ڪيترن کي لڳيون.

منهنجي هوندي ڙي چند چلولايون نہ ڪر،
هن جون چوٽيون، تون بعضي چُمين ٿو ڇڳون.

شال تنهنجوبہ ڪنهن ناٿ سان نينهن لڳي،
شال توکي بہ "تبسُمَ" منجهائن مَڱِيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

تنها مسافرين ۾، هيءَ رات ٿڪجي پئي آ.
غم جي مُفاصلن ۾، هيءَ رات ٿڪجي پئي آ.

هر ساهَہ جي سَفَر ۾، سَوَ آسون ڳَرَ ڪٽن ٿيون،
هِنَ خواهشن جي بَنَ ۾، هيءَ رات ٿڪجي پئي آ.

آوازَ ڏيندي ڏيندي، ڪنهن ٥سُونهين کي سڏيندي،
مون سان رُلي پنڌن ۾، هيءَ رات ٿڪجي پئي آ.

ڦٽ پاٿ تي لتڙجي، هِڏِڪين ۾ عمر گهاري،
غربت جي چادرن ۾، هيءَ رات ٿڪجي پئي آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

خانہ بدوش ٽوليونِ، سرحد ٽپڻ گھرن ٽيون،
ٻي منزلن جي ڳوٺَ ۾، هيءَ رات ٽڪجي پئي آ.

❷واپس وطن ڏي ورنديءَ هر پل ائين لڳو جڻ،
يونوچ جي ساحلن ۾، هيءَ رات ٽڪجي پئي آ.

چنڊ سان ڪڏهن ڪٽين سان نظرون ملايون پئي آن،
تنهنجين الولين ۾، هيءَ رات ٽڪجي پئي آ.

او رات جا مسافر! او چنڊ! اُپي نگر جا،
گهرين اُداسين ۾ هيءَ رات ٽڪجي پئي آ.

سيدن فرات ڪپ تي پهچي پڙاءُ ڪيو آ،❸
تنهن بعد کان خيمن ۾ هيءَ رات ٽڪجي پئي آ.

هي ريگذار واٽون، وِيچا مسافتن جا،
اڻجاڻ منزلن ۾، هيءَ رات ٽڪجي پئي آ.

”تبسم“ طويل شب جو هر پل ائين لڳو جڻ،
آڪاش جي اکين ۾هيءَ رات ٽڪجي پئي آ.

❶واقفڪار، سڃاتل
❷ٻہ مهينا کن آمريڪا ۾ گذاري واپس ملڪ ورندي جهاز ۾ هيءَ ٻہ سٽون تري آيون هيون.
❸ ڪربلا موليٰ جي واقعي کان متاثر ٿي هيءَ بند لکيل.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ابتدائون عظيم ٿينديون هن.
ارتقائون عظيم ٿينديون هن.

خواب ڪي ڀي وڏا ناهن ٿيندا،
ساڀيائون عظيم ٿينديون هن.

ڪنهن وڏي ڪارنامي لئہ اُن جون،
محرڪاتون عظيم ٿينديون هن.

قوم جو فرد ڀي اهم آ پر-
قومي سوچون عظيم ٿينديون هن.

ڪي ديوارون، وِريون ٿين ٿيون ۽-
ڪي ❶دِيوارون، عظيم ٿينديون هن.

❶ چين جي ديوار ڏانهن اشارو. جا ٻوڏن کان بچاءَ لاءِ گهٽ ۾ گهٽ وقت ۾ ڪنئي وئي هئي ۽ جا دنيا جي ڊيگهہ، ويڪر ۾ وڏي ديودار آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

بيڙا لهرن جي وَرِ چڙهيا چا ٿيو
مَنَ! اُڪارون عظيم ٿينديون هن.

دوستين جي نفيس ناتن ۾ـ
وضع داريون عظيم ٿينديون هن.

گنهگارن جي چوڪڙين ۾ رهي،
پارسايون عظيم ٿينديون هن.

ڪاپڙيءَ ڪالهه هٿ وڏائي چيو:
”ڪي سَخائون عظيم ٿينديون هن.“

ڪن عزيزن جي پيٽ ۾ ڪڏهن-
آشنايون عظيم ٿينديون هن.

قومي ڪاجن ۾ قومي ورڪر جون،
ارپنائون عظيم ٿينديون هن.

من ميلاپن جي فاصلن جون ڪڏهن،
انتظاريون عظيم ٿينديون هن.

انقلابن جي سفر ۾ ”تبسُمَ“،
آجپايون عظيم ٿينديون هن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

تنهنجي شهر جي ڳلين ۾، پنهنجي زندگي ٿو ڳولهيان،
تنهنجي عشق جي قصن ۾ ،پنهنجي عاشقي ٿو ڳولهيان.

ووڙيان ٿو، وِرِدُ ڪيان ٿو، تون سُڻين ٿي مان رَڙان ٿو،
تون ڪا شاعري پئي سمجهين. مان سچي پچي ٿو ڳولهيان.

سُونهن، سَچَ، وفا جي پيچن، پاڳل ڪري پچاڙيو،
سوچن جي مان دنگن تي، ديوانگي ٿو ڳولهيان.

جا عمر لئہ اَريبي هئي، جنهن ۾ جانِ آجبي هئي
جا نہ جوڙي توڙ بي هئي، سا مان دوستي ٿو ڳولهيان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سونهن ۾ واسو ونڻ لئہ، سَٿَ ڏئي بتي وسايم،
سرتيءَ کي چيم ڙي سرتي، مان اگربتي ٿو ڳولهيان.

لُونءَ لُونءَ کي لار هُئي جا، تَندُ تَندُ تلاش ۾ هئي،
ڏڙڪن جي ڍِڪِدِگَن ۾، سا مان نغمگي ٿو ڳولهيان.

سي جنون جي شدتن ۽ آداب جا زمانا،
اڄ يي اُنهن ڏينهن جي، آوارگي ٿو ڳولهيان.

منهنجو هُو حسين ماضي، هُو منهنجا عظيم ورثا،
جي اوجهَل ٿي ويا آَثاثا، سي وري وري ٿو ڳولهيان.

دَرَ تي ڪڏهن مان گهرَ جي آڏو جبين جهڪائي،
تنهنجي چؤڪنن تي دَئنيل، پنهنجي بندگي ٿو ڳولهيان.

تون تہ سندَ آهين سَرِتي! تون لَڄا جي مورتي آن،
تنهنجي اَوڇَ ڪاڙِ ❷اَوڇڻ، اَجرَڪَ لُنگي ٿو ڳولهيان.

منهنجي تهمتن جون سُرخيون، تنهنجي شهرتن جا چرچا
تنهنجي سونهن جي سرسين ۾، مان حصو پتي ٿو ڳولهيان.

آئيني کي چيم، ”آئينا ’تبسُمَ‘ ۾ چا ٿو جاچين!“
چيائين: ”وهيءَ جي پوڙها، تو ۾ تازگي ٿو ڳولهيان.“

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هي منهنجا زخم هِن جانان، هِنن کي مرهمون گهرجن.
خزائن جي ويرانين کي، گلن جون موسمون گهرجن.

اُجالن کاڻ جاڳان ٿو، مشعلون ممکن ئي ڪونهن،
مگر جهيڻين بتين کي پڻ، تہ تمڪڻ لئہ وٿيون گهرجن.

هجومن سان هلي ماڻهو هُجومن کان الڳ ڏسجي،
اهڙي هيڪانت ماڻڻ لئہ، عمر جون رياضتون گهرجن.

ڪڏهن هن جي ٽُڏن ۾ تون ڪڏهن هُو ليٽڙي تو وٽ،
زماني کي هلائڻ لاءِ هزارين حِرفتون گهرجن.

وڏن بنگلن جي بيهڪ کي ٻاهر جو ڏيک آ جيڏو،
اوڏيون اُن جي مڪينن کي دلين جون وسعتون گهرجن.

ڏکن کي مسلسل پوڳي اُداسيون ڪُڙجي پيون آهن،
غمن جي لاڳيتي ڪيفيت کي ٿوريون ساهيون گهرجن.

رَوَين جي شرمساري اندر ۾ ئي رهي ٿا ٿيو،
ڪنهن غلطيءَ کي قبولڻ لئہ، چپن جون حرڪتون گهرجن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هاڻوڪين عاشقين وارا، عجب رَوَيا جُڙيا آهن.
انائون ٻي نہ ڇڏجن ۽ نہ ڪي رسوائيون گهرجن.

دنيا جي سرحدن تي باه ٻرندڙ جنگ جا سورج!
تون ٽرندين يا وسامڻ لاءِ، اڃان ٿوڪي صديون گهرجن!؟

هي ٻوٽن جونگر آهي، سنياليِ ڪِڙندي ڪر مڪڙي،
هِنن نسلن کي خيچل لئہ شوداڻيون حرڪتون گهرجن.

هزارين خواهشون جن لئہ دُعائون خود ٿيون ليلائن،
صرف منگتن کي جهولين جي جهلڻ جون ترڪيبون گهرجن.

هيڏانهن هي ❶تانپورو ۽ هوڏانهن پيل هارمونيم آ،
سنجها جو وقت آ گائِڪَ، هنن کي آڱريون گهرجن.

ارسطوءَ يا ❷پڪاسو جي اَهَلَ ڪا اهليت ڪونهي،
تاريخن ۾ جيئڻ لئہ مَنَ، ماٺهوءَ کي منطقون گهرجن.

وفائن جون تقاضائون صرف سوپون ناهن ''تبسُمَ''،
امر ٿيندڙ ڪهاڻين کي پڄاڻيون درديليون گهرجن.

❶ تارن وارو ساز ❷ نقل ڪرڻ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

بَهار جي آجيان

اسانجين پِتين تي وليون ويس پايون، جولانن ۾ جهومي جمالا چون ٿيون،
خرامان خرامان ڪليون ڪيارين، مان، بهاران بهاران ترانا چون ٿيون.

اُڏامي اُڏامي نچن واءُ جهوتا، ٻَرُوتا سُرهاٽين ڪي پائن ڳراٽيون.
بولاٽيون ڪائيندين ڪِرن پربتن تان، نشيليون نديون گيت گانا چون ٿيون.

نوان نينهن نياپا پڳا نازنين کي، سراپا غزل جا حسين بند ٿي پئي،
ڪمهليون ڦيراٽيون ڏئي آرسيءَ تي، سَڪيون ساڙمان ڪيس ڇاڇا چون ٿيون.

چُنيون چيٽ ٻارن تان سرڪي سرنهن جي،ڦِڪن سبز فصلن جا گهونگهٽ، ڪٽن ٿيون
حسين پنگهٽن تي تِلن اَپسرائون" صدائن ۾ سهسين سنيها چون ٿيون.

خلائن جون اُڏندڙ الهڙ دوشيزائون، هوائون ٻـ هن رُت ۾ ديوانيون ٿين ٿيون.
❶ سُريتين جي ڊپ کان چڪورن کي چنبڙي،ٻکي چاندنيون کين جانان چون ٿيون

پنيهرَ جسم سان ٻريون پربتن تي، ❷ سَريون جن جي رُخ تي جهلن جهومڪين کي
وريتين جي مُکَ تي وُني جون هوائون، مَندا پائي مينڊن ۾ موراچون ٿيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نغارن جا سپ تال جهپ تال تي پيا ۽ ناتال پانيون نظارا نچي پيا.
گُلابن جي گِلمن تي جهنڪارون جهومن، فريبي گهڙيون ڪي فسانا چون ٿيون.

چئي ڏيوا چئي ڏيو چِٽين چاندنين کي، تہ ڏرتيءَ بہ پنهنجي گلابي بدن جي،
عنا بي اُره تي بوهي مُڳ اُپايا، چنبيليون اُنهن کي مڱيندا چون ٿيون.

گُلابي ڪراين ۾ گجرا سجايون، پرينءَ جي ڳليءَ ۾ نچي، مگرا پايون،
ڪا ناتِر نفيلون وجائي ۽ ڳائي، سهيليون سندس ڪَڏَ وَراٽا چون ٿيون.

او "تبسُمَ"! ڪي اوٿَر اُٿي پيا اُتر ڪان، ليئاڪي پئي موسم پيهي ۽ پَتَر ڪان،
ونين جي هٿن تي مُرادن جون ميندیون، اُميدون سُڪائن جا سهرا چون ٿيون.

❶ بنا نڪاح جي مرد جي ويهاريل عورت

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سُر راڻو

راڻا او راڻا تنهنجي پچاڻان، ڪنول ڪِل ٿي ڪوماڻا وي،
ڪاڪ ڪنڌيءَ جا منظر ماڻا، آتڻ پي تہ اُجهاڻا وي.

جن جي پنڌن جا پيرا ليڪيون، جيرا جوش جلايان ٿي،
تن جي رندن تي ڦيرا پايون، سَندَ ٿيا ٿم ساڻا وي.

ڪاڪَ نگر جي خاڪ اُڏايون، تاڪَ لڳايون وئين منهنجا،
سوڍا تو واريءَ سرداريءَ جا چلڻ ٿي ها چوراڻا وي.

جوين جن لاءِ جالي ڪاتيم، پيتم زهر اُداسين جو،
سي ٿي تہ سرتا سونپيون نڪتا، جند کي نيث جهوراڻا وي.

ڪو تہ ڪمهلو ايندو نيندو، ماڳ تي پنهنجيءَ مومل کي،
سومل وارا سانگ ستاڻا، "تبسُمَ جاڻ اگهاڻا وي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

◘

اڄ رات ڪنهن وڇير جي ڪنڌ جو ٻڌل چڙو
برسات جي ٺمر ٺمر ۾ گهڙامنجهيءَ رڪيل گهڙو
ڪمري مان نڪري تن جي ٻه ٻڌ راڳڻي ڪڍهن،
اي شخص پنهنجي خول ۾ بند ٿو رهين چڙو.

◘

هُنَ پڇيو ڪيترو پڙهيل آهين،
ڪيس ڊگري هٿن ۾ ڏيئي ڇڏيم،
هُن پڇيو ڪيترو ڪڙهيل آهين،
ڪيس سِگري هٿن ۾ ڏيئي ڇڏيم.

◘

ڪنهن ساز، سُر، سواد، جو سؤنچو به سڻ ڪڏهن،
هر وقت هر ڪتاب ۾ مرثيا نه ڳولهه تون،
ممڪن آ، هو هُجوم ڪا سرڪس يا جيچ هجي،
هر ميڙ، گوڙ ۾ رڳو مرثيا نه ڳولهه تون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اُڏامون اجان پيي چَون تيون اڏامو
مگر هي هوائون جهلن تيون تہ هوريان،
مون کي شوقِ منزل ۾ طوفان کي مستي،
بڻي زور ڏيون ٿا تون ڏسجانءِ زمانا.

لَهُوءَ لَهُوءَ ۾ ليٽرئيل کو سِجُ آرسيءَ لٿو
تہ ڪَرَ موڙي ڪيلاش کان، ڪا سانجهہ مُرڪندي لٿي،
۽ ڪيفَ ۾ ذرو ذرو لڳو تہ رقصُ پيو ڪري،
جڏهن جو جهانجهريون ٻڌي، هُوءَ نِرتڪي نِمي اُٿي.

پوتڙي سان پگهر کي اُگهندي لڳو پٽڪڙ مزور،
جائي مزو آ، جي ڪوئي جوٽي ٿو زندگي،
صافي کي پياڪ چئني ڪندڻ کان جهلي چيو
بيشڪ نشو آ جي ڪوئي گهوٽي ٿو زندگي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

عيد تي ڪيڏارو ٿو بيٺو ڪرين،
يا وڃائين ٿو ڏياريءَ تي ڏهَر.
جي نٿو ڇاٽين مهل جي راڳڻي،
ڇو او مگڻا ڇو ڪلائين ٿو شهر.

سونهن، ساوڪ جو مزو ونجي مگر،
وحشتون من جو ڦِٽائن ٿيون مزو.
ڪوئلين ڪي ڇئو نہ ڪوڪن ايترو،
ڪُمهليون ڳنَ جو ڦِٽائن ٿيون مزو.

مَڇي نہ ڇاهُہ تہ آڙاهُہ ڪهڙي ڪم جو پرين.
نہَ ٻڄي آهَہ اُهو ساهُہ ڪهڙي ڪم جو پرين.
اڄين تہ آئون ڪئليندرُ ڪٿي هٽي بہ ڇڏيان،
نہ تہ هي سالَ، گهڙيون، ماهُہ ڪهڙي ڪم جو پرين

مون ڪي ايئن ٿي لڳو رات چانڊوڪين.
تنهنجي چوٽيءَ، ڇڳن ۾ ٽپيون ٿي هنيون.
مان لُڇيس پئي تہ ڪو گيتُ، وائي لکان،
پر سِٽُون ٽُنهنجي وارن ۾ وچڙيون رهيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اڳينءَ
شاعريءَ مان
ڪجهه چونڊ
غزل

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

جُنون، جوش، جَذبا جَوالا ڪَنداسين،
ٻُوٽيون ماس ٻاري مشعالا ڪَنداسين،
رڳو ٻَڪَ پرين ڏي تون پنهنجي اچڻ جي،
اسان تي چڏي ڏي ته چا چا ڪَندا سين.

"تَبَسُمَ"

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

جيون تماشو آهي ۽ جويِن تماشبين،
پاڇولا عڪس يادون ۽ درپن تماشبين.

هيڏي وشال سمونڊ جي ڇولي ڇڏي وَئي،
ڪَپَ تي ڪکن ۽ ريت جي مُٺ ڪن تماشبين.

تسين بہ لُڙڪ هِجر جو نقشو چٽي وَيا،
جيسين نظر جي ڪَربَ کي سمجهن تماشبين.

اَڄ رات خواهشن جا نہ زندان ڪولجو،
ڪنهن قتل جي تلاش ۾ آهن تماشبين.

مان زندگيءَ جي گيت جو مقطع ڇيو پئي،
تاڙيون، هُجومَ، هُوڪرا سڀ هن تماشبين.

تيسين نهارَ جون بئي قنديليون پارجو،
جيسين خواب پيچرا هٽ ڪن تماشبين.

اوتر کي ڇئجو ايتريون يادون نہ وائري،
”تَبَسُمَ“ جي تانگهہ تي متان ٿهڪن تماشبين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

❶آرائين تنهنجا جهولَ، نياپا بهارَ جا،
ٻُرٻُر ٻُرن ٿا ٻول،ترانا بهارَ جا.

موسم جي دَرَ درين کان مُگرمانَ ٿا ٻُجهن،
پهتا پَري کان رولَ، پيادا بهار جا.

روهيڙا سجّ ❷اُهاءَ ۾،ڪُونيَٽ ❸ڪَڪوريا،
گهُونگهٽَ ۾ مُرڪَ مول، نگينا بهار جا.

آڪاش جي ❹ڪَنار تي ڪتين جا قافلا،
تون جُهولِ چندُ ڏول، هي جُهولا بهار جا.

هُنَ سُونهن جي واڪاڻ جا ماٽهن کان علاوه،
دَرِ دَرِ وجهي ويا ڦُول ❺ضميما بهار جا.

❶ آرائين: مالهي،
❷اُهاءَ: روشني، سوجهرو
❸ڪَڪوريا: رَچي ڳاڙهو ٿيڻ،
❹ڪِنار: ڪِنار، ڪنارو
❺ضميما: ڪنهن خاص موقعي لاءِ ڇاپيو ڪيڻ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

برکا جي چوڪنن تي بُوندن جون آهٽون،
رنگَ بُو ۾ پل رَتول، ٿرينا بهار جا.

ڏرتيءَ جي پالڪيءَ تي گَجِرن سان گُل پريون،
نيڻن ۾ نينهن وَرَول، نشانا بهار جا.

موسم هوا جي ڪَچَ تي ڪنيون تيَ اچي لٿي،
لَچَ ساوڪن جا ميلَ، جهَميلا بهار جا.

سهسين حسين خوابَ ستارن جي سيجَ تي،
وينگس ڪا نئين نَوبلَ، وچاڻا بهار جا.

چاهت جا ٿاڪا "تبسُمَ" جوين جي آرَسان،
تاڪِن وَنِين جا تولَ، بهانا بهار جا.

❸ميل: مفاصلن جي ڳڻتپ، ميل ڪوهَ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

سوچن جي سرحدن تي ليڪا ها اوپرا.
ساگر جي خاموشين ۾ سُڏڪا ها اوپرا.

هُن پڇي نہ چيو نہ ڪي هِنَ، تاڪيو وڏي ٻتڙ ڪي،
هو ٻئي آنا جي دنگ تي، بيٺا ها اوپرا.

ڳاڙهين اچين اکين مان، ناسي پٺي نير تميا،
اچ وسوسن جا هُنَ وٽ، اُجهڪا ها اوپرا.

هُنَ چيو: "هُو دير ورندو"، هِن چيو: "توهان جي مرضي"،
هڪ ٻئي سان اچ ٻنهن جا، لهجا ها اوپرا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هُو ويو تہ دَرِ پيڪوڙي، ليٽي رَهي پڌر ۾،
گهر جي اُداسين جا، نقشا ها اوپرا.

هُوءَ ❶داغ ساڻُ خود پي، جرڪِي پئي آڳ ۾،
شڪ جي ڄرانين جا، سيڪا ها اوپرا.

جيئن هوآويلو پهتو هِنَ نوٽ ڪيو تہ هُنَ جي،
تنآءِ بوٽ جي ڳنڊين جا، گهيرا ها اوپرا.

ٻئي چُپ هُئا، ٻنهن پئي، چت کي رڳو نهاريو!
ير ۾ هئا مگر هو، ڪيڏا ها اوپرا.

ڪا دير ڪڙڪي کولي، هُوءَ چنڊ ۾ کُپي وَئي،
پَنَ چَڻَ ۾ چانڊنيءَ جا، ريلا ها اوپرا.

هُوءَ سوچي سوچي ”تبسُم“ گُم ٿي وئي خلا ۾،
جذبن جي وهڪرن جا، ويچا ها اوپرا.

❶ ياجي رڏڻ لاءِ سپ ڪان اول گيهہ ۾ بصر
جي پُچڻ واري عمل کي داغ چئبو آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪا دلفريب زندگي نظر ۾ پيهجي وَئي،
هُوءَ ڪير هُئي جا آئي، دل نگَرَ ۾ پيهجي وَئي

جمال جوت سان جُڙيون هَزارين پدمڻيون پريون.
لٿي جو هُوءَ جل پري اندر ۾ پيهجي وَئي.

هيءَ آرسي ڪڻواڳيان، هٽايو ساريون روشنيون،
هُوءَ عڪس، سوجهرا ڪڻي پَڌَرَ ۾ پيهجي وَئي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هي ڏامرن جا روڊ جن تي زندگيون رَوان دوان،
۽ عُمر جا ڪنهن بلب يا ٿنڀ ۾ پيهجي وَئي.

هميشہ پنهنجي گهر چو مان، اچان ٿو ايڏي دير سان،
هُوءَ سوچي سوچي اَڻ لَکي فڪر ۾ پيهجي وَئي.

شاديءَ جي رات جو وَڳو ۽ جُهمڪيون ترنڪ ۾ رکي،
صُبح جو پنهنجي گهوٽ واري گهر ۾ پيهجي وَئي.

هيءَ گهر جي ڇت جا مينهن ۽ نہ سيءَ کي جهلي سگهي
اُنهيءَ کي هُوءَ تڪي پٿر ۾ پيهجي وَئي.

ڪاوڙجي ڏار ٿي سُتس تہ هُوءَ آلائي ڪنهن مهل،
سُري پُري اُٿي وري بہ پير ۾ پيهجي وَئي.

لِڦن کي چُمندي ڇيم تہ سخت آهي زندگي،
هُوءَ مرڪي جنڊ جي نئين چَڪرَ ۾ پيهجي وَئي.

مهيني ٻن جي لاءِ "غفارَ" اُڌار ڇو نہ ٿو وٺين،
مان ڪيس خار ۾ ڏنو پَگهَر ۾ پيهجي وَئي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

اَسان آڳر ۾ جيڪڏهن هوائن جي رکي رُخَ تي،
جلايون ميڻ بتيون تا تہ ان ۾ ڏوهہ ڪنهن جو آ.

خزائن ۾ گهُمون تا پيا سجائي خواب چيتن جا،
ڪيري ۾ قُولَ قوليون تا تہ ان ۾ ڏوهہ ڪنهن جو آ.

بيتل آبوڏ بارن ۾ مگر پوءِ پي اَسان ماٺيو،
ڪو ٻنگ بيجارو چتيون تا تہ ان ۾ ڏوهہ ڪنهن جو آ.

وَسي پئي زور سان "تَبَسُمَ" ڪڏهن ڪان خُونَ جي بارش
جي ڪِڙڪي پوءِ بہ ڪوليون تا تہ ان ۾ ڏوهہ ڪنهن جو آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

مان سونهن جي سُرور جا خمارَ ٿو ڪنيون وتان،
غماز، گهُنڊ، گهُورَ جا غُبار ٿو ڪنيون وتان.

هُڳاءَ هيرون ياد جون ۽ خواهشون ڇُهاءَ جون،
اٿاهه ڪيف، آس جا قرار ٿو ڪنيون وتان.

ڪڏهن ڪو مُرڪ جو مزو، نشو ڪڏهن نِهار جو،
هينئين ۾ هيج حُسن جا هزار ٿو ڪنيون وتان.

وڇوڙي تي وسامجان ملين تہ واءُ تي نچان،
هي تارَ، هو تراوتون، ٻئي تار ٿو ڪنيون وتان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نہ ٻڌ تون دل جو دِڪدِڪو ڪناءِ ڏڙڪنون رُڳو،
مان ساهہ ساهہ ۾ سندءِ سنپيار تو ڪنيون وَتان.

نہ پُڇ تون نيڻن جو نشو رڳو مزو آ زندگي،
جُنون، شوق، شاعري خرارَ تو ڪنيون وتان.

مفاصلن جون سرحدون نہ قيدُ سِڪَ ڪري سگهيون،
وڇوڙي مند جا مزا ملهار تو ڪنيون وتان.

نچڻ، مچڻ ٽيون ڇيريون ۽ راڳڻيون رچڻ پيون،
نوان نوان مان نيڻن جا نکار تو ڪنيون وتان.

گُلاب ڪيت، چاندنين، ڪتين ۾ چاهہ چيٽَ جا،
اکين ۾ عڪس سُونهن جا انبارَ تو ڪنيون وتان.

تون دلبريءَ ۾ مست، مان الست عاشقيءَ ۾،
تون راحتون جدا، مان ڪيفَ ڏار تو ڪنيون وتان.

”تَبَسُمَ“ ڪا سُرڪ سَارَ جي ۽ رُت ولين ٿلار جي،
هيءَ جند جهوليندي وتي بهار تو ڪنيون وتان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

چاهہ آهي ڪو چرچو تہ ناهي پرين.
شعاع آهي ڪو شعلو تہ ناهي پرين.

چو تو چوڙي چڏيون چيريون پير مان،
ساز سهڪيو آ، سُڏِڪيو تہ ناهي پرين.

پيار پاچو نہ آ دَرَ دريءَ، بَلبَ جو
تانگهہ سياري جو تِڙڪو تہ ناهي پرين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سُونهن جون ساعتون مَنَ ڳڻيندو نہ ڪر،
مُحبتن جو ڪو ماپو تہ ناهي پرين.

ٻانهن سان ٻارَ وانگر اُڪَهي ٿو چڏين،
هي ڪو بازاري ٻوسو تہ ناهي پرين.

سِڪَ جو ڪاسو ڪُپي بعضي لَپَ ٿو ڏئين
پيار ٻاجهہ جو ٻورو تہ ناهي پرين.

پيار خيرات وانگر تون ڏيندو نہ ڪر،
دل ڪا جهولي يا ڪِستو تہ ناهي پرين.

تون وسارڻ گهرين ۽ وساري ڇڏين،
عِشقُ آ راند رؤنشو تہ ناهي پرين!

هر ڪا سايان مَحَلُ ماڙي، ممڪن نہ آ.
سڀ ڪو راجا جو سپنو تہ ناهي پرين.

ها "تبسُمَ" جو ئي پر اٽل سمجهجانءِ،
هي ڪنهن يت چِت جو پاڇو تہ ناهي پرين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

□

نيرَ ٻُڌڻ ۾ آوهان جَهليو تہ مَجيان،
مَچ هٿن ۾ ڪٽي ڪلو تہ مَجيان.

نيڻ پڃريا پڳهر پهاڙ ڏنا،
هاڙهہ جهو تا ڪندا هلو تہ مَجيان.

دل جو ڏَ ڍِڪو لنوايو تا مَجيم،
اڪ جو اوتر مگر الوتہ مَجيان.

جيئن پَڇي پَڃري تهڪ ڏيون تا آسان،
تيئن توهان پِي ڪري ڏسو تہ مَجيان.

آڳ چٽنگن نہ چوچڙين ڪي چئو
جِندُ جوتون ڪري جَلو تہ مَجيان.

هٿ بتي، بلب يا ڏيئو چا تيو
شوق شعلا ڪري ٻُلو تہ مجيان.

هُونئن تہ محبت گهٽو مزو آ مگر،
تارَ طوفان ۾ لهو تہ مَجيان.

ڪا وا، ڪندا، تتا، تڪا ”تَبَسُمَ“
مُرڪندا مهڪندا ملو تہ مجيان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

بند اکين ۾ روشني سُڏڪي.
تيز جهوتن ۾ هَٿَ بتي سُڏڪي.

ڪنهن بتيلي جو جهمڪندڙ ڏيئو
جيئن وسميو تہ ڪا ڪتي سُڏڪي.

ڪنهن شڪاريءَ ڪتي شڪار ڪيو
بند مُٺ ۾ ڪا پوپٽي سڏڪي.

نائڪا جي نحيف پيرن ۾-
رات گهنگهرن جي بيوسي سُڏڪي.

در تان جهُوتي هوا هلي بہ وَئي،
يادگيرين جي آرتي سُڏڪي.

هُوءَ جواني جا ڪنهن جي ٿي نہ سگهي!
تنهن جي ➊ارٿيءَ مٿان سَتي سُڏڪي.

ڪنهن نہ ڄاتو تہ ڪير هُو ”تبسُم“!
هُنَ پڇاڻان پئي دوستي سڏڪي.

➊ جنازي کي ڪلهو لاءِ ڪاٺيءَ جي نهيل ڪاٺي هندي لفظ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

مان خزائن جي فصل کي چيٽ افسانا ڏنا،
گهاوَ پوپٽ جان اُڏاريم خواب اوجاڳا ڏنا.

عاشقيءَ جي خفت ۾ ساري عُمر جو بانڪپن،
ڪُجهه ڦُريو آوارگين ڪُجهه دوستن دوکا ڏنا.

چاهنائن جي سفر ۾ محبتن جون خواهشون،
جيئن مان طلبيون، تيئين هُن فاصلا ٻيڻا ڏنا.

هي دُکن جون ساوڪون ازخود تہ مَنَ ناهن ڦُٽيون،
دل مان، بعضي اک مان، سوڪهڙن کي آواندا ڏنا.

قافلي سان گڏ رهي چٽرون ڪيم پئي واٽ تي،
قافلي کان ڏار ٿي ڪيڏا مان هرجاڻا ڏنا.

سوجهرن جي سرحدن تائين پُڄي رَتَ رات جي،
گهات ۾ ٻينل اُجالن ٻاٽ کي ڪُتڪا ڏنا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

روز اک رُسندي رهي، پُڇندي رهي لُڇَ جو سبب!
مان ڪُڇان اُن کان اڳي سُڏڪن وٽي پڙڪا ڏنا.

موڪلائيندڙ صديءَ کي الوداعي گيت ۾
وحشتن، ٻُڪ، ماٺيچي دل کولي پاراتا ڏنا.

ڏُور، هُوجو ڏور ڪو ٽاندباٽو ٿو ٽِمڪيو وٽي،
تاري واريءَ اَهَل تنهن کي ڪيترا صدما ڏنا.

منزلن جي چاهہ ۾ رستا ڪڏهن ماپيا نہ ها،
شوق پيو ٿڪجي تہ پوءِ ڏيکاوَ تن ڪيڏا ڏنا.

ڪُجهہ ٿِڪا گُل، يادگيريون سال جي تَڄَ تي رکي،
هر جنم ڏڻ تي اچي هُڻَ ساڳيا ئي تحفا ڏنا.

تو تائين پهچڻ جا جانان سهنجا ها سڀ گس مگر!
تو الائي ڇو پڄڻ جا ڏَس وٽي اهنجا ڏنا.

ڪنهن چيو رولاڪ ڪنهن ”تَبسُمَ تہ ڪنهن رُسوا چيو،
حُسن جي حُسناڪين اعزاز ها ڇاڇا ڏنا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

بدنام زندگيءَ مٿان الزام ڪيترا!؟
ناڪام عاشقيءَ هٿان انعامَ ڪيترا!؟

ڪَڙڪائي دَر هوا ۾ ستارا هڻن اکيون،
آزاد فطرتن مُڪا پيغامَ ڪيترا!؟

سارنگ هَر اُمنگَ، رچيا رنگَ ڪور تي،
هُن تورَ تي ٿيا گهورَ نِسنگ نامَ ڪيترا!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مُرڪي تہ مَهڪي واءُ ۾ هيرون هُڳاسجن،
گهُوري تہ گامَ گامَ تي ڪهُرام ڪيترا!؟

رابيل چاندنيءَ ڪي ڳراتي چيو سڪي!
تون ڳڻ تہ گُل قطار تي گلفامَ ڪيترا!؟

سنڌ نانءُ جنهن ڪنيو تہ جهڪيو ڪنڌ مانَ مان
ايمان وانگي سنڌ جا احترام ڪيترا!؟

هُن ٻن ڪجين مٿان هُو جهُلي چنڊ پينگهہ جان،
هِنَ ٻن اکين ۾ آس جا الِهامَ ڪيترا!؟

هُن جي چنيءَ جا رنگ اُڏيا ڦوهہ چيٽ ۾-
هن ڪي پڳا سَڪيُنِ هٿان سلامَ ڪيترا!؟

”تبَسُمَ“ سَراب زندگي سُرخاب خواهشون،
آڪاش جي اُڏام وِڏا دامَ ڪيترا!؟

❶ ڳاهتيا: قطارون ڪري مجموعو لڳائڻ هڪ ٻئي مٿان ڪرڻ ❷ گام: وِکَ ❸ ڪهُرام: واويلا، روج راڙو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

سَمُونڊ ۾ مان ٻئي سانجهہ جو ويهي سپنن تي ڇا ڇا سوچيون ٿا،
چنڊ ۾ مان ٻئي رات سموري، پاڇن تي ڇاڇا سوچيون ٿا.

سپ ڪا چولي جهُولي پٿاريون چنڊ کان چاهَ جو دان گهُري ٿي،
چنڊ کي پنهنجون محبوبائون، پاڳن تي ڇاڇا سوچيون ٿا.

روز پکين جا ولر اُڏن ٿا. اُڏندي ڪاڏي گُم ٿي وڃن ٿا،
صدين کان پيرا جاچيندي، سئونسن تي ڇاڇا سوچيون ٿا.

آءُ تہ پهريون تعلق توريون. پيار جا آڳا پيچا جوڙيون،
تون مان ونڊ ۾ ڪاتوءَ کان اڳ، پاڇين تي ڇاڇا سوچيون ٿا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

باک چپن تي ماکَ تَرانا، هير صبوح جا سينڌي گانا،
ڪرڻن هَٿَ ۾ مشعل جهولي جهرڻن تي چاچا سوچيون ٿا.

روز سهيلي چئي ڙي ● ڳهيلي، وڻجارن کي پيلي ناهي،
پرديسين جا پيچا تاڻي، ويچن تي چاچا سوچيون ٿا.

اُلفت جا اسلوب اُتي ويا، سوچن جا بُنياد ڦري ويا،
موجوده يارين باشين جي، رَوَين تي چاچا سوچيون ٿا.

اُوچا جبلن چوٽين جيڏا، سڀ ڪو تاتي پيارَ تو ڪيڏا،
پر جي پاڙؤن اُکڙن تا پو، گهاون تي چاچا سوچيون ٿا.

صدين کان هُو سمونڊ ڇُلي ٿو چانڊوڪين تي تيئن اُتلي ٿو،
سِڪَ جو مُور ڪو سُور نه باسن، چولين تي چاچا سوچيون ٿا.

وقت سان ٻٽ هيءَ عمر ڍُڪي ٿي، پاچاريءَ ۾ جوڙي ڍُڪي ٿي،
گوءِ ۾ ساري عُمر تي ڍلجي، پيٽن تي چاچا سوچيون ٿا.

چانڊوڪين ڏانهن اُڏندي اُڏندي، جن جا "تبسُمَ" جُڳَ گذري ويا،
تن مستن ڪا مات نه کاڌي، جذبن تي چاچا سوچيون ٿا.

● بي وقوف، گهٽ عقل رکندڙ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

عشق ڪُرڪِيو "تبَسُمَ" ڪفر ٿو ڪرين،
سُونهن کي سجدو ڇو سَربَسر ٿو ڪرين؟

هُن چيو: "هڪ عُمر آجپي لئہ وتئہ،"
مان چيو: "سابہ تون دربدر ٿو ڪرين."

چيائين: "منصور وانگر نہ ڦندو ڇُمين."
چيم: تہ: "ٻيو ڇا ڪپي ايئن اَگر ٿو ڪرين."

چيائين: "ڇِڪيا يا ڇِيئن تي نہ چاڙهيو وڃين،"
چيم: "ڪڏهن ڪُل عُمر ڪارگر ٿو ڪرين."

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

چيائين: ”يُوسف! مصر ۾ وڪامي نہ پئين“
چيم: ”تہ ٻيو ڇا ڪپي ديده ور تو ڪرين.“

چيائين: ”سُرمد جي سرمستين جي ڇُڪي.“
چيم تہ: ”مستان کي معتبر تو ڪرين.“

چيائين: ”آءُ توکي ڏرتيءَ جو دولهہ ڪيان.“
چيم: ”وطن دوستين کي اَمرُ تو ڪرين.“

چيائين: ”فرهاد وانگي ٽَڪر ٽاڪبا؟.“
چيم تہ: ”جي آه ۾ تون اثر تو ڪرين.“

چيائين: ”مجنني جي ديوانگيءَ جا مزا“
چيم: ”چڪائج ني چو مُنتظر تو ڪرين.“

چيائين: ” ’تَبسُمَ‘ تون مَئي اڳتي پيئندو نہ ڪر،“
چيم تہ: ”چو مون لئہ زم زم زهر تو ڪرين.“

❸ چيئن – آڙاهہ
❷ ديده ور ڏسڻ جي قابل
❸ ڇُڪي: ڍُڪُ، سُرڪي. سُرڪَ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

جِهرڪي ڪِڙڪيءَ ڪي ٿونگي پئي باک چُٽي تي نغما،
او سرتي! اُت رات رمي وئي، چڏ ساجن جا سپنا.

شام جي ڏنڏلن پاڇن هٿ ۾ يادن جون ويڙهائون،
رات جي گُونگن لمحن اک ۾ جهَلڪي مرگهه ترشنا.

انڌيارن ڪي اڳ ۾ پنهنجون ڪيڏيون درد ڪهاڻيون،
سانجهه جا پاڇا ويتر تن جا پجرائن ٿا سينا.

سَرَ تي ويٺل ٽانڊاڻي جي ڳَنَ ۾ تارو پٽڪيو
تو مون جهڙن رولاڪن ڪي ڪهڙي ڪاڪ ڪلپنا.

مون ڪان پوءِ هُوءَ سَرتِي ”تَبسُمَ“ شاعريءَ سان پرتِي،
ڏرتِيءَ سان گڏ سرتيءَ سان پيي سَنمُک ٿياسون نا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ننڍ مان اُتس تہ تيز لڳيون دل جون ڌڙڪنون،
بند ڪيم پيهر اکيون، تہ نہ منظر نہ مُورتون.

آجياڻي لئہ اُتيس تہ رنديون ٻانهون ميڙ ۾،
پاڪي لڇي وڌي تہ مِڙيون ڪوڙ تهمتون.

مڪڙين کي ماڪ آسيسون ڏيندي وڌو ڪيو،
پوئنري جي دل پري تہ ڪيون سڄ رقابتون.

وڪريل پتن کي ٿڦڪيندي پُٺڪي سَرءُ جي رات،
مُند جي رفاقتن جون ڪهڙيون شڪايتون.

دل جي اُداسين کي ستارن مِنيون ڏنيون،
رج کي مسافرن جون ڪي جوشيليون آتون.

پاريهرن جي پويان رڳو ڀوڙندو وتي،
چوڪر جي هٿ غُليل متس سوار وحشتون.

تنهنجي چنيءَ کي کوليندي مانيءَ ڳيو پڳو.
تنهنجون الڳ تہ پيٽ جون پنهنجون ضرورتون.

بعضي دماغ "تبسُمَ" ڦاتي ٿو سوچ ۾،
پگهريل متي کان زندگي طلبي وضاحتون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

او سرحدن جا چنڊ! اڳيان اَنڊ ڪيترا؟
ويچن جا سمنڊ، پار اجان پنڌ ڪيترا؟

بارود جي پراءَ ۾ وڙاءَ شعاع جا،
ويڙهاندِ پر نہ جاڻان، گهُري ڪنڌ ڪيترا!؟

ڏک تامڻيو تہ ڪُورَ مچي پيا هيانءَ ۾ -
سِڪَ سنجري تہ سُور سچيا سَنڌَ ڪيترا.

هُن شاهہ جي تنبور تي ❶ميران نچي ٿڪي،
اي ❷شيام! ڙي خيام اجان بند ڪيترا!؟

❶ ميران هندستان جي عظيم ڪلاڪار
❷ شيام هندستان جو خوبصورت، سنڌيءَ جو شاعر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

وِکَ ويسلا! وڏائي لتاڙج مُسافتون،
ڏوڙيندي ڏُولِ منزلن تي ڏُنڌ ڪيترا.

صدين کان هڪ سوال ٿو ڇُهندي شعور کي،
هُن آتما جا جوڙ سان سنبنڌ ڪيترا!؟

ڪنهن ڇپ ڪِنار کي ڪورات چنڊ ويو ڇڪي
ڪا نارِ اَسُرَ ڏارِ ڳُنڌي ڳُنڌ ڪيترا!؟

طوطو اُڏيو ته پن چڪيءَ چيو ٿُوت لامَ کي،
توکي ڦٽڻ کان اڳ ۾ ها آنند ڪيترا!؟

”تبَسُمَ“ هيءَ جند هونئن ته ڪٽي سنڌ نه ساري پر،
سونيا سُتيءَ ۾ ماءُ سان سوڳنڌ ڪيترا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

اوڙي سرتي باک ڦُتي آ لاک صبوح تان ڪٽنـدي هـل.
سُورج رُخ جي اُجري مُکَ تان اُونداهين کي اُگهنـدي هـل.

ڏُکَ واديءَ ۾ ٽُکَ تي وينل جهُور سنياسي پُٽڪي تـو،
بنواسين جي وستيءَ مان وِکَ نينگرِ تيز پـريـنـدي هـل.

پنيرڪيءَ جـو پُورا ڪـارا بـادل ڇـانـيـا بـرپـٽ تـي،
❶مِرِگهَہ نهاري ڇيوڙي بارش وَسڻي آهين وسنـدي هـل.

صدين جا هو سُونهان جوڳي هيل نہ ڇو ❷ليئاڪيون ويا،
ڇو لاهُوتي لنگهہ متي ويا، ❸ٻاٻَرَ ڪنهن کان ٻُڌندي هل.

اَنڌڪارن جي رڻ ۾ جيڪي واٽون ڳولهي وڃڙي ويا،
اوڙي باک ڪِتيِ! تون تن کان پيڙائون تہ پُڇنـدي هـل.

سارا پاڇا ڊوڙي تڪجي نيٺ پڳا ڪنهن پـاڪـر ۾،
❹هاڙهي بينو تاڙي "تَبسُمُ" تون تنهن سان پيچيندي هـل.

❶ مُرگهہ: پکي
❷ ليئاڪڻ: جهاتيون پائڻ
❸ ٻاٻَرَ: خبر، افواه، سؤنچو
❹ هاڙهي: ساٿي، دوست

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ھوا جھاڳَ اُپ تي ڪيڏا پنڇي اُڏي رھيا ھا.
چنڊ ڪِرڻا بادلن جي ھنج ۾ لڏي رھيا ھا.

ڪينجھر جي ڳل ڪي ٿڦڪي، ھر ھر حسين منظرَ-
پنھنجي شباب وارا افسانا چئي رھيا ھا.

وڇڙي وڃڻ جا سئونسا، پھچڻ جا پي سنديسا،
ٻڌتر ۾ زندگيءَ جا چا مزا اچي رھيا ھا.

چٽندڙ پنن جي دک جا، وسميل لمحن جي رَڪَ تان.
ويندڙ مندن جا پاچا مرثيا پڙھي رھيا ھا.

سپنن جي ره گذر ۾ پن چڻ جا سانجھہ لمحا.
ھن رات ڪي ڳراتي سُڏڪا ڀري رھيا ھا.

ھوريان ٿو ساز سوريان، تو پُڄڻ جي آس پوبان،
ميندي‌ءَ جا ٻوٽا جھوٽي، ٿڦڪيون ڏئي رھيا ھا.

تنھا ڪنڌيءَ مسافر سوچن جو اونھو ساگر،
ڪا ويل ٻيٺو سوچي، چا جُڳَ وَري رھيا ھا.

"تبسّمَ" ويلَ جون ساروں اُٿلي ٿمن اکين مان.
وينگس جا شبنمي ڳل پل پل پُسي رھيا ھا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

□

هُو جو دردن جي وادين ۾ گُم ٿي وَيو.
دل جي گهرين اُداسين ۾ گُم ٿي وَيو.

ڏرتتيءَ کان ڏکيو آهليو ڇانءَ ۾،
مورڳو ڏنڌ پاڇن ۾ گُم ٿي وَيو.

همسفر کان سفر دوران وڇڙيو ته پو،
فاصلن جي سودائن ۾ گم ٿي ويو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هُنَ ڪان جوين جا جولان وڇڙڻ لڳا،
هُو وهيءَ جي تلاشين ۾ گُم ٿي ويو.

دل جو ناتو ڳنڍي ڪنهنکي دل ڏئي ڪري،
تا عمر پوئواريـن ۾ گم ٿي ويو.

آبشارن ڏارائن کي چيو: سوچجو!
جيڪو وڇڙيو درياهن ۾ گم ٿي ويو.

سوچ ئي سوچ ۾ هُو سراپيل رَهيو
ڪيڏو ڏاهو اياڻن ۾ گُم ٿي ويو.

باک جو شاخ تان ڪٽڇي بولي پيو
هڪ ”تَبسُم“ تنهائين ۾ گُم ٿي ويو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

چَنڊُ آهليو تہ جهُومي تو آرس ڀڳو
ايئن لڳو پيڙڪو ڪائي ڪو سارس اُڏيو.

سنگتراشن جي ڳلين مان گذريم ڏٺم،
هر تراشيل صنم تنهنجو نقشو لڳو.

چند واريون اکيون، جهُرڪيون ساڙ مان،
جوپهر ٿو ڪِڙي، تو ڪي گهُوري ڏٺو.

تون تہ پازيب پائي هلينءَ سمُوند تي،
تو نہ ڄاتو تہ ڇولين جو ڇا حال ٿيو.

حُسن جي پيٽ آ خودنمائي عمل،
حُسن سو جنهن کي اعزاز ازخود مليو.

مُرڪي جهُومين تہ جهنڪارجي پئي فضا،
سنک واديون وَڄن، وڄ وراڪي رُڳو.

حُسن پريون ”تَبسُمَ“ ڇريون سُونهن تي،
روشنيون تيئن ٻريون جيئن تو مُرڪي ڏٺو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

يادن جي گُذرگاهہ لتاڙيون هليا ويجو
سوچن جي بارگاهہ کي ساڙيون هليا ويجو.

اولانيا ستارن کي تڪي مس سُمهي رَهيا.
ڏيري هيءَ خانقاهہ وِرانگهيون هليا ويجو.

نيڻن جا نير، تيل تي جرڪيا چراغ پر،
محفل جي هر قنديل اُجهايون هليا ويجو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هر تَڙَ تي ڌنڌلا عڪس هٽي تِڪَ بيهي رهيا،
ڪنهن پِڪَ تان مون کي پار اُڪاريون هليا ويو.

ڪنهن بي وفا جي ذڪر تي سُڏڪي وفا چيو،
ڇُلڪي لَهُو نگاهه، ڇپايون هليا ويو.

شب ڀر اوهان جي، ذڪر پئي سُلگايو درد کي،
ڪنهن پل اچي تہ خود ٻي ڏکايون هليا ويو.

ٻاهر جي چيٽ موسم، دل ۾ گهڙي نٿي،
هڪ وار ڪيس هوڏ تان لاهيون هليا ويو.

پٿر تي تنهنجي در اڳيان پئجي رهيو تہ ڇا؟
''تَبسُمَ'' کي سنگِ ميل ٿي سمجهيون هليا ويو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

□

مان وِسارڻ جو وس ڪيان ٿو پر
تون پيو يادن کي مَنَ پليندو ڪر.

سوچون طوفان، زِلزلا يادُون،
ايڏو اوتر نہ موڪليندو ڪر.

تنهنجي صُورت ڪٿي نہ روز ڪِڙي،
ٿي سگهئي، چنڊ کي، جهليندو ڪر.

سيئي رشتا ٽُٽا تہ پوءِ مون کي،
خط ميارون دُعا نہ ڏيندو ڪر.

وقت، ماضي، وصال جُون گهڙيون،
منهنجي وَسَ ۾ ناهن نہ گهُرندو ڪر.

جا بہ گُذري، گُذرتي وَئي ”تَبَسُمَ“
ياد مون کي نہ هاڻي ايندو ڪر.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

رونق سان جو شخص رهندو هو،
تنهن جي گهر ڪيترو سناٽو هو.

زرد چهرو اُداس بند ڪمرو،
عشق جي سيڪ ۾ لهسجي پيو.

هر جو گُلفامُ هو هزارن ۾،
درد جي وَرِ چڙهيو وڪرجي ويو.

پنهنجيون هيڪلائيون پاڻ ۾ اوتي،
ريگذارن ۾ روئندو پئي وتيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اَلُهندي سج کي شام لِيلايو،
ڪجهه اُداسيون تہ گڏ ڪنيو وججو.

ڪُڙڪُڻيتن ڪي رات جي پيچين،
پنپرڪي جو چميو وِداع ڪيو.

ٻوندي ٻيڙيءَ ۾ ميرڙي سانجهي،
جيئن پڳي ڪيس آس ڪيڪاريو.

زندگيءَ جي چِٽيٽ ۾ آيل،
گردشن ٿڦڪيس روئي وڻيو.

پاونائن ڪان مات ڪائيندي،
حالتن جي حصار ۾ جڪڙيو.

ڏِنيِ ڪرين پئجي ويو مليو جنهن سان،
ڪيس جيئڻ ڪيڏو ڏکويو هو.

دردُ ”تبسمَ“ سجيم پهاڙ سهي،
آبشارن جا اعتماد ڏسو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

□

ڪلندي ڪلندي روئاري ويو هڪڙو منڙو ماڻهو.
تون هُئين الائي پيو ڪوئي هو سوڌ توجهڙو ماڻهو.

پريت ۾ پنهنجو سولو سهنجو مان تہ هو سمجهيو جنهنڪي،
پر سو نڪتو ڏاڍو اندر جو ڳوڙهو جان ڳوڙهو ماڻهو.

شرڪي شرڪي زهر جي شرڪي ڏئي ويو دوا جي بدران،
ڪين ٿي جاتو تہ ٿيندو ڪو ايئن بہ اهڙو ماڻهو؟

پريت لڳائي اک انڪائي قُرب وڌائي شون سان،
هڪ ڏينهن شون لاءِ پي ٿي چيائين:”ڪير ۽ ڪهڙو ماڻهو؟“

رلٽو ملٽو سهٽو سُلڇٽو ڪيڏو من موهٽو هو ”تبسُم“،
سادو سُودو پر نڪتو سو ڪوٽو ۽ ڪوڙو ماڻهو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڏَرڏ جي رات هُئي سحر نہ هيو
گهڙي هڪ عُمر هئي پهر نہ هيو

يا تنهنجي دل هئي پٿر جي پرين،
يا منهنجي آه ۾ اثر نہ هيو

روڪ آڏ ۾ نہ منهنجي قصي کي،
درد ايڏو بہ مختصر نہ هيو

پاڻ تي روئي مات ڪئي آ مون،
پر ۾ جن ساٿين جو گهر نہ هيو

رات ”تَبسُم“ اُهو مليو تہ سهي،
اڳ جهڙو اُهو مگر نہ هيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

دل ۾ اَڄُ رات تنهنجي ياد وري آ شايد.
اونداهيءَ رات ۾ ڪا چٽنگ ٻري آ شايد.

ريءَ برسات سڄي رات پُسيو آ دامن،
دل ڪي اکين مان ڳُجهو در يا دري آ شايد.

تنهنجي واعدن جي اَجان اعتبار تي آهي،
دل منهنجي ناهي ڪا پٿر جي پري آ شايد.

ڪير ايندو جو هتي ڪير سڏيندو مون کي!
دل چري آهي خالي گهر ڪان ڏڄي آ شايد.

تون پنهنجي شوق سان ها شوق سان ڪر ظلم و ستم،
ڪا "تَبسُمَ" ۾ اَجان ساهه ذري آ شايد.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

شوق چولين منجهہ ڇُلان ڇُلان.
تارِ درياهہ منجهہ تران تران.

مُحبت مَنَ ۾ مچُ مچايو
روح چوي رچُ اچان اچان.

دل جا دفتر سانديوُن گهمان پر،
ڪنهن نہ پڇيا ڪنهن کي چوان چوان.

تو بي نہ جاتا نينهن جا ناتا،
سُورَ انهيءَ منجهہ سڙان سڙان.

عشقُ اکين مان جرڪي جيرا،
تانگهہ ڪيئن ”تبسُمَ“ الان الان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

خَطَ ڪڙڪيءَ مان ڦاڙي، اُڏاري نہ ڇڏجو.
منهنجي چاهہ کي چِيهاڙي، اُڏاري نہ ڇڏجو.

چند چُغلخور آهي سُس پُس ڪندو سين سان،
پنهنجي ڳوڙهن کي ڳاڙي، اُڏاري نہ ڇڏجو.

ڪيڏا چيت چاندوڪين ۾ مان خواب پوکيا ها،
منهنجي خوابن کي ساڙي، اُڏاري نہ ڇڏجو.

مَنَا پوهہ جي پارن ۾ سگريءَ پرسان ويهي،
پنهنجي سوچ سان سلهاڙي، اُڏاري نہ ڇڏجو.

وَڳَرَ پکين وچ ۾ ”تَبسُم“ يي هڪڙو
’تَبَسُمَ‘ کي رڳو تاڙي، اُڏاري نہ ڇڏجو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ميڪدن ۾ شراب آواره.
روشنين ۾ شباب آواره.

جو وٽئي ڳاءَ، گھاءِ اي راڳي-
اڄ سڄو ڪر حجاب آواره.

هم نشينو نہ ٿيو اُداس اِجهو-
رات ڪٽندي رَبابُ آواره.

زندگيءَ جي سڄي ڪتاب منجھان-
عاشقيءَ وارو بابُ آواره.

امتحان سَوَ دفعا ڏجي ليڪن،
مُمِتَحِنَ جو نِصابُ آواره.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

لفظ، فن، سوچ، فڪر ڪُجھ نہ بچيو
هڪ رهيو انتسابُ آواره.

روز توبھ جا پَهہ پچايان پر،
روز روڪي ثوابُ آواره.

نيڻ روئي رٽانيا ليڪن،
اَشڪَ اڄ پيي اَڃان بہ آواره.

دلدلن مان بچيا تہ چيخي پيا،
سامهون ٻيو سراب آواره.

هٿ لڪيرن جي ليکي چُوکي ۾،
جنترين جو جواب آواره.

ماٺهن چيو اَڇي پُڳو "تَبسُم"!
هُوءَ پُٺڪي جناب آواره.

❶ رٽانيا: سُڪي نوٽ تي ويا ❷ دَلدَل: آلي زمين جو اُهو حصو جنهن مان نڪرڻ جي ڪوشش ۾ ماڻهو تيئن ڦاسندو ويندو. ❸ مُمتَحِن: امتحان وٺڻ وارو ❹ آواره: پريشان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

تنبور جي تارن ۾ وڄي تارَ اَزلَ جي،
هڪ شاهه ڀٽائيءَ ۾ ٻي سامي، سچل جي.

تون ٻول اُتي ٻول، اُتي ٻول تنبورا،
ڪي ڏوهه ڪبيري جا ڪا ڏاڻهن ڏُکيل جي.

آزاد سچو ساهُه نه وڻراهه نه واهي،
هڪ تار ٻي ڇڪتاڻ ۾ تين جُوءِ جَبَل جي.

ديوار جي پاڇن ۾ ڪٽيو ڏؤر عمر جو،
ٿي ٿاڪ ته پوءِ آس اچي تاڻي عَملَ جي.

ساميئڙن ڪو پهَرُ ڪيو رينَ بسيرو،
ويڙهيون ويا، وبندي پڙچ ۾ هر ياد محل جي.

جوڳيئڙن جي سينَ سچو چين ڦٽايو،
ٻي چين آ ”تبَسُم“ ڪا پسيون راند رَمل جي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪَڏهن لڇبو ڪڏهن پُڇبو، رات رَمندي ويندي،
نيڻ روئندا، پُور پوندا، باک ڦٽندي ويندي.

پريت پاڳل، عشق اڻ ڄهَل، بعضي بادل، بعضي جَل ٿَل،
سِڪَ ساگر، اک اوتر ڇاڇوليندي ويندي.

ڦُرب ڪاڙهو، پريت پارو، ڪڏهن سانورڻُ، ڪڏهن سيارو“
حُسن هاڙهو، سُونهن ساڙو، جند جلندي ويندي.

سوچ سهڪي، ديد ڏَهڪي، سڏڪا پَڙِڪي پُٽِڪن
درد ڏوڙيو، اک وساڙو، پيچ پچندي ويندي.

عشق، آرهڙ، سنڌو، سينو مَند تي مچندا ويندا،
سُرت آوي، سوچون تاندا، باهِه ٻکندي ويندي.

چندُ چڙهندو، عشق اُٿندو، دَردِ دُکندو ويندو،
چاهُ چُرندو، شوق چُلندو، ڇاتي ڇڃندي ويندي.

ساهَ سُوسَت، شونق پنيت، ڇاتي شعلا ڇڇڪي،
نينهن نت ڪت، عشق اڻ ڪت، ڳالهه وڌندي ويندي.

روز آلا ءِ جُهڙالا نجهر نيڻ مُنهنجا،
ريءَ موسم او ”تبسُمَ“، بوند وسندي ويندي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

اکِ عشق تي هرِڪي آ، هِنَ هُنَ جو گُمان آهي،
سڪ سيني ۾ سنجري آ، سپنن جو گُمان آهي.

ڪنهن تند جان تپجون ٿا، ڪوڪنڌ ٿي ڪپجون ٿا،
ٻيجل آ جو ٻولي ٿو، ماڻهن جو گُمان آهي.

تارن کي ڳڻيون پيا ٿا، ڦُوڪارا ڀريون وينا،
ڪنهن سونهن سلهاڙيو آ، سارن جو گُمان آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪا ڪُونج تي اُڏرون تا، ڪويل تي ڪُوڪاريون تا،
ڪنهن پُور ۾ پجرئون تا، هر ڪنهن جو گُمان آهي.

ڪنهن شينهن جو چَڪُ آهي، سِڪَ وارو سَبقُ آهي،
عين عشق جي فرحي آ، اڪرن جو گُمان آهي.

اِهو عشق آڪاڙو آ، هر روز ٻِلهاڙو آ،
ڪو جيتي ڪو هارائي، نَوَتِڙِ جو گُمان آهي.

چنڊَ وانگي چٽا آهيون، ڦِريا نہ ڦِٽا آهيون،
هيڪل نہ ٻٽا آهيون، ٻنهن جو گُمان آهي.

ڪو مچُ تي متا آهيون ۽ سَچ تي ڪُتا آهيون،
گهاٽن ۾ گنا آهيون، غمزن جو گُمان آهي.

ڏڏڪين نہ دهلباسين، ڏُو ڏُو ڪندا ويندا سين،
پَڪَ پار تي ويندا سين، مؤجن جو گُمان آهي.

ڪيس عشق ٻَرا ڏي تو، پر پوءِ پي نَرا ڏي تو
نَڪَ جو آ پَڪو "تبسُمُ" يارن جو گمان آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪَنڌيءَ تي ڪو ٻيڙو، نِما شام ڏاري،
اَڪيلو، اوبيرو، نما شام ڏاري.

اِجهو چنڊ اُڀريو اِجهو ياد آئين،
هينئون ٻيرو ٻيرو، نِما شام ڏاري.

اَچان ٿو اَچان ٿو ساروٽين کي چئجو
وِڃائن نہ پيرو، نِما شام ڏاري.

تِکو تيز طوفان، گجگوڙ اُڀ تي
گهٽائن جو گهيرو، نِما شام ڏاري.

اَسان گهاءَ ”تَبَسُمَ“ مَسين هِن ۾ ميساريا،
وري تا وِکيريو، نِما شام ڏاري.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

روشنيـن ۾ اُونداهيـون ڪـٿان ٿـيون آچـن،
سوجهرن کي هي ڦاهيـون ڪـٿان ٿيـون اچـن.

پيارَ جي ڪِـٽ کي پيي ڪائينديون ٿـيون وچـن،
الله جـاڻـي اُڏوهـيـون ڪـٿـان ٿـيـون آچـن.

واهـيـرن ڏانـهـن ورنـدي ٻـ ڊجـنـدا رهـيـا،
آسـمـانـن ۾ ڪـاهـيـون ڪـٿـان ٿـيـون آچـن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪوس ڏهر ۾ چانڊوڪيون ڪُنيون پئي وَڀون،
سور ماڻهن جهڙن ڏاڍهن ڪَتان تيون اچن.

روز جذبن کي سنگسار ڪيو ٿو وَڃي،
روز ❶نرجن ۾ چاهون ڪَٿان ٿيون اچن.

ڪنهن جي يادن جو ملهار هو جاڳ ۾،
ننڊ ۾ پر اُمارڙيون ڪَٿان ٿيون اَچن.

اندلٺ خود فريبي ۽ ڏوهي لڳي،
اَڄ هي اُڏمن جون باهيون ڪَٿان ٿيون اچن.

هر ستاري کي "تَبَسُمَ" هُئي هٿڪڙي،
سوج کي پوءِ ٻہ ساهُون ڪَٿان ٿيون اَچن.

❶ نرجو: سخت – پٿر دل

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

تنهنجو نالو تہ لار جهڙو هو.
خوشبوئن ۾ بهار جهڙو هو.

تنهنجي نالي ۾ ذڪر ۾ جانان،
لطف چنگ ۽ ستار جهڙو هو.

تنهنجي ديدن جي سُڌ نہ پئي توکي،
دامُ ڪُنديءَ يا چار جهڙو هو.

چنڊ، پاڇا، هڳاءَ، سمونڊ ڪپر،
سارو ماحول سار جهڙو هو.

تو چيو تڏهن چُپ ڪئي ”تَبَسُمَ“،
نہ تہ ’چريو ‘لفظ خار جهڙو هو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪي خالي لفافا ڪي خط تنهنجا ڪجهہ سانڀيل تنهنجون تصويرون.
منهنجي ساري حياتيءَ جي مُوڙي تنهنجون يادون تنهنجون تحريرون.

ڪُجهہ عڪس هوائن جي رُخ تي. ڪُجهہ نقش ديوارن جي مُک تي،
ڪُجهہ باک ۾ رقص وڇوڙن جا. ڪُجهہ چيٽ جون سازن چانڊوڪيون.

تنهنجو منهنجو هي جيڪو عشق هيو. ٻنهي کان سنڀاليو ڪين ويو.
مون کي چاهڻ تي هو مانُ گهڻو توکي معشوقيءَ جون مغروريون.

هڪ مومل هڪڙي ليليٰ هئي. هڪ شيرين ۽ هِڪَ هُئي انارڪلي
محلن جي سميرن عشقن جون صدين کان ئي ساڳيون تقديرون

هن هيل هجر جي موسم تي. ڪلهہ رات کان "تبسُم" سوچيم پئي.
تو جهڙا وري ڪي گُل تڙندا. وري خواب پيي گُهرندا تعبيرون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هُوءَ مِلي ئي مَس تہ انديشو وري
هُن جي وڇڙڻ جو ستائيندو رهيو

دل کي واڳيءَ تي وجهي پلجي وئي
فالتو ڪيڙو عمر سُڪندو رهيو

روز ڪنهن جي ياد تاريندو رهيس
روز ڪنهن ياد پر ايندو رهيو

شغل هن جي وڇڙجڻ کانپوءِ جو
لڙڪ اوجاڳا ۽ اوسيئڙو رهيو

هو اکيان لفظن ۾ قدمن جو سچو
ضابطن بي ضابطي ٿيندو رهيو

❶هُوڪرا تي وئي اسان جي پيار جي
ڳالهہ ڇا هُئي جنهن جو ڳالهوڙو رهيو

تنهن کي پي ”تبسم“ تہ ڪو توجهہ ڪيي
تو اکيان جو بار جان روئندو رهيو

❶ مشهور ٽيڪ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ها مان تنهنجي بنا ڪُجهہ بہ تہ نـاهـيـان!
تون جي گَڏُ گَڏُ هُجين پوءِ مان آهيان.

ڇيريون پائي ڇُلان، مُشڪ مهتيون گهمان،
ڦيريون پائي ڦِران تنهنجي آجيان ڪيان.

پنبڻين ۾ گُل ئي عَڪس پوئي رکان،
روُحَ جي رحل تي سُونهن سينگاريان.

آءُ چانڊوڪيون پي ستائين پيون،
آءُ مون ڏي وري تہ مان خوش ٿي کلان.

مُند مُرڪي پوي، جيءُ جَرڪي پوي،
تون جي هيڪر اچين تہ مان جُهومان نچان.

توسان جڏهن مِلان توکي ڏاڍو وڻان.
پاڻ کي تنهنجي لئہ ناهيون پيو ناهيان.

پنهنجي ''تبسُمَ'' جي مان ڪائي مينا هُجان،
مَنَ مِنوءَ ساڻ مُرڪي منيون ڏئي مِلان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

جيئن ئي سامت ۾ آيو تہ سوچڻ لڳو:
سُونهن هئي رويرو يا ڪو هو زلزلو.

دير سان هُنَ سنياليو تہ هن وات تي،
قافلي سان هُيو هو اَڪيلو نہ هو.

هُن جو وِڇڙي وڃڻ تلخ هو تُوهَہ کان،
هُن جو ميلاپ ماکيءَ، مصريءَ تڙو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

انتظارن ۾ پٿر ٿي ويا نيڻ پر،
اعتبارن جو قائم رهيو ڀروسو.

او ڙي بادل! ڪڏهن گرجي برسي به وڃ،
روز ڀرجي اچين، روز ڏين آسرو.

عشق اُبريو ته سگريون ٿي سينو ڀريو،
شوق ڇُلڪيو ته دل جو وڌيو ڌِڪڙِڪو.

ڪاسبي تي وسين ۽ سِڪائين ننگر،
ڪجليا بادل تنهنجو مَنَ ڀي ڪوٺو لڳو.

روز ''تَبَسُم'' هوائن جا رستا جهلي،
روز ڪنهن ڪي صدا ۾ سڏيندو رهيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

دونهاتيل دونهاتيل حياتيءَ جُون واتون،
هي سُنسان رستن تي وِسميل ڏياتيون.

او ڙي ميت منهنجا، او ڙي ميت منهنجا!
نہ وچ تون نہ وچ تون منهنجو من اُساتيون.

اُداسين پڪاريو ڪنديريو خُدارا!
هولين رنگ هوا ۾ شُعاعن جون چاتيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نہ مان تنھنجو راڻو نہ منھنجي تون مومل،
نہ مان ڪاڪ ڪوري نہ ڪِسنيون تو ڪاتيون

سانوڻ رنگ اکين ۾ سکين منجھہ سڏڪا،
نہ پلرن جو پاڻي نہ مَنھنِ ۾ ماتيون.

او سنڌ جند منھنجي ڪو نظري ويو توکي!
نہ شاديون چنن ۾ نہ پيرن ۾ پاتيون.

ڪو ساتي ڪو سرتو سمي ڪي بيھاري،
ڪو رمتي کي روڪي کٽي کوھہ ڪاتيون.

اڪيلين ڳلين ۾ ازل جون اُداسيون،
تنھائي ”تبسم“ پرائي پنواتيون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

در وٽ پيل گُلدان کي نِيشو هنيون گذري وئي،
جڻ ساهہ واري رڳ مٿان شيشو هنيون گذري وئي.

آدرشَ تِروَرن جيان اُڏامندا رهيا،
اهڙوانا جي ڪياڙ تي نوُنشو هنيون گذري وئي.

دَر زور سان ورائي، ٻئي تاڪ ڏئي ڪري،
خارن مان ڪُلف جي مٿان ويڇو هنيون گذري وئي.

ويڇڙڻ جي دؤر جي سڄي پيڙا ٻُڌي ڪري،
ناقابلِ يقين جو شُوشُو هنيون گذري وئي.

پهتي تہ ڪيس ٻوڙي ”تَبسُمَ“ ڳراتيو
ايڏي وڏي اُتساهہ تي موشو هنيون گذري وئي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

مُحبتون وِرچيندي تون لمحن جا پيمانا نہ رکُ.
چاهتون آچيندي جانان، بندشون بي جا نہ رکُ.

موسمون ڪونجون ٿي ورنديون، پر سمي وارا پکي،
جي اُڏامي ويا سگهي، تن لاءِ ڏُکي جذبا نہ رکُ.

نرم لهجن ۾ تکن لفظن جا ڪوڪا رَلِ نہ دوست،
کنڊ يا ڳُڙ چاشنيءَ تي، زهر جا ٻُرڪا نہ رکُ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪَنَ مَروتي، جهُوتي، هوريان چيو ٻروتي ڪي چريا،
چڏ تہ پؤنرو بُوسي مڪڙيون، تون مٿس پهرا نہ رکُ.

ڏرتتيءَ جو باز پڙڪيو جهرڪي وئي وِسمي سجي،
هُوءَ پناهون پئي تلاشي، موت جا مارا نہ رکُ.

مُرَوتون ايڏيون نہ ڪر جو زندگي پاڙيون وتي،
دوستيءَ ۾ تون ارادا، دشمنن جهڙا نہ رکُ.

اي ڪويا هيءَ شاعريءَ جي،ڏات تقدس گهري ٿي،
جيت يا ڪا هار سوچي، راند جا مُهرا نہ رکُ.

تنهنجي پڙلاون ۾ پنهنجي نُوع جي پيڙا الڳ،
تون صدائن ۾ پَپِيهَرَ ڪُونج جا لهجا نہ رکُ.

بادواڻن جي وٿين مان نئون صُبح جهَلڪي پيو
رات جي بي خوابين جا يادِ افسانا نہ رکُ.

آرسي سامهون رکي پاڇن جي دل جوئي ڪندي،
آٿتون چَپَ تي هٿن ۾ سنگ يا تيشا نہ رکُ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

رُوحَ جي گهرائين مان،دلبري گهرجي پرين،
آجيان جي اهتمامن ۾ رُڪا جملا نہ رڪُ.

هن پهاڙين جي سفر ۾ پٿرن تان گُذرندي،
روز پيو ڦٿبين او رمتا! درد جا ليکا نہ رڪُ.

موسمن جي بدلجڻ جو چاهتن سان ڇا ❶سنبنڌُ،
مُند وارين مصلحتُنِ ۾ قيد اک آرا نہ رڪُ.

قيد خاني ۾ پکيءَ ليلائيندي چيو اي ڏِٽي،
مرهمن وارين دٻين ۾ آس جا ڦندا نہ رڪُ.

هڪ گُلن جي وات ڏي ۽ ٻيو شڪاريءَ گهات ڏي،
هر طرف کوليون "تبسُمَ"، دل جا دروازا نہ رڪُ.

❶ سنبنڌ: لاڳاپو، واسطو، تعلق

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هر ٿيءَ جي اک ۾ زندگي ڪيڏي ٻنل رهي.
ڪنهن ماڻڪيءَ ۾ روشني ڪيڏي ٻنل رهي.

آبادين جا اثر وڏي جهنگلن تي پيا،
ويرانين تي چاندني ڪيڏي ٻنل رهي.

هي شهرَا جي سَرابَ کان ٻيٺا سفاڪَ ها،
ٻهروپين کان درسني ڪيڏي ٻنل رهي.

مصنوعيت جي جار ۾ مُرڪون لُڇي ٿڪيون،
هيڏي ٻَلبَ، مٿان پني ڪيڏي ٻنل رهي.

هڪ بوسنيا جي ڪامڻي دُشمَنَ چُنتي پئي،
ويچاريمر، پنهنجي ونی ڪيڏي ٻنل رهي.

تقرير ڪانپوءِ دل گهريو ڪيس گُل وجهان مگر-
ويسهُ تُنل شرڌانجلي ڪيڏي ٻنل رهي.

ريشمر نِهارَ گهُورون ڪوڙ ميشينديون رهيون،
دل پر اوهان لئه ويشني، ڪيڏي ٻنل رهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڏُنڏَ پاڇن ۾ حياتي باک ڳولهيندي رهي،
خاڪ ۾ ٽانڊا، ڏُکيل چڻنگون تلاشيندي رهي.

آس جو صحرا نہ ڪنڊُوهون ڪي مون کان ڪٽيو،
تاس، رُڃ جي واٽ تي ڪيڏو رُلائيندي رهي.

زندگي جي دائري ۾ خواهشون گهيريل رهيون،
حالتن جي تاجي پيٽي ۾ عمر لڇندي رهي.

ڪنهن نہ ڇاتيون سمنڊ ۾ اُپ پار جون گهرائيون،
سوچ کي پوءِ پيي خلش هر هر ستائيندي رهي.

منهنجي قاتل کي تلاشڻ مونسان گڏ نِڪري پئي،
ڇا تہ سياڻي هئي سمورا شڪ مٽائيندي رهي.

مان تہ مايوسين ۾ ”تَبسُمَ“ مات ٿي ويهان مگر،
هر دفعي هڪ نئين تمنا آٿتون ڏيندي رهي.

موسيقي،
موسم
۽
تبسم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڪوڙ سپنا ساپيان جي آس ۾ دفنيا ويا.
هي سرابن جو سفر صدين کان پيو ناهي کُٽيو.

شهر جي سُنسان رستن تي آسَر جون چاندنيون،
رات پر روئندو رهيو مڪليءَ ڪي ڳل لائي نٽيو.

زندگي جي رائي ۾ هر واٽ تي پُلجي پيس،
ذنذلن رستن جو ڪو پيو ڪين هو نقشو چٽيو.

هر ڳليءَ جي بئي سري جا بند دروازا مليا،
هر دفعي هر موڙ تان تو ٽي جو نئون رستو متيو.

ڪُل وچوڙن جا ترانا شاعري بڻجي پيا،
ڪوڙ اظهاريو "تبَسُم" پوءِ پيو غم ناهي گهٽيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

□

ويندي ويندي گلابَ ڏيندي رهي،
سوچ جو نئون سراب ڏيندي وئي.

هُنَ نهاري چڪيو مٿئين چپَ کي،
ٻينلن کي حساب ڏيندي وئي.

ڪوريءَ ململ تي ڇينٽَ اَجرڪ جي،
خالي نيڻن ۾ خواب ڏيندي وئي.

اڱڻ مان گذري هير ڪيڪاربس،
سرڪي هن کي جوابُ ڏيندي وئي.

ميلي ۾ بيٺو هو تہ ”تبسُمَ“ کي،
ڪو ڪهاڻي ڪتاب ڏيندي وئي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

راتِ ننگَرَ جي ياد ڪٿوري، ساءُ سموري سانپير هئي،
ماڪَ سان مهڪيل چيٽ ٻَلين تي، باک رنگن جي جهرمر هئي.

ڪُونيٽ ڪوليا، گهونگهٽ رُتِ جا، اُتساهِن منظر ننگر جا،
پَس منظر گهنگهور گهٽائون سُواريل، جنهن تي سهٽي گُجر هئي.

سرتين سويا ساڳَ پَلُرَ جا، سوتيا سُڪَرَ ڏينهن مُهراٽي جا،
روهيڙن جي راسوڙن ۾، بابيهنِ جي ٻُرٻُر هُئي.

اٿليو آگم برسي برکا، اُپَ جَڳَ کي آرپيا سنديسا،
ڪور تي جهومي جل ٿل راڌا، شيامَ هٿن ۾ بينسر هُئي.

تارِ ترايون، شاهه جون وايون، ڳايون چَڙِهي سِجَ ڳون تي،
مور، مُرايون، سونهن سوايون، سانجهيءَ لاتي سُرپُر هئي.

ڪڪرين جي ڪاراڻ اَمبر تي، خوشبو ڪيڪاري ساري ٿرکي،
بولي پپيهرُ سائي سَرَ تي، ڪنوڻيون سموري ڪيترِ هُئي.

ڪارونجهر تي جهِڪَ ڪڪرن جي، آندي "تَبسُمَ" ڳَرُ ڳيُرن جي،
سيج سُرهاڻِ ۾ هيجَ هندورا، موج سموري ماٿر هئي.

موسيقي،
موسم
۽
تبسم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

او بر کا رُتِ جي چانڊوڪي، تون اُپ تان اڄ لهين مٿان
ڪا سُونهن ورڪا پئي ڪري، سَڏي پئي زندگي اَچان.

هو چنڊ چؤنري تي چڙهيو ۽ گيت گگَنَ تي ٻُريو،
تون چئين تہ ساز تي ڇڙان تون چئين تہ جهانجهريون ٻڌان

هي مُرڪي مَڌُ جون ماتيون او موڪي ڏي پريون پريون.
وَري وَري ڏي وهہ وتيون آمرتا اوتَ ڪر اَچان.

هي واءُ کي هڳاءُ جي مليا تنهنجي ڇهاوَ کان،
جتي تئي ڇاٽ مُرڪ جي ڦُٽي پرهہ اُتان اُتان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪو هنج سرَ مٿان اُڏيو تہ ٿيو گمان ٿهڪ جو
ٿي ڏيل مورَ مست وَيا، ائين سڪئين ٿلڻ ڪٿان.

جي چئين تہ جُهومان واءُ تي ۽ اُپ تائين وَجان اُڏي،
يا چئين تہ ڪارونجهر جيان ڪواَڻ ٽريو ٽَڪرُ ٿيان.

هي منهنجيون بانهون پالڪي تون گهُمر گگن تي گاج تي،
۽ بادلن تي ڏرِ قدم پَدَمَ پَدمَ ٿئي ضُوفشان.

چوبن تہ سارا سوجهرا ۽ سُونهن توکي سونپيان،
ڪتيون، ستارا، ڪهڪشان آءُ تنهنجيءَ ڳُت ۾ ڳُنڍيان.

هيءَ چولي چولي سمنڊ جي ڇُلي پئي تنهنجي چال تي،
تون چاهين توکي ڇا خبر، آءُ ڏس منهنجين اکين وٽان.

ڪا ڪؤنرو ڪاهيندي اَچي مجاز ۾ متي وتي،
او داسڙا! تَو در مٿان ڪنهن حُسن اچ ڪئي هَلان.

هو چند تنهنجي آرسي ۽ سُونهن جَڙ سرسوتي،
هيءَ رات "تَبَسُمَ" اُتي، چوڙ لڳي چُمان چُمان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

نيٽن جي ڪائنات ۾ آرمان سُتل ها!
٥ننگر جي ٿَريل رات ۾ سَوَ سنڪ چِڙيل ها.

سوچون ڦِري گهري تنهنجون ڳالهيون ڪيون وجن
حالانڪ لاشعور ڪي ڪم ڀيا بہ ڳچَل ها.

وَر وَر پَلٽُ چڏايون پئي موتي بهار کان،
هِنَ سار جا سِرا جو سيئي مون سان جُڙيل ها.

هُن کان الڳ رهي مون ڪتيو جيڪو وڇوڙو،
سي پهر تہ ڇا منٹ ۽ سيڪنڊ بہ ڳٺيل ها.

٥ ننگر پارڪر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پلجي پيا لُڙڪ ٽُنري جي لُوٽاڻي وات تي،
نيڻن جي سڏيا واهِرو سي پاڻ پِنل ها.

ڪاراتجي ويو لوڪ جو ڪارنهن جي چڪر ۾،
تنهن لوڪ جا رخ پنهنجا پيي ڪارنهن ۾ ٻُڏل ها.

اٿواقفن جان گذري ويون عزيز صُورتون،
جڻ خانقاه ۾ ڪي مسافر بـ تڪيل ها.

هڪ پُلصراط سوچ ۽ ٻيو درد پُلصراط،
احساس جي هر پاسي احتساب تنگيل ها.

آگرين تي پئي ڪندو ويس حساب ملڻ جو،
هينئن جو مُڙي ڏسان تہ ڪُل ئي سنگ ستيل ها.

آڪاش جي ڏرتي تہ پڪي سَرتي آ ليڪن،
ڌرتيءَ کي جنم ڪُنڌليءَ ۾ ويساهَہ ٻڌل ها.

هُن جي وڇڻَ ڪانپوءِ مَتي جُوءِ رونقن،
هُنَ بعد "تَبسُمَ" جا سيئي رنگ قِتَل ها.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

چنڊُ اُجالن هرندي پيچا ڪيئن ڪجن تاندائن جا،
سونهن جي ورسيل نگريءِ ۾ گسَ، چو ونجن انڌيارن جا.

نيڻ ڳلين ڪي نينڊون پهتيون ڪوڙا ڇي ڪن خوابن جون،
سِينڌُن سان سنديسا پهتا، سهسين رات ستارن جا.

آءُ گهڙين جا درد وڙهايون، توُ مان وٺي هڪ ٻئي سان،
شام، انڌيرا پاڇا منهنجا تنهنجا پل چانڊوڪين جا.

ڪنهن جي خيالن جي هُٻڪارن واس ڪيو دل وستيءَ ۾،
واءُ نئين سر ساءُ ڏئي ويو، ٽڙڪي تاڪ دوران جا.

تنهنجي ياد جي ڏارائن ۾ ٻڌندي ترندي آ ٻيڙي،
آڳل، پاڇال ٻئي تنهنجا هن، منهنجي سوچ سنيارن جا.

مان جاڻان ٿو تون ئي آهين، سامهون چنڊ جهروڪي ۾،
ها پر ڪيئن پڇان مان توکي، پڪڙي پنڪ اُڏارن جا.

باک جو راهب باسي ويو آ، وينگس تنهنجو واسو پر،
ڪير هوا جي پوپان ڊوڙي پڪڙي رُخ پولارن جا.

نيٺ ته تڪبين آشائن جا ڪاچا ڳولهيندي "تبسمؔ"،
ڪيئن پائيندين پاڳل ماڻهو پاڇا سوچ سرابن جا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اُپ تي اُداس يادون اُڏرن رڪي رڪي.
خاموش واديـن ۾ سڏڪي پئي سَڪي.

دل جي اُونداهين جون هُوءَ روشنيون ٿي ڳولهي،
اي رات ڏيري ٻَر تون ڇو ٿي ٻَرين ٽِڪي.

ماڪيءَ جي لاڙ يا ڪنهن وهـ جو ڳنڍو هُئي!؟
چاهت جيڪا بـ هُئي، ڪٽي هُن چاهـ مان ڇِڪي.

پن ڇڻ جي پيلي چنڊ سان راتين جو ويهي اڪثر،
دل جون سلي اُداسيون سامهون ڪڏهن لکي.

هيڏيءَ اَوبل ڪنهن ڪان هوءَ نوبل سين سِڪندي،
جوڳين جي وَستين تي اُونداهي پئي ٻَڪي.

هُن سِنڪ جي صدا جا مندر جي مورتين ڪان،
ڇا ٿو اثر پُڇين تون مون ڪان تون پُڇ مُکي.

ڪورمتو آ جو ”تبَسُمَ“ سرتيءَ ڪي ٿو سنياري،
تون پنهنجو ڪُوڪِ ڪوبل ڇو آن ڪِڪِي وکِي.

❷نوبل: نئين، پهريون دفعو ❷سنک: وڏن ڪوڏن جو نهيل ساز، اڪثر مزارن تي فقير وڄائن ٿا. ❸مُکي: سردار، هندن جي ٽولي جو وڏو ❹رَمتو: دڳ ويندڙ ❺ڪِڪِي وِکِي ٿيڻ: ڇڪي ٿيڻ، پشيمان ٿيڻ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هڪ درد دلفريب ۽ ٻيو خواب دلفريب،
هن سوچ جي فريب جو سراب دلفريب.

آوارگين جي شوق ۾ منزل نه ڪئي تلاش،
منهنجي سفر جو جانان هر باب دلفريب.

ڏک جي نفاستن ۾ ئي ڪاٽيم سڄي حيات،
هن ڪيف جو اصل ۾ هو عذاب دلفريب.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪجهہ مِرگهہ ترشنائي ڪجهہ خَنِثَ چاهہ جو،
بنهن جي ربط ڪيو سجو ڪتاب دلفريب.

مون زندگيءَ کان سوال ڪيو چاهي زندگي،
مُرڪي چيائين موت کي دولاب دلفريب.

هُوءَ ئي سڄي هجوم جو مرڪز بڻيل رهي،
هو سونهن جي نماءَ کي نقاب دلفريب.

مصور، نگار صورت حيرت ڏيون وئي،
هر وصف جو رکيل هيو حساب دلفريب.

منهنجي جنونيت ئي جِلا جو سبب بڻي،
اوهان کي نہ تہ اڃي پيي هو شباب دلفريب.

بي ڳالهہ آ جو ”تبسمَ“ توکي نہ آئڙيو،
نہ تہ پنهنجي پرِ ۾ ڪيڏو هو گلاب دلفريب.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ساگر تان اُڏيا سپنا.
لهرن تي لڏيا سپنا.

ٻانهن تو ٻچيءَ پاتيون،
ڇا نند آئيا سپنا.

آرس تو پيگو سانئڻ،
پردن مان ڇڻيا سپنا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ويهائي هينان وينگس،
ڪنهنجا تو رکيا سپنا.

آڪاس جي جهرمر ۾،
رنگ رنگ رتا سپنا.

يادن جي ڪوهيڙي ۾،
اُيريا ۽ اُلهيا سپنا.

تو وار ڇڏيا کولي،
ڪيڏو نہ لُڇيا سپنا.

جوڀن جي جهروڪن مان،
پيريءَ ميڙيا سپنا.

مان ڪيئن پلا پلجان،
جي سنڌ ڏنا سپنا.

پريات جي ڏوليءَ ۾،
ڪِرڻن جا پڳا سپنا.

هوءَ ڪوڙ ڪنڌيريون وئي،
”تَبسُمَ“ چونديا سپنا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

شهر جي ڏنڌ، ڀاڇن ۾ وڃايل ڳوٺ جو ماڻهو،
ويچارو، ڀاڻنائن ۾ وڪوڙيل ڳوٺ جو ماڻهو.

ٻڪو ڦٽ پاٿ تي ٻيٺي تڪي هُن ڀيڙ رستي جي،
هزارن جي هجومن ۾ هي گهيريل ڳوٺ جو ماڻهو.

ڪيائين پار پٽي رستو ته چيڪاٽيون ڪيون ٽيٽن،
ڪاون مان ڪاوڙيل چهرا ۽ سهميل ڳوٺ جو ماڻهو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪَي پَلَ سگنل جي پير ۾ گم، هو بيٺو هُو سودائن ۾،
بسن رڪشن جي دونهي ۾ دونهاتيل ڳوٺ جو ماڻهو.

ڳيپي ڳولها جي پوبان هُو سيئي رشتا ڇڏي نڪتو،
اڪيلو شهر رستن تي، ستايل ڳوٺ جو ماڻهو.

سنجها جي زرد بتين ۾ سرد روبن کان گهبرايل،
اُگهي ڳوڙها انگوشي سان ڏکايل ڳوٺ جو ماڻهو.

مليشيا واري وردي ۾ وڏي دروازي تي بيٺل،
ڏِسي ديوار پاڇي ۾ ڪو ليٽيل ڳوٺ جو ماڻهو.

پريان هُن مل جي چُمنيءَ مان ٿڪيون، ڳاڙهيون اُڏيون چٽنگون،
ٻَرِي پيون ماٽڪيون، هن جون وِساٽيل ڳوٺ جو ماڻهو.

هينئين ۾ هر گهڙيءَ هن کي هُري پئي بار جي هونگر،
وِساميل دل کنيون سُڏڪي، سراپيل ڳوٺ جو ماڻهو.

ڪٿي ڪنهن شهرواسيءَ کي ملي جي روڏ ماپيندي،
سمجهجهو سو "تَبسُم" آ. ستايل ڳوٺ جو ماڻهو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڏيري ڏيري جهُولن يادون جيئن جيئن جهُوتي هيرَ اُتَر جي.
او سانولڙا هيل هلي آءُ پل پل پڄري رات هجر جي.

هي نم چانئون، هوانب جهولا، سج تڙڪن جا ساڳيا پاڇولا،
تون ٿي رڳو هڪ بدليو آهين، باقي ته هر شيءِ ساڳي آ گهر جي.

چٽ گرمين ۾ تتل وڇوڙا، تڇڪيل سج ۾ سوچون ساڙا،
ياد جو اوٺر، هاڙهه ڏهاڙا، ڏک نتهڻ ۾ آس ڪکر جي.

جاڳن پنڇي جل ٿل جهرٽا، برسن اُپ مان آس جا ڪرٽا،
ڪٽچين چيڙيا باک ترانا، ماڪ اُجاري سُونهن سحر جي.

جيون سارو سُڃ جو صحرا، رڃ وستين ۾ ڪهڙا بسيرا،
گهايل اڪڙيون وسميل چهرا، جن کي لَٽيون وئي گردِ سفر جي.

وڻجاري ڪيا قول ورڻ جا، ساريان سدائين سانگ اچڻ جا،
ڪو پرڏيهي ايندم پيهي، روز ٻُهاريان خاڪ بندر جي.

هي جڳ ساگر، ڪاڳر سپنا، جيون سارو ❶مرگهه ترشنا،
ڊوڙان ڳوليان ووڙيان ”تبسُم“ پوءِ پي نه پايان سانت اندر جي.

❶ رڻ مرپٽي؛ جهڙو ڪرڙو ڏيک، رڃ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هيڏو وشال ساگر تنها لڳي پيو،
گمنام پيڙا ساڻيي گم سُم لُڇي پيو.

تم تم اُداس اُڀ جي تارن ۾ سرد رات،
بي انت فاصلن ۾ مسافر رُلي پيو.

آدرش ڪوڙ ساڻيون لهرون اڇن مگر،
ساحِل رَوشِ ۾ ساڳيو بي حس لڳي پيو.

پاڻيءَ ۾ عڪسُ تڙڪن ڏوران ايندڙ ٻتين جا،
جهمڪن ٿا نيڻ جَلَ جا جڙ ڪو وري پيو.

سُورج وڃائي سپنا ساگر جي تال ۾،
بي تال گردشن ڪان سايان گهري پيو.

هر سوچ، سمجهه ڏارا لهرن ۾ گم ٿي موتي،
لوچيندي سارو جيون، جوين جهُري پيو.

اُڀ تار لهر "تبسُمَ" اُتساهي ٿي اندر ڪي،
هي موج اُڪِري مانجهي ٻڏندي تري پيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

عاشقي، دردَ، جنون، وحشتون ۽ رسوائي،
ساريون آوارگيون، سپنا شباب جي نالي.

تشنگي تيڏي وڏي جيڏو تلاشيو توکي،
سوچ وئي سمونڊ ۾ گهٽڻدي سراب جي نالي.

رات جي سانت ۾ ڪا ياد پيچي پئي آرس،
آس آءِ، ننڊ نگر ۾ خواب جي نالي.

چيٽَ تہ چيٽَ ٿيو پر ڪو بنا چيٽَ اچي،
ساءُ سوچن ۾ پيري ٿو، گلاب جي نالي.

اکين سان آچي هو❶ ميشن سان بينو منع ڪري،
حرفتي ڪوڙ هٿي ويو حجاب جي نالي.

سوچ ساپيان جي سڄي ڪائنات تي قابض،
مون کان مون کي بہ ڦري ويو حساب جي نالي.

رات تائلس تي ڪي بلب بتيون جهومي پريون،
ميڪدو، رنگ، تماشا، شراب جي نالي.

سونهن سونپيا تہ ”تبسم“ پي اکين تي چايا،
جستجو، جهدُ، جمالا جناب جي نالي.

❶ ڪنڌيا اکين جا اشارا ڪري

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

◘

گهَرَ جي ڪُنڊ ڪُڙڇ ۾ ڪيئي يادون،
ڪيئن نہ ڪائي دماغ بولاتيون.

سَرءُ جي شام مَنَ جون پيڙائون،
سوچ رستن تي ڪوڙ ڇيهاتيون.

چنڊ لهرُن، اُداس لمحن تي،
تنهنجي عڪس جون اڻ ڳڻيون ڇاپون.

سرنهن جي وڻ تي سانجهہ پاڇولا،
تنهنجيون يادون هجوم تي آئتيون.

تنها ”تبُسمَ“ اُڏار ۾ پنڇي،
واءَ، ڪنوڻين ۾ گهيريل واتون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

زندگيءَ جون جي خواهشون آهن.
پٿرن تي هلي ٿڪيون آهن.

ڇامشوري جون سڏڪندڙ راتيون،
بيد مُشڪن سان روئنديون آهن.

زرد چنڊ جا اُداس پاڇولا،
خالي رستن تي خاموشيون آهن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اُوچـي لامُـن کـي واءُ ڏونـڏاڙيـو
آشـيـانـن ۾ ڪـنـبـڻـيـون آهـن.

هـن فـيـڪـلـٽـيءَ جـي ڏُنـڏ پـاڇـن ۾
گونگيون تصويرون پـڙڪـنـديـون آهـن.

روئـنـدي احـسـاسَ چـيـو دلاسـن کـي،
دل جـون چـوٽـون سـهـڻ ڏکـيـون آهـن.

ڪوئي ڪـٽـڇي ڪيرايون وبو ڪـنـڪر،
آس پـڙڪـي تـہ آهـتـون آهـن.

رات پـاڇـن سـان پـڙڪـي ڳـالـهـايـان،
دل لـڳـيءَ جـون ديـوانـگـيـون آهـن.

حسرتـون، آٿـتـن جـي ٿـڦـڪـيـن سـان،
هـاڻـي اڪـثـر خـفـا ٿـيـنـديـون آهـن.

او ڙي ”تـبـسُـمَ“! سـنـڀـال تـون ورنـہ،
ايڏيون يـادون چـريـو ڪـنـديـون آهـن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

جاڳ نِڪري تہ ننڊ آرَ ڪَري
خواب بيٺا رهيا قطار ڪَري

هُن جي جهرمر اُداس پلڪن تي،
آس جنمَنِ کان انتظار ڪري

دَردَ جي، جيتري وٿيس مگر-
عشق جي پي عُمر درازَ ڪري

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هُوءَ سهيلين کي ڪيڏو ليلائي،
ڪا! پَهرُ ننڊ جو اُڏارَ ڪري

آرهڙ جي اُداس شامن ۾،
نيڻ تمندا رهيا نيسارَ ڪري

ڪارونجهر جي حسين دامن ۾،
ننگر تي چانڊني پسارَ ڪري

جوڌ پُور جي قلعي ۾ سياح، تڪيل،
خاص واقعن جي خبرچار ڪري

ايمپائر اسٽيٽ جي اُوچائيءَ تان،
ڪوئي نيويارڪ تي نهارَ ڪري

آشائون! ڪُجهہ تہ ڏيرجون ڏاريو
هُو دِشائون چوَنِ پُڪارَ ڪري

نيٺ ”تبسُمَ“ تنهنجين تنهائين ۾،
ڪوتہ ايندو ڪٿان اُڏارَ ڪري

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

لارَ لُڙڪن کي پيار چئبو آ،
سارَ سُڏڪن کي پيار چئبو آ.

انتظارن ۾ عمر ڪٽجي ٿي،
اعتبارن کي پيار چئبو آ.

عشقُ اڪ ۾، نہ ڪي اندر ۾ لِڪي!
اشتهارن کي پيار چئبو آ.

عِشقَ آرن ۾ ڪو اچي تہ ڏسي،
تيز ڌارن کي پيار چئبو آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پنهنجي پاڇي سان ڇرڪي ڳالهائين،
اي سکي! اِنَ کي پيار ڇئبو آ.

نينهُن. مينهَن واءُ ۾ وڏيڪ متو
شوق ڇولين کي پيار ڇئبو آ.

اَجنبين وانگي آشنا آهيون،
اِنَ پِرولين کي پيار ڇئبو آ.

لوڪُ بي روڪ آ پيلي توکي،
لوڪ خوارين کي پيار ڇئبو آ.

عمر پر فاصلا رهيا وچ تي،
وچ وڇوتين کي پيار ڇئبو آ.

سنڌ واسين جون کهڙيون تشريحون،
سنڌ واسين کي پيار ڇئبو آ.

آءُ ”تبسُمَ“ تہ اعتراف ڪيون.
مَنَ ميلاپن کي پيار ڇئبو آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

پوپٽ جي پرن جهڙا اُڏري، ڪجهه خواب اکين ۾ آيا ها،
تن رنگبرنگي خوابن جا، ڪجهه رهجي ويل پاچولا ها.

ڪيئن وينگس واءُ ۾ پينگهه وجهي، جهولي پئي هير هنڌوري ۾،
گهنگهور گهٽا جي ڳلين ۾، هُن ڇا ڇا سانگ سجايا ها.

هُوءَ نڪَ ٿُليءَ، جهُومر، جهمڪين، نٿ، ڏُهريءَ پير ڪڙولن سان،
ٻهڪي پئي وتي، جڻ چيٽ ڪتيءَ تي چُڻ چُڻ چنڊ ستارا ها.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

بوندن جي سنهين ڏارائن ۾ جل ٿل جهومي جوين مستي،
اي رات پري ڏي پئمانا، اڄ وڻ اسان ڪلُ واريا ها.

مَنَ! ڏاڙهونءَ وڻ جي ڏانڊين مان، هو چنڊ اجان پيو جهومي ٿو،
تون ايڏي اُبهري ڇو آهين، ڪجهه گيت اجان اڻپورا ها.

او راڳي رات نري آهي، اُٿ! جاڳَ تہ ڏي سُرَ سازن کي،
هيءَ آڳ تہ ياڳُ آ جنمن ڪان، تو ڇالئہ پاندَ پُسايا ها.

تنهن ڪاڪ نگر جا ڪل منظر، ڪنهن ڏينهن تہ ساپيان ماڻيندا،
ڪو راڻو ڪاڪِ ڪڪوريندو، مومل جا ماڙ اجايا ها.

سپ واتون هن جون بانهون هيون ۽ گهات خماريل نيڻ هئا،
هُن شهر سڄي ۾ جادوءَ جا، ڇا ڇار وني ڦهلايا ها.

هِن ڏات جي ❶ تاجي پيتي ۾ ڪا لات اجان پيي تڙپي ٿي،
تون گهات ڇا هٽندين وڻجارا، هي نِينهَن ”تبسُمَ“ نيارا ها.

❶ اُٺاوت جون بڙ ۽ ڏيگهه واريون تندون

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

آئينن جون اُداس تصويرون،
ڪِن ڪتابن جون خاص تصويرون.

ريگذارن ۾ قافلن جا نشان،
ريتِ دفنيل هراس تصويرون.

اي زمانا! نه هُونداسين ليڪن!
پاس هُوندءِ حساس تصويرون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

وقتَ وادين ۾ ڏُنڌ ڪوهيڙا،
منزلن جون اُماس تصويرون.

ڪو سَرابن جو ڪَرب ڪيئن ڄاڻي!؟
ڪير گهوري اُداس تصويرون.

جي پڪاسو جي لاشعور چِٽيون،
سي صدين جون آساس تصويرون.

هُنَ سمونڊ پار شيام ناواڻي،
سنڌيت جون سَنياس تصويرون.

او پڪيئڙا نہ لَهُہ اُڀرو تي،
ڪنهن نديءَ جون نراس تصويرون.

نہ ڪو ”تَبسُمَ“ نہ توئي ڳالهايو،
جڙ تہ گونگيون ٻہ پاس تصويرون.

● ڪَربُ: درد
● اُماس: اُنداهہ
● ساڻ: وٽ، گڏ.
● پڪاسو: يورپ جو نهايت وڏو مصور، چترڪار
● آساس: وِرثُو دولت
● ناواڻي: هندستان جي وڏي ڪلاڪاره جنهن سنڌيءَ ۾

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

عشق جُون تهمتون هزار الڳ
تنهنجو اي زندگي ٻيو بار الڳ

هڪ ته مُجرم هان پنهنجي خوابن جو-
ٻيو اوجاڳن کان شرمسار الڳ

اڳتي نڪري ويس ته ياد آيو
پويان رهجي وَيو منهنجو پارُ الڳ

دوستين کي پُڇائيندو پئي وتيس،
جي ٿيون ڳڏجن ته خلفشار الڳ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سنڌ جي بي خطي سان پيٽ نہ ڪَجُ،
سنڌ کي پنھنجو ھڪ وقار الڳ

ٻوڙان، سھڪان، لُڇان نہ پُورو پوان،
اي عُمرِ تنھنجو اختصارُ الڳ

دشت اُڪري پُڳس تہ عشق چيو
ھڪ اجان پيو بہ ڪوھسار الڳ

دَرِدَ جِي موسمن سان پيٽ نہ ڪر؟
ھر ڏنڪ رنگ کي نکار الڳ

مُند بدلي تہ روئي پيا پوپٽ،
چيٽَ موٽڻ جو انتظار الڳ

توکي ”تبسُمَ“ ڙي عشق چيا نہ ڏنوا
شُھرتن جو نشو خُمَارُ الڳ

❶ خلفشار: فتنو، وڳوڙ
❷ اختصار: مختصر، ٿورو (خلاصو)
❷ دشت: بيابان، ويرانو
❷ ڪُوھستار: جبلن جو سلسلو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

پريَنِ پُڇاڻان چنڊ جو اُڀرڻ عجب لڳو.
وڻجارو تڙ ڇڏيون وَيو آتڻ عجب لڳو.

•شه رڳَ ۾ يادِ نشتر کُپجي بيهي رهيا،
هر ساهه جهيرجي ٿو جيئڻ عجب لڳو.

انتظار جي ولين تي ڦُلڙيون سنيارَ جُون،
سپنن جي ساوڪن ۾ سانوڻ عجب لڳو.

سوچن جي دائرن ۾ يادن جا سلسلا،
ايڏا طويل تر ها، سميٽڻ عجب لڳو.

ڪنهن سوچيو ئي نه هو ته ڪو ڳوٺن جا پيي مزاج،
ڪي ايئن بدلجي ويندا، سوچڻ عجب لڳو.

ٺُو آڏو جيئن پڳيون ته وڏيون تيز ڏڙڪنون،
طوفانَ سامهون ڏيئي جو ڦڙڪڻ عجب لڳو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اُڏندڙ پکين جي اک مان پنجرن جا ٻيوَ ڏٺي،
آزادين جا سپنا، ڪُرچڻ عجب لڳو.

خالي مڪان ۾ ڪائي ڪنڪر ڪِري آچي،
سُنسان گهر جي دَرَ جو ٺڙڪڻ عجب لڳو.

گُمنامين ۾ رهندي احساس ڪمترين جا،
ايذا شديد اُپريا، روڪڻ عجب لڳو.

❷دهليز تي پڇي هو ❸دل هول ۾ مري ويو
هُن کي پنهنجي پرينءَ وٽ، پهچڻ عجب لڳو.

آيل! ❹سُڪاٺا سرَتي کي هيڪل سفر چڏي،
تنها وريا تہ تڙ کي، ٻُهارڻ عجب لڳو.

"تبسُمَ" جي تن ۾ آس جا، ٻوٽا هٽي ڪري،
تاتي نپائي تن کي جلائڻ عجب لڳو.

❶شه رڳ: ساهہ کڻڻ واري نس، رڳ
❷دهليز: چائنٺ
❸دل هول: گهڻي غمي يا خوشيءَ ۾ دل جو بي قابو ٿيڻ
❹ٻيڙي هلائيندڙ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

دَردَ ڪي آتــون ڏنيــون وجــجــو.
آس جا ديپ ٻاريون وجــجــو.

مون وَٽان جيئن اُٿو تہ ياد ڪيون،
پنهنجون يادون بہ گڏ ڪنيون وَجــجو.

تــوهــرن اَڪَ ڦُلــيــن ڏي چَــوِرايــو:
”ڪنهن دفعي تلخيون چکيون وجــجو!“

آبشارن ندين ڪان وقت ڪڏي-
ريگذارن ڪان پــي ٽيون وجــجو.

مــوسمــو! پــوپــٽــن تــي قــيــاس ڪرَي،
چيٽُ ڪي ڏِينَهن وٽن چڏيون وجــجو.

نــنــڊ لــهــرن ۾ نــاوَ ســپــنــن ۾-
رات ڏيــري اُڪــاريــون وجــجــو.

مــيــنــڌرا مَــنَ ڳــهُــريــا وجــو تــہ آتــا!
ڀارَ سُــرِڪــائــي ٻَــڪُ چڏيــون وجــجو.

تنگ ڳلين مان پنهنجي ”تَبسُمَ“ ڪي،
ڪنهن سِري ڪان ٻيهي سڏيون وجــجو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هي ڏينهن منهنجي هٿ منجهان پکي ٻڌيا اڏيا وَڃن!
پَلَ پَلَ جا تيز وهڪرا پُل هينان گذرندا وڃن.

واهُوندي ويل جو ڪڏهن، تہ ٻُڌ پکين جون راڳڻيون،
واهيري کي چڏيندي ڏور ڳيچ ڳائيندا وڃن.

ڏرتيءَ کي پنهنجون سرتيون ۽ اُپ جُون دوستيون الڳ
سانجهيءَ جو پر ٻئي جڙا ڪيلاش ڏي ڳنا وڃن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هُوءَ چنڊ واري چؤنري ۾ نہ خود سُتي نہ آئون، سُتس،
ٻنهي جي دل ڀَري نہ هئي تہ پهر ڪِسڪندا وڃن.

ٽيگور چيو ڪبير کي آءُ جهٽ ڪا ويهي سوچيون،
هي وهٽ هن حيات کي ڪيڏانهن ڪاهيندا وڃن.

تارن، ڪَتين جي ٻانهن ۾ جهُوليندي ڦيريون ڏنيون،
۽ ڪهڪشائون جن تي شُعاعَ رقص پيا ڪندا وڃن.

هو دور جن جي پاند تي صدين جون تاريخون لکيل،
۽ فرد، تن جا جُلدَ ڦاڙي سُودَ پاڙيندا وڃن.

جا وِههُ ڪري وَتم سا تُرش، پاڻ ٿي تِرياقُ پئي،
هي ڪلالَ ڀي ڪنبي ويا تہ ڇا پيا اوتيندا وڃن.

”تَبسُمَ“ حيات ڀل هوا جي دُوبَدُو هُجي مگر!
اُتساهہ جا ڏيئا تيئين پساهہَ پائيندا وڃن.

❶ ترش: ڪٿو

❷ ترياق: زهر مُهره، زهر جي دوا

❸ ڪلالُ: شراب ڏيندڙ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

اُپ تي اُڏامندڙ پکي ڪيڏو ڏکي لڳو.
سانجهيءَ جي ڏُنڌلي ڇانوَ ۾ هيڪل اُڏيو پئي ويو.

چنڊ کي نديءَ راتِ ٻڌائي وجهي ڇيو
”ڪوئي وِشال جڳ ۾ منهنجو همسفر ته ٿيو.“

جيون جي رڻ پٽن ۾ جياپي جُون ڪوششون-
پوڙهي پکيءَ ڪٿيون ته آڇي ❶ڍنڍڪرين پيو.

❶ زور سان اُجهڪا ڏيئي روئڻ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

بابيهي گهاءُ ڪائي ڏنو آسمان ڏي!
واري سان هن پَٽن تي پيي بوندون وسائجو.

ڪيڏي اُماس رات آ سُناتا ڪُوڪِرن،
ڪا رَڙ ڪِٽان. او ساٿيو ڪو سڏ ورائجو!

تنهنجي اکيان جي لڙڪ ڪِريا رائگان نہ وَيا.
تو ڳوڙها خود اُگهيا اچي، سڏڪڻ سقل❶ بڻيو.

ڪُجهہ جوش، ڪُجهہ وفائون ۽ ڪي گيت پيار جا،
جو جِند کي مليو، سو حصو سِنڌُ کي ڏنو.

چت هينان ليتي ڪا گهڙي گهُوريم قنديل کي،
جهِمڪي اُجهامي پَئي تہ ڏيئي تِمڪي چيو اِجهو.

ڪا روجهہ بيت تي ڍُڪي پاڻيءَ تلاش ۾،
ڏائڻ ڪو ڪيس ڏِير مان تازي پيو پڪو.

ڪيڏيون مسافتون هون منهنجون مُنتظر مگر-
"تَبسُمَ" ڪي مُهلتون نہ تنهنجي غم ڏنيون، نہ تو.

❶ ڪارائتو، آسان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

در تي مينهن آهي، گهرَ اندر تہ اچو،
اوپرن وانگي ٻاهران نہ بيهو.

بارشن ۾ هجوم يادن جا،
ڇو اڪيلا اوهان ڪنيون ٿا وتو.

تنهنڪ خوشبو ۽ لفظ گل ٻوٽا،
ڪجهہ تہ ڪيارين ۾ پوکيون وڃجو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

گل-مهر تي اُداس پاريهرُ،
آس مان ڪيئن اوهان کي تازي پيو.

ساڳين ٽاڪن تي پَهرُ ڪن ويٺو،
چاهي جي وقت ساڳيو ناهي رهيو.

هن وڇوڙن ۾ رات جي راڻين،
سار سُڳنڌن کي تيئن تيز ڪيو.

ياد نعم البدل ته ناهي پر-
پوءِ به خوشگوار واءُ جو جهوٽو.

سڏ پڙاڏا، وڇوڙو تنهائي،
گهر ۾ جڻ آسيبن ڪيو گهيرو.

هو تنفس جو پکي به ”تبسم“ جان،
روز سانئڻ اوهان کي ساري ٿو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

حياتي حادثو گذري اَچان پيا حادثا ڪيترا،
نہ ٿيو هڪ عشقُ سَرِ مون ڪان سٽايان معرڪا ڪيترا.

عمر جي فيروزي عڪس ۾ پَلُ پَلُ جوت ٿي جَر ڪيو
نظر ۾ باک جون سُرخيون وهيءَ جا معجزا ڪيترا.

سرابن کي اُڪاريندي گتين، پاڇن جي دولابن،
وڃايا پيچرا جن جا، اُنهن جا سانحا ڪيترا.

اسان جي پُڄڻ کان ٿورو اڳي آنڌي اچي پهتي،
ڏکي وبو پاڳ منزل تي، بچيا ها فاصلا ڪيترا.

اچڻ تي تيز ڏِرڪڻَ جا، وڃڻ تي زور سُڏڪڻَ جا،
وبچاري دل مُنجهي آهي، سنڀالي دِڪدِڪا ڪيترا.

وري ڪوندين ولين گهَرَ ۾، سجايو تنهنجي يادن کي،
اسان هن چيٽ موسم ۾، رکيا ها آسرا ڪيترا.

عمر جي آرهڙ کي مان، ڏُکي سهَڪي ڪيو پورو
تتل لهجن جي نتهڻ ۾، "تَبسُمَ" چانورا ڪيترا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

تانگهہ تنبي جي تارَ نہ روڪيو لوڪ ٻُڌي،
چيرين جي چمڪار نہ روڪيو لوڪ ٻُڌي

ٻُوهہ جي ٻارن ڦُوهہ ڦلاريا شوقن جا،
لُونءَ لُونءَ جي للڪار نہ روڪيو لوڪ ٻُڌي

عشقَ اولانيا جيئن تتا تيئن جرڪي پيا،
تاندن جي تڇڪار نہ روڪيو لوڪ ٻُڌي

نينهن ڳجي تو شينهن جيان شريانن ۾،
ڳُونجي ڀلي ڳجڪار نہ روڪيو لوڪ ٻُڌي

ڀيڄَ ڀنيءَ جو هيرون سُڏڪيون اوتر تي،
جُهونجهڪڙيءَ جي جهارَ نہ روڪيو لوڪ ٻُڌي

جذبا ڦتڪيا، اُبريا خواب آڙاهن تي،
دردن جي ڌڌڪار نہ روڪيو لوڪ ٻُڌي

شوق ”تَبَسُمَ“ شوڪاري تو چوهہ منجهان،
ڇاتيءَ جي ڇڇڪارَ نہ روڪيو لوڪ ٻُڌي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

آءُ تہ وڇڙڻ کان اڳ ۾ هڪ ڀيرو،
تون مان روئيندي موڪلائي وئون.

حالتن سان تہ ليکو ناهي پر،
حادثن جو حساب ناهي وئون.

ڇا ڇُنيءَ ۾ مِٽي ڪنيون ٿي وتين،
تهمتون ٿئي تہ ٻئي ورهائي وئون.

ڀل زمانا نہ ڪر تون نباهہ پَرَ،
ايترو جو اسان نباهي وئون.

وقت ڪي پوءِ مياربو ڀهريون-
ضبط پنهنجو تہ آزمائي وئون.

موڪلاڻيءَ جو پويون تبسُمَ،
گيت گڏجي ڪوئي ڳائي وئون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

صحرا مسافرن کي رُڃ فاصلن جا صدما،
رستي وڇاڻن کي اونداهين جا صدما.

مُهراڻي جي پِٽَن تان تانداڻو جهومي گذريو،
وسميون بريون نگاهون، ويرانين جا صدما.

منزل تي پُڄندي پُڄندي گم ٿيا نشان جن ڪان،
ڏڪرن ۾ بيٺلن کي محرومين جا صدما.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪنهن آبشار تان اڪ ترڪي لٿي تري ۾،
هيٺانهن بيٺي سوچي اُونچائين جا صدما.

ڪوپاڻ گم ٿيو ڪنهن ڪي. رستن ڇڏيو سفر ۾،
آتم ڪهاڻين ڪي ناڪامين جا صدما.

چنڊ ڪي صدين ڪان پنهنجي هڪ نانءَ سان سُڃاڻپ،
بي نام تارا ڀوڳن گمنامين جا صدما.

تاريخ جي صفحن ۾ ڪُل ٻولڙين پئي ٻوليو
سچ ڪي پُڳا سدائين سوداگرين جا صدما.

عاشق مزاج فطرت ڪيڏو سنڀالي ڪاتي،
ٻوءِ ڀي ٻچيا حصي ۾ آوارگين جا صدما.

”تبسُمَ“ ڪا آس تاڻي وَر وَر مڙي نهاريم،
احساس جي ڳلين ۾ پرڇائين جا صدما.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هڪ سَرَءُ رات ۾ سڪيءَ جو گهر اُداس هو.
پَن ڇَڻ ۾ گهر پرينءَ بنا ويتر اُداس هو.

بيٺي تاڪ ٻيڪڙي رهيا ڪڙڪڻ جي آس ۾-
نيٽن ۾ شب ٻَري وئي آڳُر اُداس هو.

پيلن گُلن تي چانڊني سُڏڪي سمهي رهي،
خاموش رات جو سڄو تاثر اُداس هو.

ڪا جوت تِمڪي ۾ نہ ئي فانوس تو ٻري،
هي شهر ڇا، سڄو ئي جڳ تہ ٿر اُداس هو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪا وِيرَ، ڪپر ڪي چمڻ ڪان اڳ ٻُڏي وئي،
هُن ڪُمهلي وداع تي ساگر اُداس هو.

مَنَ ۾ يرين ٿوڪوٽ ۽ ❶وسڪين ٿو موهه تي،
اي ❷منش تنهنجي ورش تي ❸ايشور اُداس هو.

هو پاڻ ڪنهن صليب تي مُرڪي چڙهي ويو
ها پر يسوع جي گهاٽ جو نيئر اُداس هو.

جيون جي ڪوهيڙن ۾ جو وڃڙي ويو ساٿ ڪان،
اُن پيرسن جو پوئتان نينگر اُداس هو.

فُٽ پاٿ، گرجا، مندر مسجد جي ٻاهران،
تذليل جي ❹فراس تي ٻي گهر اُداس هو.

او چنڊ پيلا چنڊ! لهي درد وچ پُڇي،
سورج مُڪيءَ جي ڪيت جان اندر اُداس هو.

❶ وسِڪَڻُ: هرڪجڻ ❷ منش: انسان ❸ روش: سياءُ ❸ ايشور: ڀڳوان خُدا
❹ فراس: ڏاس مان ٿاهيل وڇائڻ جو ڪپڙو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

ڏُک جو اثر تہ ونبو پاچا تہ ناهيون جانان!
سج، چنڊ، سمنڊ وانگي نِرچا تہ ناهيون جانان!

ڪو ڏک سُهي رُناسين، ڪنهن سُکَ تي ٿهڪي پياسين،
احساس جي اثر کان، آجا تہ ناهيون جانان!

دل چئي نہ چئي تڏهن بہ، جيون اُڪارڻو آ،
آخر تہ منش آهيون، منشا تہ ناهيون جانان!

محراب جي اڳيان يا، محبوب جي پَٽيءَ تي،
دل چيو جَبين جهُڪائي، ڏڙڪيا تہ ناهيون جانان!

وستين جي بَربريت ڏي، جهنگلن کان نياپا آيا،
وحشي اسان بہ آهيون، اهڙا تہ ناهيون جانان!

تون اِشارين تي ڪڏهن کان ٿو لنوايان حاضرين کان،
شاعر تہ نيڪ هُون پر، شُرفا تہ ناهيون جانان!

پَنَ ڇڻ جي موسمن ۾، تنها ڳلين جا منظر،
هَرَ هَرَ پڇن اکين کان، ڏنڌلا تہ ناهيون جانان!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

طبقاتي زندگيءَ کان، باغي تہ آهيون ليڪن!
ٻُڪَ جون ڏجيون اُڏايون، نظرياتہ ناهيون جانان!

هر حاضريءَ سان مون کي، مشروط چو تا ناهيو
گرمايون انجمن کي، وٿيا تہ ناهيون جانان!

اُونداهين ٻيٽ جي ڪنهن، سادي ماڻهوءَ وراڻيو
”مُهذِب ناهيون تہ ڇا ٿيو ننگا تہ ناهيون جانان.“

جوڳڻ جي کارڙيءَ ۾، مٽيءَ جا گهُگهِڙا ڀُڄڪيا،
”تهذيب جا ڪي پويان، ورنا تہ ناهيون جانان!“

جنهن زندگيءَ اُياريو طي آ تنهين ۾ اُلهيو
پنهنجي رضا کي ماڻيون، ڪي ُخدا تہ ناهيون جانان!

جنهن سُونهن دل سلهاڙي، جنهن لئہ سِڪي گُذاريو
تنهن کان بہ ڪوپُڇي ڏي، وِسريا تہ ناهيون جانان!

هُن عشق اک ڏيکاري، آڙاهہ ٿئي ”تبسُمَ“،
هِن شوق چوٽ پوليو سڏڙيا تہ ناهيون جانان!

❶ منش: ماڻهو
❷ منشا: مرضي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

■

هوءَ سمند ڪناري تي ڪلهه چنڊُ ڏسڻ آئي،
هڪ چنڊ تماشو هو هڪ چنڊُ تماشائي.

هن رين مڌرتا ڪي هُوءَ تيئن خماري وئي،
پلَ پَلَ تي وکيريون وئي مُرڪن جي مسيحائي.

لهرن جي ڇُهائن ۾ چاهت جي گرمجوشي،
پگهرائي وئي هُن کي احساس جي ڪِتڪائي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نيڻن جي نهارن سان هُن چنڊ جهُلايو پئي،
پنبڻين جي هندوري ۾ هُن رات پئي جهُومائي.

هوءَ سونهن سنوارڻ لئہ سينگار ڪرڻ بيٺي،
اڳ ۾ ئي سُندرتا جي ديوي ٿي لڳي ڪائي.

هُنَ گُجر جي گهونگهٽ تي ٽانڊاڻا ڀري جهوميا.
۽ باک ڪئي مهڪي، مُرڪن جي پذيرائي.

آڪاش جي جهرمر جا سڀُ رنگَ ٻَڪن هن مان،
هُوءَ باک بسنتيءَ جي هُوءَ شَفق جي لالائي.

ڪا دير سڄي وادي سازن جا وراڪا هُئي،
پازيب سان ڇم ڇم جي ڇيڙيائين جو شهنائي.

هوءَ مُرڪ جا مُصوّر جي سوچن ۾ گهڙي وئي،
ڪينواس جي گهيري ۾ ڇا رنگَ پريون آئي.

جيئن وڪ تي ڪجهي هن جي تيئن تڪ سان ڀري تمڪيا،
تنهن گام جا "تبسُمَ" ها تارا بہ تمنائي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مصنف جا ڪتاب

گلن جهڙا ٻَل	شاعري
شفق وارا چانورا (ڇاپو پهريون)	شاعري
متيءَ جا سُرَ	شاعري
شفق وارا چانورا (ڇاپو ٻيو)	شاعري
سوچون، صحرا سراب	شاعري
زندگي تنهنجا رنگ هزار	سفر نامو (آمريڪا جو)
نيڻن جي آڳر ۾	شاعري
هُو جي جوين ڏينهڙا (ڀاڱو پهريون)	آتم ڪهاڻي
تنها ڪنڌيءَ مسافر	شاعري
اُڀ هينان اُجارا گيت لُڇن	شاعري
موسيقي، موسُم ۽ تبسم	شاعري

ايندڙ ڪتاب

نئين شاعريءَ ۽ چونڊ نظمن جو مجموعو	شاعري
آتم ڪهاڻي (ڀاڱو ٻيو)	نثر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

”مُوسيقي، موسم ۽ تبسم“، تبسم جي شاعريءَ جو ٽئون مجموعو آهي . تبسم، سنڌس نالي جو حصو آهي، موسيقي سنڌس من جو مامرو آهي ۽ موسم هميشه مٿس مهربان رهي آهي . پنهنجي عمر ۾ ٿوريءَ ۾ جيڪا غفار مڃتا ماڻي آهي . اُها هر ڪنهن کي نصيب نه ٿي آهي . سنڌس شاعريءَ جي سفر تي نظر وجهبي ته تبسم جي طبيعت جا سمورا رنگ اُن ۾ موجود ملندا . هو مرڪندڙ ماڻهو آهي . سنڌس منهن تي ڪڏهن به منافقين جا ماسڪ چڙهيل ناهن رهيا، هُو اندر ٻاهر هڪ جهڙو اُجرو ۽ شفاف آهي . تيئن سنڌس شاعري پڻ اُجرن ۽ شفاف جذبن جو مجسمو آهي . سُر، سُونهن ۽ سچ تبسم جي زندگيءَ جي منشور جا اهم نقطا آهن، جن کي بيان ڪندي هن هميشه بيباڪيءَ کان ڪم ورتو آهي . هن وٽ الفت جو پنهنجو نيارو اسلوب آهي . هيءُ ”نئين ڏيري“ جو ڳوٺاڻو ماڻهو، جڏهن ڪلاچيءَ جي ڪُن، مان زندگيءَ جون ڪهاڻيون ڳولي شاعري ڪري ٿو ته ان کي پنهنجي معصوم جوڀن واري ٻوليءَ ۾ بيان ڪري ٿو، جيڪا ئي هن جي پنهنجي سڃاڻپ بڻيل آهي . هن اُماوس جي سناٽن ۾ عمر جو زهر پي زندگيءَ جا سچا گيت سرجيا آهن ۽ اُهي گيت ئي سنڌس امرتا جو ڪارڻ بڻجي سگهن ٿا .

تاج جويو

موسيقي موسم ۽ تبسم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پڙهندڙ نَسُل . پَ نَ

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ” اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻڪَ ”لُڙهندَڙ نَسُل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ئي لکيو:

انڌي ماءُ ڄڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندَڙ، ڪَڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرندڙ، جُرندڙ، ڪِرَندڙ، اوسيئڙو ڪَندَڙُ، ياڙي، ڪائُو، ياجوڪَڙُ، ڪاوڙيل ۽ وِڙَهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان اِنهن سيني وِچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان کڻي ڪمپيوُٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعنى e-books ناهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهڻ ۽ هِڪَ ٻِئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻِڻَ جي آسَ رکون ٿا.

پڙهندڙ نَسل (پَنَ) ڪا ٻـ تنظيمَ ناهي. اُنَ جو ڪو ٻـ صدر، عُهديدار يا پايو وِجهندڙ نـ آهي. جيڪڏهن ڪو ٻـ شخص اهڙي دعوىٰ ڪري ٿو تـ پَڪَ ڄاڻو تـ اُهو ڪُوڙو آهي. نـ ئي وري پَنَ جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو تـ پَڪَ ڄاڻو تـ اُهو ٻِ ڪُوڙو آهي.

جَهڙيءَ طَرَح وٽن جا پَنَ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اَهڙيءَ طرح پَڙهندڙ نَسُل وارا پَنَ بہ مختَلِف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، بَرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وِڙهندڙ ۽ پڙهندڙ بہ ٿي سگهن ٿا. بين لفظن ۾ پَنَ ڪا خُصوصيِ ۽ تالي لڳل ڪِلَب Exclusive Club نہ آهي.

ڪوشش اها هوندي تہ پَنَ جا سڀ ڪَم ڪار سَهڪاري ۽ رَضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي تہ ڪي ڪم اُجرتي بنيادن تي بہ ٿِين. اهڙي حالت ۾ پَنَ پاڻ هِڪَ‌ٻِئي جي مدد ڪَرڻ جي اُصولَ هيٺ ڏي وَٺُ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَنَ پاران ڪتابن کي ڊِجيِٽائِيز digitize ڪرڻ جي عَمَلَ مان ڪو بہ مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نہ ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊِجيِٽائِيز ڪرڻ کان پو ٻيو اهم مرحلو وِرهائڻ distribution جو ٿيندو. اِهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو تہ ڀلي ڪمائي، رُڳو پَنَ سان اُن جو ڪو بہ لاڳاپو نہ هوندو.

پَنَ کي ڪُليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي تہ هو وَسَ پٽاندڙ وڌِ کان وَڌِ ڪتاب خريد ڪَري ڪتابن جي ليکڪَن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي هِمٿائِن. پر ساڳئي وقت عِلم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪَنهن بہ رُڪاوٽَ کي نہ مڃن.

شيخ اَيازَ علمَ، ڄاڻ، سمجهہَ ۽ ڏاهپَ کي گيتَ، بيتَ، سِٽَ، پُڪارَ سان تَشبيهہ ڏيندي انهن سيني کي بَمن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو تہ:

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪَرن ٿا.

... ...

جئن جئن جاڙ وڌي ٿي جَڳَ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇُپن ٿا؛

ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موٽي مَنجهہِ پهاڙ ڇُپن ٿا؛

... ...

ڪالهہَ هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهہ نيلا پيلا آهن؛

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن........

... ...

هي بيتُ اَٿي، هي بَم- گولو،

جيڪي بہ ڪٽين، جيڪي بہ ڪٽين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرَقُ نہ آ، هي بيتُ بہ بَمَ جو ساٿي آ،

جنهن رِڻَ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هَڏَ ۽ چَمَ جو ساٿي آ ـ

اِن حسابَ سان اڄڪلهہ ٽِوڻاٽي جي پاڻ تي اِهو سوچي مَڙهڻ تہ ”هاٽي ويڙهہ ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نہ وڃايو“ ناداني‎ءَ جي نشاني آهي.

پَنَن جو پڙهڻ عام ڪِتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نِصابي ڪتابن تائين محدود نہ هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڃي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڄڪلهہ ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَنَ نِصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پَڙهندڙ نَسُل جا پَنَ سيني کي **چـو، چـالاءِ ۽ ڪـيـئن** جهڙن سوالن کي هر بَيانَ تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوشش ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جوابَ ڳولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اٽـتر گهـرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي اِن سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بَس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏِسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون ڀاڪي پائي چيو ته ”منهنجا ڀاءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَـنَ پَـنَ جو پڙلاءُ“.
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)